

Gazdaság, társadalom, kultúra

490 KÁLMÁNY Lajos: Szeged népe. 1-3. köt.

1. Ős-Szeged népköltése. Arad, Réthy ny. 1881. XV, 216, VII p.

2. Temesköz népköltése. Arad, Réthy ny. 1882. XXII, 244, IX p.

3. Szeged vidéke népköltése. Sze. Bába ny. 1891. XIX, 322 p.

Szeged és szellemi vonzáskörzetének pótolhatatlan értékű folklórkincse. A múlt századi Alföldről addig még számba nem vett műfajokkal gazdagította a néprajzot. Mindhárom kötetben vannak történeti-, és katonadalok, betyárballadák, helyi mondák, tréfás mesék, gúnyolódók, népi ráolvasások és imádságok is

491 BUNYITAY Vince: A váradi püspökség története alapításától a jelenkorig.

1-3. köt. Nagyvárad, Szerző. 1883-1884. 474 p. 2 t.; 540 p.; 836 p. 34 t. 1 térk.

4. köt. Db. Kiad. Linderberger János. Sajtó alá rend., jegyz. Málnási Ödön. 1935. 489 p.

Csonkán maradt róm. kat. egyháztörténeti monográfia. 1-3. kötete a püspökség alapításától 1566-ig halad. Időrendben bemutatja a püspökök tevékenységét, a káptalanok és monostorok adatait. A váradi és főesperesi kerületek szerint – betűrendben haladva – az egyházközségek vallási és kulturális életét ismerteti. Számos mai településre vonatkozóan hézagpótló információk. Mindhárom kötethez tárgymutató készült. A 4. kötet az 1566-1780 között regnáló püspökökről szól, közel száz oldalas okirattárral. Több nem jelent meg

492 LÖW Immanuel-KULINYI Zsigmond: A szegedi zsidók 1785-től 1885-ig. Kiad. a szegedi zsidó hitközség. Sze. 1885. XXVI, 373 p.

Letelepedés. Ingatlanok szerzése, ipari és kereskedelmi tevékenység. A hitközség működése. Zsinagógák és rabbik. Alapítványok. Egyletek. Oktatás. Névmutató

493 ÁCHIM János: Békés-Csaba ipari szervezeteinek története. Czeh. Ipartársulatok. Ipartestület. Bcs. Corvina ny. [1896.] 306 p.

A céhekről általában. A csizmadia, a német és magyar tímár, kordoványos és szíjgyártó, a szűcs, a kovács, lakatos és kerékgyártó, a molnár, asztalos és pintár, a szabó, szűrszabó és gombkötő cég. A céhek tanulságai és végnapjai. Az ipartársulatokról általában. A lábbeli készítő, a tímár és szíjgyártó, a szűcs, a kovács, kerékgyártó és lakatos, az építőiparosok, a szabó és szűrszabó, a cipész ipartársulat. Az első általános ipartársulat. Az iparos ifjak önképző és betegsegélyező egylete. Az ipartestület

494 ÉBLE Gábor: Az ecsedi uradalom és Nyíregyháza. Gazdaságtörténeti tanulmány. Bp. Hornyánszky Viktor ny. 1898. 171 p. 6 t. ill. fotók, részben színes

A Károlyi nemzetség levéltárának iratai alapján mutatja be Károlyi Ferenc gróf birtokpolitikáját, az ecsedi birtok megszerzését és Nyíregyháza újratelepítésének történetét. A város területe egykor része volt az ecsedi uradalomnak. Mind a gazdaság-, mind a településtörténet elrendezése kronológikus. Névmutatóval, térképpel

495 PÁSTHY Károly: Kecskemét közoktatásügye a múltban és a jelenben. Írta – a Kecskemét múltja és jelene c. munka számára. Kiad. Kecskemét th. város. Ke. 1899. 146 p.

Kisdédovács. Elemi iskolák. Ismétlő iskolák. Nőneveldek. Polgári leányiskola. Ref. főgimnázium. Róm. kat. főgimnázium. Állami főreáliskola. Ref. papnevelő intézet. Ref. jogakadémia. Gazdasági felső népiskola. Földműves iskola. Tanoncképzés, szakmunkásképzés. Nőipariskola. Varrás, kézi hímzés iparszerűen. Városi zeneiskola

496 BALOGH Ferenc: A debreceni református Kollégium története

adattári rendszerben, azaz a Kollégium adattára a református konvent és egyetemes tanügyi bizottság által előírt pontozatok keretében. Db. Hoffmann és Kronovitz ny. 1904. 782 p.

Levéltári iratokból, egyházi és diák újságokból merít. Rengeteg információt közöl – de nem kellően rendszerezetten – az intézmény tanáiról, kiváló növendékeiről, tanszékeiről, az épületről és berendezéséről, a taneszközökről, a belső igazgatásról, az oktatás rendjéről, a diákegyesületekről, a partikulákról stb. Függeléke a szerző életrajza. Különkülön név- és tárgymutatója és részletező tartalomjegyzéke van

497 OLÁH Gábor: A debreceni nyelvjárás. Bp. Athenaeum. 1906. 64 p. /Nyelvészeti füzetek 26./

Forrásértékű az a szó-, mondat-, és szöveganyag, amellyel jellemzi a szókincset és a szólásmódokat. Irodalmi hivatkozásai nincsenek, valószínűleg saját gyűjtés

498 SIMKÓ Gyula: Nyíregyháza és tanyáinak települése. Kolozsvár, Stief és Tsa. 1909. 78 p. ill. fotók 1 térk.

A Cservenyák-Mező-féle Nyíregyháza története és a Márkus-féle A bokortanyák népe c. kiadványokkal a műben található általános földrajzi leírás, a benépesedés története, a település története, a néprajzi rész, valamint a földműveléssel foglalkozó fejezet bizonyos párhuzamosságokat mutat, de a telkek, lakóházak építészeti bemutatása képekkel, alaprajzokkal illusztrálva egyedülálló. Anyagát a Károlyi-család levéltárában gyűjtötte

499 (ÉBLE Gábor-PETTKŐ Béla): A nagy-károlyi gróf Károlyi család összes jószágainak birtoklási története. 1-2. Bp. Franklin ny. 1911. 345 p. 1 t.; 358 p. 1 t.

Forrása egy 1827. évi, a vagyon testvérek közötti felosztásához készült összeírás. A birtoklási történet uradalmanként, azon belül helységenként. Rövid településtörténetet is ad. Külön fejezet a birtokfelosztásról. Függelékben az uradalmi tisztviselők névjegyzéke 1700-tól 1818-ig kronológiai rendben, azon belül uradalmanként. Összevont személy-,

földrajzinév és tárgymutató. Lábjegyzetei forráshivatkozások. Nemzedékrendi táblák és birtoktérkép

500 MADARASSY László: Nomád pásztorkodás a kecskeméti pusztaságon. Bp. (Kertész József ny.) 1912. VII, 66 p. ill. – Bibliogr. a jegyzetekben.

Reprint: Bp. 1990.

Néprajzi kismonográfia. A pásztorelet pontos ábrázolása, fotókkal és rajzokkal illusztrálva. Történeti szemléletmódja miatt megállapításai érvényesek maradtak: gyakran idézik

501 ECSEDI István: A Hortobágy puszta és élete. Db. Városi ny. 1914. VI, 296 p. 2 t.

Néprajzi tanulmány, részletes természetföldrajzi áttekintéssel és szükség szerinti történeti visszapillantással, fényképfelvételekkel és saját rajzokkal. Felhasználta a szakirodalom eredményeit is, de elsősorban a saját kutatásait, helyszíni megfigyeléseit rögzíti. Csaknem kizárólag a pásztorkodással és a pásztorok életével foglalkozik, színes, olvasmányos stílusban, sok-sok adattal és finom megfigyeléssel. Összevont földrajzinév és tárgymutatója van

502 KATONA Béla: Az Alföld gazdasági jövője. Bp. Légrády. 1914. 65 p.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara felkérésére tartott előadás. Összefoglalja az alföldi gazdálkodás fellendítésére irányuló törekvéseket. Alapelve az intenzív gazdálkodásra történő áttérés, amely nagyobb jövedelmet biztosít, s összeköthető az erre támaszkodó élelmiszeripar kiépítésével is. Statisztikai táblázatokkal

503 SZÜTS Mihály: Szeged mezőgazdasága. Sze. Traub ny. 1914. 465 p. 7 térk.

A mezőgazdaság történeti fejlődése. Birtokstatisztika. Növénytermesztés. Szőlő- és gyümölcs, kertészet. Erdészet, erdőőri szakiskola. Állattenyésztés. Gépesítés, élelmiszeripar (paprika, szalámi stb.) Leírásai bizonyos területeken a néprajzzal is érintkeznek (Paprika, állattenyésztés, halászat)

504 KOVÁCS Gábor: A kálvinista Róma. Szociográfiai vázlat. Bp. Politzer Zs. 1917. 53 p. /A Huszadik Század könyvtára 63. – Klny. Huszadik Század, 1917. május, június./

Korszerű tudományos szemléletű szociológiai tanulmány Debrecenről. Igen részletesen ír a mezőgazdasági lakosságról és a birtokviszonyokról. Kitér a Hortobágy hasznosítására és a városgazdálkodás problémáira. Sok statisztikai adat. A felhasználó irodalom a dolgozat elején lábjegyzetben

505 GYÖRFFY István: Nagykun-sági krónika, melyet részint régi írásokból, részint szájhagyomány alapján egybeszerk. –. Karcag, Nagy és Kertész ny. 1922. IV, 159 p.

2. jav. kiad. Bp. Turul. 1941. 180 p. ill.

3. kiad. Bp. Szépirod. K. 1955. 183 p.

4. kiad. A 2. jav. kiad. alapján sajtó alá rend., utószó: Bellon Tibor. Karcag, Györffy Nagykun Múz. 1984. 151 p. ill. /Nagykun-sági füzetek 4./
Levéltári kutatás, tárgyi emlékek és visszaemlékezések alapján, településnéprajzi módszerrel készült. Elsősorban a pásztorellettel foglalkozik, de a régi Sárrét mocsárvilágában élők környezetét, foglalkozásait is bemutatja. Meghatározó jelentőségű a magyar néprajztudományban

506 HERPAY Gábor: Nemes családok Debrecenben. Db. Városi ny. 1925. 96 p.

Genealógiai adattár. Bihar és Szabolcs vármegyék nemeseinek névjegyzékei és a városi levéltárban őrzött nemesség-igazolási okmányok, valamint az egyes vármegyékről már nyomtatásban is megjelent művek alapján kb. 6-700 családról. Az első részben betűrendben azok a családok, akiknek nemességéhez nem fér kétség. A második részben, akiknek korábbi nemességét később nem igazolták. A Függelékben néhány felszabadított jobbágycsalád történetére vonatkozó levéltári adatok

507 HERPAY Gábor: Nemes családok Hajdú vármegyében. Db. Városi ny. 1926. 245 p.

Genealógiai adattár, levéltári iratok alapján. A hajdúnemesek eredete, történeti szerepük. Leszármazottaik névsora betűrendben. A magyar királyok által nemesi rangra emelt családok. Irodalom a lapalji jegyzetekben

508 GESZTELYI NAGY László: Magyar tanya. Kiad. a Magyar Társaság. Ke. 1927. 185, [3] p.

2. bőv. kiad. Kalocsa, 1928. 288 p.

A magyar tanyát mint hátrányos, az ott élőknek elmaradott körülményeket nyújtó településformát vizsgálja. Elemzi valamennyi tanya településű megye (Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Békés, Bihar, Hajdú, Szabolcs, Szatmár, Arad-Csanád-Torontál) és a 17 legnagyobb határu, és legtöbb tanyai lakost tömörítő városunk viszonyait

509 GYÖRFFY István: Das Bauwesen der Hirten im ungarischen Tiefland. Db. Kertész ny. Karcag 1927. 122, [2] p. /Debreceni Tisza István Tudományos Társaság Honismeret Bizottsága 13-14. füz./

A hortobágyi állattartás története a nomád gyökerektől a jelenig. A pásztorelet és az állattartás. Néprajzi feldolgozás. Rajzokkal gazdagon illusztrált

510 HORNYIK János: Kecskemét város gazdasági fejlődésének története. Ke. Hungária ny. 1927. 130 p. 2 térk. /Kecskemét th. város múzeumának kiadványai 1./

1790-ig. A város határainak kialakulása. Földesurai. A bel- és külterület ismertetése. Községpusztulások a török hódoltság alatt. Pusztabérletek. Földművelés, állattenyésztés, szőlő- és gyümölcsstermesztés. Egyházak, iskolák. Ipar, kereskedelem. Kolerajárványok

511 KAÁN Károly: A magyar Alföld. Gazdaságpolitikai tanulmány. Bp. MTA. 1927. 351 p.

Az Alföld népesedési, települési, gazdasági, vallási stb. múltjának és jelenének bemutatása a jövő kedvezőbb alakítása érdekében. A nagytájat mint elmaradott területet mutatja be. Az egyes kérdésköröket statisztikai táblázatok adataiból kiindulva tárgyalja

512 Szolnok. Fejezetek a város múltjából. (Szerk. Vidor Győző.) Szo. Roth ny. **1927.** 104 p.

A lokálpatriotizmus erősítése, a tradíciók ápolása céljából íródott. Elsősorban az 1920-as évek forrásanyagára támaszkodik. Témái: A római katolikus plébánia, a református egyházközösség és az izraelita hitközösség története. Közművelődés, irodalmi élet, művésztelep, színház, zenei élet, szórakozás. Sportélet a 20. század elején. Szolnok országgyűlési képviselői 1861-től. A városiasodás 1805-től

513 Hajdú vármegye és Debrecen szabad királyi város népoktatás-ügye. A tankerület 50 éves fennállása alkalmából kiadja a Hajdúvármegyei és Debreceni Népkövelési Egyesület. Összeáll. Szoboszlai Sándor. Bp. **1928.** 504 p.

A monográfia és az adattár egyesítése. Elrendezése földrajzi, azon belül oktatási struktúra szerinti. Az egyes településekről rövid, adat-szerű ismertetés, majd az iskolák bemutatása. Adatait általában az 1600-as évektől közli, Debrecen esetében 1550-től. Bibliográfiája, mutatója nincs, ennek ellenére hasznos kutatási segédlet

514 BENDE László: A kecskeméti szőlő- és gyümölcstermelés fejlődés-története. Ke. Kecskeméti Közlöny ny. **1929.** 286 p.

Igen részletes adattár. – Kecskemét várostörténeti kronológiája a kezdetektől a 20. szd. elejéig. Mezőgazdasági szakoktatás. Gyümölcskereskedelem, konzervgyári feldolgozás. Birtokok és tulajdonosaik megnevezése. A jelesebb birtokosok életrajzi adatai, szőlő-jük-gyümölcsösük telepítéstörténete. Felőleli Ágasegyháza, Ballószög, Helvécia, Hetényegyháza, Szentkirály, Városföld, Alpár és Szikra területét is

515 HILF László: A szegedi iparosság története. Kiad. a Szegedi Ipartestület. Sze. **1929.** 272 p.

Szeged ipara a mohácsi vész előtt. Ipar a török hódoltság alatt. A céhes ipar élete, szabályai, erkölce. Céhek egyenkénti története betűrendben. Az általános ipartársulat, az ipartestület története. Az okmánytárban céhlevelek, kiváltságlevelek. Jeles személyek fotói, gyenge nyomdatechnikával

516 LUGOSI Döme: A zeneművelés Szegeden. Szeged szab. kir. város jelentése a Vallás- és Közkövelési miniszterhez. Kiad. Szeged Szab. Kir. Város. Sze. **1929.** 111 p. 4 t. – Névmutatóját összeáll. Tóth Ferencné = Somogyi-könyvtári Műhely **1974.** 1.sz. 85-93. p.

A város zenei múltja. Egyházi zene. Zeneoktatás. Zenekarok. Dalárdák és énekkarok. Színház. Hangversenyek, zenei élet. Muzik, mulatók. Zenei kereskedelem és ipar

517 Debrecen katolikus múltja és jelene. Szerk. Liszt Nándor, Süsmeghy József. Ill. Bánszky Tamás. Kiad. a Szt. Imre Jubileumi Váradi Egyházmegyei Biz. Db. **1930.** 96 p. – Bibliogr. 95-96. p.

Első rész: a reformáció előtti időszak és a visszatelepülés utáni több mint 200 év. Második rész: az 1930-ban működő katolikus egyházi intézmények, egyesületek, szervezetek, felekezeti statisztika. E témában az egyetlen összefoglalás. Irodalomjegyzéke szerzői betűrendben

518 JUHASZ Kálmán: A csanádi püspökség története. Kiad. Csanád vármegye közönsége. 1-8. köt. Makó. /Csanád vármegyei könyvtár./

1. Alapításától a tatárjárásig. 1030-1242. **1930.** 180 p. 9 t.

2. 1243-1307. **1933.** 150 p. 9 t.

3. 1307-1386. **1946.** 143 p.

4. 1386-1434. **1947.** 118 p.

5. 1434-1500. **1947.** 142 p.

6. 1500-1552. **1947.** 159 p.

Bibliogr. 110-149. p. – Név- és tárgymutató

7. 1552-1608. **1935.** 152 p. 6 t.

8. 1608-1699. **1936.** 176 p. 12 t.

A püspökök kormányzata szerint tagolódik. A koraközépkorra fontos forrás. Az egyházmegye belső élete. A világi ügyekbe kapcsolódó püspökök életrajza keret a kor eseményeinek, közállapotainak leírásához. Egyéb témák: Oktatás és művelődés, birtokviszonyok, politika. Nagyszámú forrást idéz. Oklevelek, püspökök, pecsétek fotói, térképek

519 CSERGŐ Károly: Az Alföld problémái. Tanulmány az alföldi agrár- és munkásviszonyok javításáról és ezzel kapcsolatban a Duna-Tisza csatornáról. Szentés, Szerző. 1931. 141 p.

Az alföldi agrárválság megoldására tett konkrét javaslata a Duna-Tisza csatorna megépítése, amely az öntözővíz révén az intenzív kultúrák megteremtését és a szállítási útvo-
nalat egyaránt biztosítaná

520 Az Alföld problémái. A szegedi Rotary-Club előadássorozata. Kiad. Rotary-Club. Sze. 1932. 268 p.

Témái: Az Alföld földrajza. Gazdasági életfel-
tételek a trianoni határokon belül. Földbir-
tokpolitika. A baromfitenyésztés jelentősége.
Közlekedés. Kultúra és szociális kérdés. Vízü-
gyi, közegészségügyi problémák. Gyümölcs-
és szőlőtermesztés. A gazdák eladósodása.
Községi üzemek. Energiagazdálkodás. Város-
rendezés

521 GESZTELYI NAGY László: A tanyavilág élete. 2. Újabb adatok a magyar tanyakérdés megismeréséhez. [Bp.] M. Társaság. [1932.] 102 p. 2 t.

A Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamará-
hoz tartozó Alföld valamennyi tanyás telepü-
lését felölelő kérdőíves adatgyűjtés elemzése.
A tanyai népesség területi elhelyezkedése.
Közlekedés, tanyai közigazgatás, tanyaközsé-
gek, vallásgyakorlás, egészségügy, kultúra,
adózás, piac

522 KISS István: A magyar tanyai közigazgatás. A tanyapolitika vázla-
ta. Bp. Egyetemi ny. 1932. 142 p. 3
térk. /Magyar Közigazgatástudomá-
nyi Intézet kiadványa 7./ – Bibliogr.
125-132. p.

Az 1930-ban az ország lakosságának 21,8 %
át kitevő tanyai lakosok nagy száma indokolta
a tanyák közigazgatási helyzetének megviz-
sgálását, tisztázását. Eredeti kutatási eredmé-
nyekre épült dolgozat

523 SZABÓ László: Kecskemét vá-
ros iparos céhei. Gazdaságtörténeti

értekezés. Ke. Szerző, Első Kecse-
méti Hírlap. és ny. 1933. 57 p.

Céhlevelek, iratok és nyomtatott források fel-
használásával. Tárgyidő: a 16. század közepé-
től 1872-ig. – Megalakulásuk időrendben. Mű-
ködésük a török hódoltság alatt, és utána a
megszűnésükig. Szervezet, belső élet

524 ECSEDI István: Népies halá-
szat a Közép-Tiszán és a tiszántúli
kis vizeken. Db. Városi ny. 1934. 187
p. /A Déri Múzeum Néprajzi Osztá-
lyának ismeretterjesztő közlemé-
nyei 4./

A Vásárosnaménytől Szolnokig terjedő Kö-
zép-Tisza, a tiszántúli kisvizek, a Hortobágy,
Körös, Berettyóvidék, az eltűnt Sárrett és
Ecsedi-láp vidéke kisembereinek halászó- és
pákászó eszközei, illetve az ezekkel a tevé-
kenységekkel összefüggő népi hagyományok.
A kötet végén mesterszavak szótára címmel
fogalomgyűjtemény. Fekete-fehér fotókkal,
rajzokkal

525 GESZTELYI NAGY László:
Az Alföld gazdasági jövője. Bp. Stá-
dium. 1934. 104 p.

A táj gazdasági életének három területét: a
mezőgazdaságot, az ipart és a kereskedelmet,
s azok lehetőségeit elemzi. Önerőből megvaló-
sítható munkaprogramot tár a nemzeti közvé-
lemény elé. Véleménye szerint egyedül ez az
út járható

526 SZABÓ Kálmán: Kecskemét
szőlő- és gyümölcsstermelésének
múltja. Kiad. a Katona József Társa-
ság. (Ke.) 1934. 84 p. 12 t.

Hasonmás kiad.: 1983[1984].

A szőlőtelepítés története és a helyi művelés-
módok. A kecskeméti szőlő- és gyü-
mölcsfajták. Korcsmák, bor- és gyü-
mölcskereskedelem. Export a 19. század
utolsó negyedében és 1928-1932 között. – El-
sősorban a szőlőművelés múltjával foglalko-
zik. Gyakran hivatkozik a városi tanács ira-
taira. Tárgy- és épületrajzokkal

527 CSÚRY Bálint: Szamosháti
szótár. Kiad. a M. Nyelvtudományi
Társaság. 1-2. köt. 1935-1936. 572,
480 p.

A 18000 címszóban a népnyelv mellett a népi kultúra, magatartás, gondolkodásmód, hiedelemvilág, szokásrendszer is megjelenik. Szótári adatok: a szó fonetikus írással, alakváltozatai, szófaja, jelentése, értelmezése, a szólások, majd közmondások magyarázattal. A szócikkeket néprajzi rész, összevetések és utalások zárják. Rövidítés- és hangjelölés-jegyzék, illusztrációk

528 KISS István: Csongrád megyei város közigazgatása. Ténymegállapító tanulmány. Kiad. a Közgazdaságtud. Int. Bp. (1935.) 166 p. 6 t. 6 mell.

Földrajzi helyzete. Népesség. A város és közigazgatásának vázlatos története a kezdetektől a 20. századig. A tanulmányírás idején: a hivatali szervezet, autonómia és államigazgatás, választók, képviselőtestület, bizottságok, tisztségviselők, hivatalnokok, igazgatási hivatalok működése

529 LUBY Margit: A parasztélet rendje. Bp. Centrum K. 1935. 232 p. Néprajzi jellegű feldolgozás. A főként Tunyog és Matolcs, de Szatmárcseke és Nyírmeggyes népéletét is bemutató dolgozat a emberi élet keretében a születéstől a halálig tárgyalja a szokásokat. Saját gyűjtés, megfigyelés alapján készült. Fotókkal

530 THIRRING Lajos: Kecskemét mint tanyaváros. Demografiai adalék a tanyakutatáshoz. (Bp. Hornyánszky Viktor ny.) 1935. 27 p. 1 térk. /Klly. M. Statisztikai Szemle 1935. 5. sz./ – Bibliogr. a jegyzetekben

A tanyakutatás általános statisztikai forrásai. Tárgyidő 1890-1930. Népesség és lakóházak számának alakulása Kecskemét bel- és külterületén. Népsűrűség. Népesség-összetétel nemek, kor, foglalkozás, családi állapot, iskolai végzettség, vallás, születési hely, keresők és eltartottak aránya szerint

531 Alföldi gazdálkodás. Bp. Pátoria ny. 1936. 127 p. /Klly. Köztelek [1935.]

Tanulmányok. Témakörei: Erdősítés. Öntözés, vízgazdálkodás. Szikes talajok javítása. A talajerő fenntartása. Homoki gazdálkodás. Alföldi terméseredmények. Állattenyésztés,

takarmánytermesztés. Tanyarendszer. Úthálózat

532 MENDÖL Tibor: Alföldi városaink morfológiája. Morphologie der Städte des Alföld. Db. Tisza István Tudományegyetem. 1936. 44 p. 1 térk.mell. /Közlemények a Debreceni Tisza István Tudományegyetem Földrajzi Intézetéből 1. – Klly. „Tisia” 1936. 1./

Településföldrajzi megközelítésű feldolgozás az alföldi városok térbeli tagolódásáról. Kitér a város fiziológiai és morfológiai kritériumaira, a közigazgatási város, – zárt település – városmag problémakörére, a formaelemekre és formacsoportokra a zárt település esetén. Leírja az alföldi, magjukban kisvárosi településeket

533 TÁLASI István: A Kiskunság népi állattartása. Bp. Árpád ny. 1936. 271 p. /Néprajzi füzetek 6./ Hasonmás kiad.: Szo. Damjanich J. Múz. 1974. 292 p. ill.

Szakmonográfia. Gyűjtőterülete: a hajdani Kiskunság és környéke. Tárgyi, szóbeli és írásbeli /jegyzőkönyvek/ adatok alapján kutatja a terület állattartási kultúráját, keresi azokat a részleteket, amelyek alapján az alföldi állattartás jellegzetességei általánosan megfogalmazhatók. Szövegek közti jegyzetek. Szó- és tárgymutató. Rajzok, fényképek

534 DUKONY Mária: Az Alföld a német irodalomban. Bp. (Dunántúli Egyetemi Könyvk. és ny. Pécs.) 1937. 106 p.

Az Alföldnek, mint tájnak, lakóinak, az állattenyésztéssel kapcsolatos foglalkozásoknak és egyéb alföldi jelenségeknek a német irodalomban való megjelenését, feldolgozását veszi számba történeti áttekintésben a kezdetektől tárgyévig

535 ERDEI Ferenc: Futóhomok. A Duna-Tisza köz földje és népe. [Bp.] Athenaeum. [1937] 240 p. 8 t. /Magyarország felfedezése./ 2. kiad. 1938.

3. kiad. Bp. Gondolat. 1957. XXXVI, 279 p. 16 t. /Magyar világ./

Ennek hasonmás kiad.: Bp. Akad. K. 1977. /EF összegyűjtött művei./

Elsősorban társadalom- és gazdaságtörténeti megközelítésű szociográfia. Érinti Bács-Kiskun és Pest megyét, de témáit tájanként tagolva tárgyalja: Budapest-környéki agglomeráció, Kiskunság, Dunamellék, Észak-Bácska. Kiemelten: Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd, Kiskunhalas, Kiskunfélegyháza, Baja, Kalocsa, Bácsalmás, Jánoshalma. Fotókkal. A 3. kiadás új fotókkal is bővült. Helységmutatója hiányos és pontatlan

536 FÉJA Géza: Viharsarok. Az Alsó Tiszavidék földje és népe. [Bp.] Athenaeum. [1937.] 275 p. 8 t. /Magyarország felfedezése./ 2. kiad. 1938.

Szociográfia. Békés, Csanád-Arad-Torontál és Csongrád vármegye az 1930-as években. A társadalmi szerkezetről, a gazdaság szervezetlenségéről, a rosszul működő közigazgatásról, a nép szociális és kulturális elhanyagoltságáról szólnak a főbb fejezetek. A kötet végén a tanulmányozott vármegyék topográfiai térképei, helynévmutató és képjegyzék

537 A tanyai közigazgatás rendezése. (Szerk. Alsó László, Benisch Artúr, Mártonffy Károly.) Bp. Állami ny. 1937. 125 p. 14 t. 1 térk.mell. /A korszerű közszolgálat útja 3./

Az ország valamennyi tanyás területének bejárása és számbavétele nyomán készült kötet célja a tanyák helyzetének közigazgatási rendezése, a tanyaközpontok kialakításának jogi előkészítése. Nemcsak a rendezés alapelveit tartalmazza, hanem statisztikai adatokat is a 700.000 főnyi tanyai népességről, térképeket a tanyás megyékről és településekről. A 97-116. oldalon adatgyűjtemény a tervezett tanyaközpontokról. Mell. az alföldi tanyavidék tervezett közigazgatási és külterületi beosztásának átnézeti térképe

538 ERDEI Ferenc: Parasztok. [Bp.] Athenaeum. [1938.] 219 p. Hasonmás kiad.: Bp. Akad. K. 1973. 235 p. /EF összegyűjtött művei./ – Bibliogr. 213-215. p.

A két világháború közötti magyar paraszttársadalom szociográfiai-szociológiai megközelítésű vizsgálata. Európai kitekintéssel

539 ETELKA, HABSBURG főhercegnő: A magyar tanyavilág. Bp. Szt. István Társ. 1938. 225 p. 1 térk. – Bibliogr. 219-225. p.

A tanyai életmód hátrányai. Javaslatok a gazdasági, közigazgatási, egészségügyi, kulturális stb. elmaradottság felszámolására

540 KAÁN Károly: Alföldi kérdések. Erdők és vizek az Alföld kérdéseiben. Bp. (Stádium.) 1939. 420 p. – Bibliogr. a lábjegyzetekben

Az erdők és vizek szerepe az Alföld gazdálkodásában a történelmi kezdetektől a megjelenéséig. A bő évtizedes Alföld-kutatás rendszerezett összegezésének első kötete. Több nem jelent meg

541 Kogutowicz Károly emlékkönyv. Írták tanítványai. Szerk. Wagner Richárd. Sze. (Árpád ny.) 1939. 542 p. ill.

29 tudományos dolgozat váltakozó terjedelemben. A feldolgozott témák mintegy fele az Alföld kistájait és településeit elemzi

542 ZOVÁNYI Jenő – NAGY Károly, ifj.: A Tiszántúli Református Egyházkerület története. 1-2. köt. Db. Nagy Károly ny. 1939. 208, 223 p.

Történeti összefoglalás és adattár. 1. köt. Kronológikus áttekintés a debreceni székhelyű egyházkerület fejlődéséről. A püspökök életrajza, az esperesek, a debreceni és (1660-ig) a nagyváradai lelkészek névsora, az egyházkerületi zsinatok (1574-1650) listája. Összevont név- és tárgymutató. 2. köt.: Az egyházközségek adattára (történeti információk, az akkori presbiterek) az egyházmegyék szerint csoportosítva, azon belül alfabetikus rendben. A végén az egyházközségekről betűrendes mutató is van

543 BULLA Béla: Az Alföld. Bp. M. Szemle Társ. 1940. 80 p. /Kincses-tár 116./

Természeti földrajzi (felszín, éghajlat, vízrajz, növényvilág) és emberföldrajzi (a magyarság betelepülése, a növénytermesztés, állattenyésztés, ipar, kereskedelem, közlekedés, településhálózat) feldolgozás

544 ERDEI Ferenc: Magyar falu. [Bp.] Athenaeum. [1940.] 238 p.

A két világháború közötti magyarországi falvak tipizálása. A falvak múltjának, jelenének és társadalomszerkezetének vizsgálata

545 BOTÁR Imre: Szolnok települési, népesedési és gazdasági viszonyai a 18. században. Szo. Rényi ny. 1941. 72 p. 5 t. ill. /A Szolnoki Könyvtár és Múzeumegyesület, valamint Szolnok megyei város közkönyvtárának és múzeumi gyűjtőhelyének kiadványai 4./

Társadalom- és gazdaságtörténeti szempontból mutatja be a város történetét 1685-től a 18. század végéig. Főként az Orsz. Levéltár iratait használta. A függelékben latin és magyar nyelvű okiratok szövege. Szolnok településformája, helyrajza is

546 MOLNÁR Pál: Debrecen a magyar irodalom történetében. + (Függelék: Debreceni bibliográfia.) Db. Merkantil ny. 1941. 159 p. 9 t. – Bibliogr. 127-151 p.

Az irodalmi áramlatok debreceni fogadtatása a reformációtól 1940-ig. Az itt élő, alkotó jeles írók, irodalmárok bemutatása. Az irodalmi élet fontosabb eseményei, a Kollégium szerepe. Bőséges jegyzetanyaggal. Bibliográfiájában a városról szóló szépirodalom is. Mutatója nincs

547 ERDEI Ferenc: Magyar tanyák. [Bp.] Athenaeum. [1942.] 258 p.

Hasonmás kiad.: Bp. Akad. K. 1974. 270 p. /EF összegyűjtött művei./

A tanyának, mint településnek a kialakulása. A tanyatípusok megalkotása, földajzi elterjedésük. A tanyai társadalom ismertetése

548 TÓTH Dezső: A Hevesnagykunsági Református Egyházmegye múltja. Az egyházi élet hétköznapijai. Kiad. a Hevesnagykunsági Református Egyházmegye. 1-2. köt. Db. 1942. 303, 294 p. – Bibliogr. 1. köt. 296-300 p.

1.köt. Az egyházmegye kialakulása, a reformáció története a területen. A szervezeti és egyházi közéleti kérdések. Iskolaügy. 2. köt.: Az egyes egyházközségek leírása. Az első kötet 252-294. oldalán az egyházmegye tisztségviselőinek névsora a 16. század végétől kezdődően

549 A Dugonics-társaság ötven éve. 1892-1942. Ötven titkári jelentés. Kiad. a Dugonics-társaság. Sze. 1943. 352 p. 2 t. – Névmutatóját összeáll. Csongor Győző = Somogyi-könyvtári Híradó 1969. 3.sz. 131-140. p.

Az irodalmi és tudományos társaság Szeged művelődéstörténetének alakítója volt. Éves jelentései nemcsak a társaság, hanem a város történetére is forrásul szolgálnak

550 FODOR Ferenc: A Jászság életrajza. (Bp.) Szt. István Társulat. 1942[1943.] 504 p. 32 t. 7 térk. 1 térk.mell. ill. fotók – Bibliogr. 476-500. p.

Hasonmás kiad.: Bp. Jászok Egyesülete – „A Jászságért” Alapítvány. 1991.

Az ember és a táj kapcsolatának vizsgálata. Történeti és tájéletrajzi tanulmány; 1931-1936 közötti anyaggyűjtés feldolgozása komplex módon. Értékes képanyag illusztrálja. Bibliográfiája a kéziratok műveket is felveszi, sok tételt annotál

551 GYÖRFFY István: Magyar falu, magyar ház. Sajtó alá rend. Györffy György. Bp. Turul K. 1943. 232 p.

Reprint kiad.: Bp. Akad. K. 1987.

21 összefoglaló tanulmány a magyar település kérdésköréből. A határ, tanya, falu, telek és ház sorra vétele után az alföldi magyarság építkezését taglalják. Fotókkal, rajzokkal illusztrált

552 KAPLONYI György: Debreceni ércemberek, márványjegyek. Színes tanulmányssorozat Debrecen összes műemlékeiről. Db. M. Nemzeti Könyv- és Lapkiadó. 1943. 252 p.

Publicisztikai hangvételű kalauz az 1943-ban meglévő épületekről, szobrokról, emléktáblákról. Keletkezésük története, a megörökített személy életrajza, munkásságának főbb eredményei évszámokkal, irodalmi idézetekkel. Nemcsak debreceni személyiségekről és alkotó művészekről van szó. Szerkezete a szobrok, emléktáblák keletkezésének, elhelyezésének idejét követi. Név- és tárgymutató, a műemlékek, alkotások, a képek és a források jegyzéke zárja

553 MÁRKUS Mihály: A bokortanyák népe. Kiad. a Kir. M. Pázmány Péter Tudományegyetem Magyar-ságtud. Int. Bp. 1943. 294 p. ill. fotók /Tanya, falu, mezőváros 3./

A Nyíregyháza környékén élő szlovákok /tirpákok/ néprajza. Főleg a népi életmód és az ezzel kapcsolatos hagyományanyag leírása. Bemutatja az etnikai csoport társadalomrajzát, nyelvjárásait, népeletének, ill. családi életének hagyományait, öröklési rendjét, társas és vallási életét, népi hiedelemvilágát, népköltészetét és a bokortanyák kialakulását

554 RUNGALDIER, Randolph: Natur- und Kulturlandschaft zwischen Donau und Theiss. Wien, F. Deuticke. 1943. 127 p. 7 t.

A Duna-Tisza köze természeti és gazdasági földrajzi leírása. Kísérlet a táj természeti és kultúrtájjellegének bemutatására. Ábrákkal, fotókkal

555 CSAJKÁS Bódog: Szeged egészségügye a 18. században. Kiad. Szeged Szabad Királyi Város. Sze. 1944. 268 p. 8 t.

Forrásértékű szakmonográfia. Orvosok. Borbélysebészek. Bábák. Gyógyszertár. Kórházak. Járványok. A kor viszonyaiba helyezi el eseteit, a tárgyalt személyeket. Alapos levéltári kutatásaival, több kultúrtörténeti érdekességet hozott felszínre. Névmutatóval

556 VARGA Zsigmond: A Kollégiumi Nagykönyvtár és vele kapcsolatos múzeum kialakulási története és egyetemes művelődéstörténeti jelentősége. (Kiad. a Tiszántúli Református Egyházkerület.) Db. 1945. 377 p.

/A Debreceni Kollégium története 4. köt. 3. rész./

Tanulmány és válogatott magyarázatos katalógus. A Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának fejlődését mutatja be az alapítástól /1538/ 1943-ig. A fontosabb, értékesebb állományrészeket ismerteti és mindegyik fejezetben címjegyzéket is közöl, többnyire időrendben vagy tárgyi csoportosításban. Közel száz szemléltető kép. Külön név- és tárgymutatója van

557 BELÉNYESI Márta: Adatok a tanyakialakulás kérdéséhez. /A „telek” és a magyar tanya középkori gyökerei./ Bp. Néptudományi Int. 1948. 79 p. /A magyar táj- és népismeret könyvtára 10./ – Bibliogr. a lábjegyzetekben

Vizsgálati mintaterületül Szatmár, Bihar, Ugocsa és Bereg megyék geográfaiailag nagyon változatos, gazdaság és település tekintetében nagy eltéréseket felmutató földjét választotta

558 NAGY Árpád, Újlaki: A tiszántúli öntözőgazdálkodás megszervezése. Bp. (Móricz Miklós ny.) 1948. 138, [2] p.

Tudományos érvekkel alátámasztott konkrét javaslat az öntözőművek megépítésére és a hozzájuk kapcsolódó, öntözésen alapuló mezőgazdasági üzemek megszervezésére. Foglalkozik az üzemalapításhoz szükséges hitelfeltételekkel és a termelvények értékesítésével is. A kisparaszti üzemfórmát tekinteti elsődlegesnek a koncepció kidolgozása közben

559 A szabadságharc fővárosa Debrecen, 1849. január-május. (Szerk. Szabó István.) Db. Városi ny. 1948. 593 p. 12 t.

Tanulmányok. Országos és helyi levéltári kutatások alapján. A város népe a nevezetes időszakban, a menekültek, a küzdelem szervezése, a közvélemény problémái, az írók szerepe, az országgyűlés, a trónfosztás, Kossuth és Debrecen. Irodalmi hivatkozások a lapalji jegyzetekben. Összevont tárgy-, név- és helymutató

560 KOLLEGA-TARSOLY Sándor: Parasztsors megyénkben. 1848-

1944. Nyh. Megyei Tcs. Népműv. Oszt. 1956. 151 p.

A parasztok helyzetéről, mozgalmairól gyűjtött adatok. Az 1437-39-es évekig visszatekintve időrendben kíséri végig a történelmi Szabolcs megyét érintő témáját. Pontos bibliográfiai és levéltári hivatkozások nélkül idéz a szövegben forrásrészleteket. A végén néhány forrást közöl – pontos lelőhelyadatokkal, s egy magyarázó jegyzéket a parasztok közgyűlésének jegyzőkönyvéhez. Rejtett bibliográfiája csak önálló műveket vesz fel

561 BALINT Sándor: Szegedi szótár. 1-2. Bp. Akad. K. 1957. 863, 704 p. – Bibliogr. 24-36. p.

Minden társadalmi réteg szókincsét tudományos alapossggal feldolgozza. Olyan helyek is a gyűjtési területéhez tartoznak, ahol a szegedi tájszólást közösségben beszélik, a város népéből származnak, vagy tartós az egymás mellett élés: a szegedi tanyavilág, az abból létrejött települések, a torontáli és temesközi, a Csongrád megyei és környékbeli falvak. Gazdag nyelvi, néprajzi, település- és helynévtörténeti anyag

562 KISS Lajos: Vásárhelyi művészet. (A képeket gyűjt. és vál. Béni László. [Bev.] Pogány Ö. Gábor.) Bp. Képzőműv. Alap. 1957. 291 p. 32 t.

A századfordulón, Tornyai János körül kialakuló képzőművészeti műhely létrejöttének és virágkorának (1904-1912) krónikája a szerző saját emlékei és sajtóforrások alapján. Művészetrajzok. A korábbi időszak képzőművészeti kezdeményei. Forrásait általában megnevezi, adatai között kisebb pontatlanságok előfordulnak

563 SZÜCS Sándor: Pusztai szabadosok. Rajzok a régi Alföld életéből. (Ill. Csikós Tóth András.) Bp. Magvető. 1957. 304 p.

A Tiszántúl két nagy tájának, a Sárrétnek és a Kunságnak, valamint a Hajdúság és Békés velük szomszédos részeinek múlt századi képét, s benne a szilaj pásztorok, rétes emberek, pákászok, betyárok, útonjárók, csárdai és tanyás népek – a pusztai szabadosok – életét és hagyományait bemutató néprajzi mű

564 BALOGH István: Debrecen. Bp. Képzőműv. Alap. 1958. 96 p. 16 t. /Magyar műemlékek./

Az első teljességre törekvő és összefoglaló monográfia a város műemlékeiről. Résztanulmányokra és az 1951-es városképi és műemléki vizsgálat adataira épül. Fejezetei: a város 750 éves múltja a 19. század végéig. A műemlékek bemutatása. Műemlékjellegű épületek rövid leírása. Irodalomjegyzék. Összevont hely-, név és tárgymutató. Képei jól reprodukálhatóak

565 Békés megye mezőgazdaságának fejlődése. (Szerk. Albel Andor Gruber Ferenc et al.) Kiad. a Hazafias Népfront Békés m. Biz. Bcs. [1958.] 223 p. ill.

A 18. és 19. századi előzmények. Statisztikai adatok. Növénytermesztés. Állattenyésztés. Kertészet. Erdőgazdaság. Gazdaságok. Kísérletügy és szakoktatás

566 BODGÁL Ferenc: Borsod megye néprajzi irodalma. (Függelék: Abaúj-Zemplén megyei nyomtatott művek, kéziratok.) Kiad. a Herman Ottó Múz. Mis. 1958. 93 p. – Lezárva: 1958. okt. 1.

Szakkibliográfia. Tételszámra utaló tárgy- és földrajzi mutatója van

567 KISS Lajos: Vásárhelyi hétköznapiak. [Bev.] (László Gyula.) Bp. Magvető. 1958. 311 p. 1 térk. ill. – Bibliogr. 309-310. p.

Tanulmányok. Szociográfikus leírások az etnográfia tárgyköréből, Hódmezővásárhelyről (25 írás), és a Nyírségből (8 írás). Témaköre rendkívül széles (kasza, boglyakemence, szélmalom, halászat, mészárosmesterség, a li-dérc, a kenyérsütés babonái stb.)

568 Magyarország műemléki topográfiája. 5. köt. Pest megye műemlékei. 1-2. Írta az MTA topográfiai munkaközössége. Bp. Akad. K. 1958. 688, 602 p.

Levéltári adatok és helyszíni felmérések alapján. Tájékoztató a műemlékek építési koráról,

az alkotó mesterekről. – Helynév- és általános névmutató. Művészek és kézművesek névmutatója. Képek mutatója. Lezárva: 1957. máj. 1-jén

569 SOÓS Imre: A jobbágyszőlő föld sor-sa Heves megyében a 18. században. Bp. Egri Dobó István Múzeum. – Heves m. Tcs. Múzeum. [1958]. 132 p. Történeti munka a 18. századi kettős, nagyobb mértékben még alföldi jellegű vármegye földrajzáról, a jobbágyszőlőkről és birtoklásformákról az 1711-es úrbírórendezésig

570 TIBORI János: Az Áchim L. András-féle békéscsabai parasztmozgalom. Bcs. (Zrínyi ny. Bp.) [1958.] 111 p. ill. – Bibliogr. 107-111. p.

Társadalom- és politikatörténet. Áchim L. András életútján keresztül mutatja be a békéscsabai parasztmozgalmat

571 Negyven éve. Jubileumi évkönyv. A Tanácsköztársaság Szabolcs-Szatmár megyei története. (Szerk. az MSZMP m. Biz., a TIT m. szervezete stb.) Nyh. Szabolcs-Szatmár m. ny. 1959. 179, 16 p. ill. fotók Tanulmányok, visszaemlékezések. A polgári demokratikus forradalom, a tanácsköztársaság és az ellenforradalom megyei eseményei. Az 1918-19. évi tiszadobi események háttere, a település története. A kötet megjelenésekor még élő veteránok visszaemlékezései. Időrendi táblázata 1917 áprilisától 1924-ig veszi számba a témával kapcsolatos eseményeket. Minden tanulmányhoz irodalmi hivatkozások. Fotók személyekről, korabeli forrásokról

572 ASZTALOS István – SÁRFALVI Béla: A Duna-Tisza köze mezőgazdasági földrajza. Bp. Akad. K. 1960. 394 p. – Bibliogr. 315-318. p. Gazdagon illusztrált, térképekkel és fekete-fehér fényképfelvételekkel, statisztikai táblázatokkal. Az adatok helyenként az egyes települések szintjéig részletesesek, de legalább járási szintűek a Duna-Tisza közén belül, – függetlenül a járási megyei hovatartozásától

573 NAGY Zoltán – PAPP Imre: Szeged. Bp. Műszaki K. 1960. 287 p. 1 t. /Városképek – műemlékek./ – Bibliogr. 267-277. p.

Kialakulása és fejlődése történelmi korszakokként. Város- és táj, városszerkezet, városképi együttesek és ezek kapcsolatai. Műemlékek és műemlékjellegű épületek. Szakszerű, rövid leírások, jó fotók. Mutatók: műemlékek, műemlékjellegű és városképi jelentőségű építmények. Használhatóbb lenne, ha az utca, házszám mellett a házak elnevezéseit is szerepeltetné. Név- és helymutató

574 BENDA Kálmán – IRINYI Károly: A négyszázéves debreceni nyomda /1561-1961/. Bp. Akad. K. 1961. 432 p. 22 t. – Bibliogr. 269-312. p.

Levéltári kutatások és Csűrös Ferenc: A debreceni városi nyomda története 1561-1911. c. műve alapján írt üzem- és művelődéstörténeti monográfia. Függelékében: a nyomdavezetők névsora, az évi bevételek és kiadások a 18. század elejétől; a kiadványok jegyzéke 1561-től 1849-ig. Gazdagon illusztrált. Név- és tárgymutatójából kimaradtak a függelék adatai

575 ENTZ Géza – GENTHON István – SZAPPANOS Jenő: Kecskemét. Bp. Műszaki K. 1961. 183 p. ill. /Városképek – műemlékek./

A sorozat jellegéből adódóan elsősorban műemléki szempontból közelít a városhoz. Kialakulását ismerteti. Bemutatja különböző városrészeit, műemlékeit és műemlékjellegű épületeit. Személynév- és helynévmutatója van. Számos épületfotó és térképvázlat illusztrálja

576 FÉL Edit – HOFER Tamás: Az átányi gazdálkodás ágai. Szerk. Némethy Endre, Takács Lajos. Bp. M. Nemzeti és Néprajzi Múzeum. 1961. 220 p. /Néprajzi közlemények 4.2./ Egy készülő néprajzi monográfia része. Elsősorban az 1951-1959 között megfigyelt növénytermesztésről, állattenyésztésről, a gazdálkodás üzemviteléről. Idős adatközlők emlékezete és tárgyi dokumentumok alapján, főbb vonásaiban a jobbágyszőlőszőlőszőlő, részleteiben a múlt század végéig lehet követ-

keztetni a gazdálkodás alakulására. Függelékben: statisztikai táblázatok az átányi gazdálkodás arányairól, szerkezetéről

577 A képzőművészetek Debrecenben. (Szerk. Bőgel József.) (Kiad. a Városi Tcs.) Db. 1961. 134 p. 71 t.

Tanulmánykötet. Szerkesztői bevezető művészetek helyi fejlődéséről. A feudalizmus kori időszak 1880-ig. Az építészet 19-20. századi története. A debreceni vagy a várossal kapcsolatba került 19-20. századi festők, csoportosulások, külön a grafika (rézmetsző diákok is). A város szobrai. Az egyes tanulmányok végén rövid irodalomjegyzék. Fényképek fejezetenként, azon belül időrendben. Összevont név- és helynévmutatója, külön tárgymutatója van, melyben a képanyag is fel van tárva

578 PETRÓCI Sándor: Cegléd településtörténete. Kiad. a ceglédi Kossuth Múz. Bp. 1961. 130 p. /Ceglédi füzetek 11./

Jelentős kutatómunkára épül és prezic, jól használható. A város határa és földje. Város-történet 1290-től. A belterület kialakulása. Népeség /nemzetiségek, vallási megoszlás/. Külterületi népeség, a tanyák. Adattárban: Cegléd, Nagykőrös, Kecskemét határára, népességére, egyházi megoszlására vonatkozó adatok. Térképmelléklet

579 BÁLINT Sándor: A szegedi paprika. Bp. Akad. K. 1962. 138 p. – Bibliogr. a lábjegyzetekben

Kiindulópontja az élő hagyomány. Szándéka szerint monografikus feldolgozás, vizsgálódása minden irányban kiterjed. A paprika elnevezése, elterjedése és meghonosodása, gazdaságtörténete, termelése, paprikaipar, őrlése, kereskedelme, fogyasztása. Szegeden kívüli paprikakultúrák. Névmutató, tárgymutató. Fényképek

580 BOGNÁR-KUTZIÁN, Ida: The Copper Age Cemetery of Tiszapolgár-Basatanya. Bp. Akad. K. 1963. 595 p. 70 t. 5 mell. /Archaeologia Hungarica. S.N. 42./ – Bibliogr. 567-583. p.

Angol nyelvű régészeti monográfia a Tiszapolgár-Basatanyáról elnevezett rézkori kultúráról. Egy nagy kiterjedésű temető leletanyaga. A leírás módszere induktív, rendkívül gazdag

jegyzetapparátussal, sok képpel, rajzzal, néhány térképpel. Rekonstruálja a rézkori népességet, az életmódot, a temetési szokásokat. Összehasonlításokat tesz a Magyarországon és a Kárpát-medencén belüli lelőhelyekkel. A rézkori kronológia meghatározása. Bibliográfiája igen részletes. Összevont név-, földrajzi és tárgymutatója van

581 JANÓ Ákos: Hajdúvid. /Egy szocialista falu kialakulása./ (Kiad. a Hajdúsági Múz.) Db. 1963. 54 p. 1 t. /Hajdú-Bihar megyei múzeumok közleményei 4./

Szociográfiai-néprajzi szemléletű tanulmány. Visszapillantás a középkori falura. Részletebben a tanyavilág népeiről, az új község felépítéséről és benépesüléséről az ötvenes években. Az 1953-as lakónévsort is közli. Jegyzetekkel

582 TÓTH István: Földosztó mozgalom Szabolcs megyében. (1897-1898.) Bp. Kossuth K. 1963. 138 p. ill. fotók 7 t.

A gazdasági és társadalmi helyzetkép után időrendben mutatja be a mozgalmat a szervezkedés megindulásától annak bukásáig. Értékeli jellegét és jelentőségét. Bibliográfiai hivatkozások a jegyzetekben

583 Emlékkönyv Mezőkovácsháza község alapításának 150. évfordulójára. Szerk. Dankó Imre. (Kiad. a Községi Tcs.) Mezőkovácsháza, 1964. 207 p. ill. fotók

Történetének vázlata. A község telepítése és fejlődése (1814-1849). Mezőkovácsháza környéki részesmunkások szerződésai az első világháború előtti évtizedből. Az 1945-ös földosztás. Bereczki Máté emlékezete. A mezőkovácsházi seprűcirok története (1856-1964). A mezőkovácsházi fuvarosok. Az általános iskola története. Balás Gyula mezőkovácsházi népköltészeti gyűjtése

584 ENYEDI György: A Délkelet-Alföld mezőgazdasági földrajza. Bp. Akad. K. 1964. 316 p. – Bibliogr. 307-312. p.

Csongrád és Békés megye mezőgazdaságát teljes körben feldolgozza. Adatai települé-

lésszintig részletezőek. Statisztikai táblázatokkal, térképekkel gazdagon illusztrált

585 KISS Lajos: Vásárhelyi kistűkör. (Sajtó alá rend. Paku Imre.) Bp. Magvető. **1964.** 422 p. 30 t. – Bibliogr. Tóbiás Áron: Kiss Lajos munkássága. 411-419. p.

Tanulmányok. A vásárhelyi talásság és szücs-mesterség története. Festő-portrék: Endre Béla, Kovács Mária, Zsebők János. Török Károly, az úttörő folklorista. Elek Jusztina parasztköltő. A múzeum első harminc évének története. Emlékeket, életképeket villant föl gyermekkorából. Kiss Lajos munkásságának bibliográfiája hiányos, mutatója nincs

586 LACZKÓ István: Borsod-Abaúj-Zemplén megye szőlőtermelésének monográfiája. Mis. Borsodi ny. **1964.** 80 p.

A szőlőtermelés múltja. Szőlő és bortermelési adottságai. Szőlőtermelői tájai: Tokajhegyaljai borvidék, borvidékbe nem sorolt jó bortermő helyek, bortermő helyek. Egy egységen belül a települések betűrendjében közli az anyagot. Felsorolja a fontosabb forrásmunkákat

587 MÁRTON Béla: A Nyírség ipara. Db. KLTE. **1964.** 47-71. p. /Klly. Acta Geographica Debrecina 1964. 10/3. köt. – Közlemények a Kossuth Lajos Tudományegyetem Földrajzi Intézetéből 58./ – Bibliogr. 47, 70. p.

A 17. századtól az 1960-as évek elejéig. Az ipar fellendülésétől – a 19. század közepétől – külön fejezetekben tárgyalja a kisipart, a gyáripart, a kisipari termelőszövetkezeteket. Statisztika az iparosok, szakmák, üzemek, a gyáripari munkások adatairól. Térképek az ipari üzemek és a kisipari területi elhelyezkedéséről. Forrásműjegyzék

588 MOCSÁR Gábor – TAAR Ferenc: Tanyavilág-bomló világ. Bp. Kossuth K. **1964.** 205 p. 12 t.

A Debrecentől nyugatra /Macs/ és keletre /Haláp/ elterülő tanyavilág szociográfiai ihletésű feldolgozása. A tanyák történelmi kialakulása. A tanyai életmód. Fotókkal

589 VIRÁGH Ferenc: A békéscsabai mezőgazdasági termelőszövetkezetek másfél évtizedes története. (1945-1963.) Kiad. Békéscsaba Város Tcs. VB. Bcs. **1964.** 151 p. ill. fotók

Történet és üzemgazdaságtani elemzés. Az országos fejlődés részeként, helyenként az európai mezőgazdaság eredményeihez mérve tárgyalja a helyi fejlődés 1945-1963 közötti szakaszát

590 BÁCSKAI Vera: Magyar mezővárosok a 15. században. Bp. Akad. K. **1965.** 139 p. 1 térk. /Értekezések a történelmi tudományok köréből Ú.S. 37./ – Bibliogr. a lábjegyzetekben

A mezővárosok kialakulása. A kézműipar szerepe. A mezőgazdasági árutermelés és árucseré. A mezővárosok jogi helyzete a feudalizmusban, és társadalmuk tagolódása

591 ZÁM Tibor: Hortobágyi jegyzetek. /Szociográfiai, elbeszélések./ Sze. – Bp. Tiszatáj – Magvető. **1966.** 215 p. /Tiszatáj irodalmi kiskönyvtár./

A Hortobágyi Állami Gazdaság 15 évéről, az ott dolgozó emberek életéről. A kötet nagy társadalmi vitát váltott ki, a hatalom részéről egyértelmű elmarasztaló bírálatok érték. A vitaanyagot is tartalmazza

592 CSAPLÁR Ferenc: A Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma. Bp. Akad. K. **1967.** 187 p. /Irodalomtörténeti füzetek 52./ – Bibliogr. a lábjegyzetekben

Értelmiségi-ifjúsági mozgalmak az 1920-as évek végén, 30-as évek elején. A Bethlen Gábor Kör és az agrársettlement mozgalom. Az alapító tagok. Tevékenységi körük: A népi kultúra gyűjtése és felhasználása, szociográfia, szociofotó, líra, képzőművészet, munkásmozgalom, színpadművészet. Névmutató

593 EPERJESSY Géza: Mezővárosi és falusi céhek az Alföldön és a Dunántúlon /1686-1848/. Bp. Akad. K. **1967.** 278 p.

Történelmi feldolgozás. A céheket tájanként, a tájakon belül településenként veszi számba időrendi sorrendben. Céhjegyzékek és helynévmutatók, valamint a lánjegyzetekben bőséges irodalmi hivatkozások

594 FÉL Edit – HOFER Tamás: Arányok és mértékek az átányi gazdálkodásban és háztartásban. Bp. M. Nemzeti és Néprajzi Múz. **1967.** 170 p. /Néprajzi közlemények XII. 3-4./

Az Átányon végzett kutatómunka két fejezete. Az első azt vizsgálja, hogyan gazdálkodnak a maguk és állataik erejével a paraszti közösségek. A második, hogyan gazdálkodnak lakásukkal, a térrel és kivált télen a meleggel, világossággal

595 KOLTA János – OROSZ Ferenc: A népesség mozgásának és a településhálózat alakulásának kölcsönhatása, Baranya és Szabolcs népességének alakulása. (Szerk. Báder Éva.) Bp. (Felsőokt. Jegyzetell.) **1967.** 89 p. ill. /Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozatából 4592./ Külön tanulmány a téma Szabolcs és Baranya megyei vonatkozásairól. A Szabolcs megyei dolgozat 1930-tól 1966-ig tekinti át a népességet. Elemzi a foglalkoztatottságot és az iparfejlesztés lehetőségeit 1949 és 1966 között. A feldolgozott forrásait nem közli

596 MOCSÁR Gábor: Nálunk vidéken... Bp. Kossuth K. **1967.** 264 p. A szociográfikus ihletésű rövid írások a vidékiség fő jellemvonásait az Alföldről mintázzák

597 PÉNZES István: A magyar fűszerpaprika. Termesztésének természeti és gazdasági földrajzi alapjai. Bp. Akad. K. **1967.** 290 p. 6 térk. – Bibliogr. 260-268. p. Monografikus feldolgozás a szegedi és kalocsai fűszerpaprika termelő körzetről. Foglalkozik a feldolgozás és kereskedelem kérdéseivel is

598 Szabolcs-Szatmár megye időszzerű természeti, népességi és gazdasági problémái. A Magyar Föld-

rajzi Társaság Tudományos ülésszaka (1967. október 26-27.) Bp. MTA-Szabolcs m. Tcs. **1967.** 152 p.

Tanulmányok. A természetföldrajz (talajtan, vízellátás), a gazdaságföldrajz (mezőgazdaság, almatermelés, vízgazdálkodás, iparfejlesztés), a demográfiai viszonyok, a településhálózat és a munkaerő alakulásának témaköreivel foglalkoznak

599 VARGA Zoltán: A Debreceni Tudományegyetem története. 1. 1919-1944. [Kiad. a KLTE.] (Db. **1967.**) 385 p. – Bibliogr. a jegyzetekben

Az egyetem megszervezése, az oktató és kutató munka, az ifjúsági egyesületek. Nagymennyiségű adat, színvonalas elemzések. Függeléke időrendben felsorolja az egyetem rektorait, dékánjait. Összevont név- és tárgymutató. 1988-ban jelent meg Némédi Lajos: A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem 75 éve című kötete, amely adattári részével (az egyetem tisztségviselői, doktorai, akadémikusai, kitüntetettjeinek névsora) és fotóival egészíti ki

600 BÁLINT Sándor: A szegedi nép. Bp. Gondolat. **1968.** 174 p. 12 t. Településtörténet. Vízilélet. Pásztorokodás, jószágtartás. Mezőgazdaság. Táplálkozás. Viselet. Ház, otthon. Népnyelv, népköltészet. Hiedelemvilág, népszokások. Rövid, teljességre törekvő összefoglalója Szeged gazdag néprajzának

601 (BERNULA Mihály – TAMASI Mihály): Csanádalberti a szocialista mezőgazdaság útján. A község településének 125. és a tsz. megalakulásának 20. évfordulójára. [Csanádalberti], **1968.** 67 p.

Propaganda jellegű, de megbízható adatokat közöl a telepes község kezdeteire, a 19. századra, a szlovák magyar lakosságcserére vonatkozóan. Érinti az életmódot, a szokásokat. Nagyobbik része a mezőgazdaság szövetkezeti átalakulásával foglalkozik

602 BETKOWSKI Jenő: A tiszai fahajók építése, javítása, népe. (Bev. Kaposvári Gyula.) Szo. (Damjanich J. Múz.) **1968.** 84 p. ill. fotók/Szolnok

megyei múzeumi évkönyv 1. köt. 2. rész./

Az 1920-1945 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, vizsgálódások alapján, források felhasználása nélkül. Külön fejezet foglalkozik az építőkkel, életükkel

603 A debreceni agrárfelsőoktatás 100 éve. Szerk. Komoróczy György. Bp. Mezőgazd. K. **1968.** 171 p. ill.

Levéltári forrásokra és más dokumentumokra alapozva. A debreceni Agrártudományi Egyetemről ad történeti áttekintést, statisztikai adatokkal, táblázatokkal. Szerkezete időrendi. A leíró részt az iskola oktatóinak betűrendes névsora követi. Forrásmunkák jegyzéke. Térképek és rajzok. Szerves kiegészítése a Debreceni Agrártudományi Egyetem 125 éve (Debrecen, 1992. 459 p.) című kiadvány, amely az egyetem és a főiskolai karok (Szarvas, Hódmezővásárhely, Karcag) tanzékeinek történetét vázolja a publikációk jegyzékével, és a tanárok, munkatársak adattárával. A végzett diákok névsorát is közli 1956-tól 1992-ig

604 LETTRICH Edit: Kecskemét és tanyavilága. Bp. Akad. K. **1968.** 125 p. ill. /Földrajzi tanulmányok 9./ A városkörnyék természeti képe, településhálózata, tanyavilága. Városfejlődés a 19. század fordulójától az 1930-as évekig. Városszerkezet az 1950-60-as években. A tanyák gazdasági, demográfiai és infrastrukturális ellátás szempontjából. – Városrészt- és épületfotókkal, vázlatrajzokkal

605 Bácska mezőgazdasága ma és holnap. Tervszerűség és önállóság a bácskai termelőszövetkezetekben. (Készítették az Agrárgazdasági Kutató Intézet és a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kísérleti Intézet munkatársai.) Szerk. Márton János. Baja, Bácskai Mezőgazd. Tsz. Területi Szöv. et al. **1969.** 291 p. ill. fotók 1 térk.mell.

Agrárökonómiai tervtanulmány, a bajai járás, Baja város és a bácskai körzetről. A terület természeti adottságai, mezőgazdaságának társadalmi, gazdasági környezete, a mezőgazdaság helyzete, munkaerő-ellátottsága, a termelőszövetkezetek állóeszköz-ellátottsága, az

árutermelés és felvásárlás, a fejlődés főbb vonásai az 1967-68. években, valamint az állami gazdaságok szerepe a körzet mezőgazdaságában. Az emberi tényező szerepe a történeti, etnográfiai, kulturális tények tükrében. Bácska mezőgazdaságának fejlesztésére tett javaslatok. Térképek, grafikonok, statisztikai táblázatok

606 BALOGH István: Hajdúság. Bp. Gondolat. **1969.** 297 p.

Néprajzi monográfia. Első része: a Hajdúság története. A hajdúk eredete (1514-1605). A hajdúszabadság a 17. században (1606-1702). A hajdúvárosok népe a rendi társadalomban (1711-1848). Gazdasági élete a kapitalizmus korában és a polgári társadalomban (1848-1948). A második, néprajzi rész fejezetei: pásztorkodás, paraszti gazdálkodás, építkezés, táplálkozás, hiedelemvilág, történeti hagyományok. Bibliográfiája bőséges, mutatói nincsenek

607 Magyarország műemléki topográfiája. Szerk. Dercsényi Dezső. Bp. Akad. K.

7. köt. Heves megye műemlékei. 1. szerk. Dercsényi Dezső, Voit Pál, Bakó Ferenc. **1969.** 641 p.

8. köt. Heves megye műemlékei. 2. Írta: Voit Pál, Bakó Ferenc, Dotsky Mihály et al. **1972.** 779 p.

9. köt. Heves megye műemlékei. 3. Szerk. Dercsényi Dezső, Voit Pál, Bakó Ferenc. **1978.** 741 p. 4 t. ill.

1. köt.: Két értekezés a megye régészetéről. Az ún. „Mesterek adattárában” az északkeleti országrész forrásanyaga. A megye népi építészetének, településtörténetének összefoglalása. Betűrendben 24 falu topografikus leírása. 2. köt.: Nagyreszt Eger műemlékeinek számbavétele, és 13 község leírása. 3. köt.: Gyöngös és 84 község műemlékeinek leírása. Bibliográfiák az egyes szócikkek után. Mutató nem készült hozzá

608 RÁCZ István: A hajdúk a 17. században. Db. KLTE. **1969.** 240 p. 1 térk. /Magyar történeti tanulmányok 2./

Monográfia, publikált és levéltári források felhasználásával, gazdag jegyzetapparátussal. Tisztázza a hajdúság sokat vitatott fogalmát.

Bocskai István szerepe a hajdúkérdés rendezésében. A második hajdúfelkelés és Báthory Gábor erdélyi fejedelem tevékenysége. A letelepedett hajdúk jogállása, a kiváltságok megőrzéséért vívott küzdelme. Külön fejezetben II. Rákóczi Ferenc és a hajdúság viszonya. A hajdúvárosok belső önkormányzata

609 SZAKÁLY Ferenc: Parasztvármegyék a 17. és 18. században. Bp. Akad. K. **1969.** 147 p. 3 térk. /Értekezések a történeti tudományok köréből Ú.S.49./ – Bibliogr. a lábjegyzetekben

A Duna-Tisza közén és az Északi hegyvidék nyugati és középső részén kialakult parasztvármegyei típusú, paraszti önvédelmi, érdekvédelmi szervezetek kialakulását, működését kíséri végig

610 Válogatott dokumentumok Csongrád megye munkásmozgalmának történetéből. (Kiad. az MSZMP Csongrád m. Biz., Csongrád m. Tcs.) Sze. 5 db.

A Csongrád megyei munkásmozgalom 1868-1917. Szerk., bev., jegyz. Gaál Endre. **1980.** 469 p.

A Csongrád megyei munkásmozgalom 1917-1919. aug. 1. Szerk., bev., jegyz. Gaál Endre. **1969.** 587 p.

A Csongrád megyei munkásmozgalom 1919. aug. 1 – 1944. okt. 10. Szerk., bev. Serfőző Lajos. **1977.** 807 p.

Csongrád megye felszabadulása és az élet megindulása 1944. szept.-1945. okt. Szerk., bev. Rácz János. **1970.** 787 p.

Csongrád megye a népi demokratikus átalakulás éveiben. 1945. nov. – 1948. jún. Szerk., bev. Rácz János. **1981.** 585 p.

A kötetek nem tekintik tárgyuknak a baloldali mozgalmak széles skáláját. Inkább csak a politikai, ritkábban a szociális és gazdasági küzdelmeket dokumentálják. Az időrendben sorakozó iratok, újságközlemények a korabeli politikai, közigazgatási élet résztvevőinek életrajzához is forrásul szolgálnak. Minden

kötetnek név- és helynév mutatója van. Az 1. kötetnek tárgymutatója is

611 Bács-Kiskun megye élelmiszergazdaságának 25 éve. (Írta és szerk. Glied Károly, Maár András stb. Kiad. a Bács-Kiskun Megyei Tcs. VB.) Ke. **1970.** 592 p. ill. részben színes fotók

A területi szövetségenként (Baja, Kalocsa, Kecske-mét, Kiskunhalas, Kiskőrös) a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek, szakszövetkezeteknek, majd az állami szektor gazdaságainak története, termelési eredményei összehasonlító adatokkal. Élelmiszeripari vállalatok, tanácsai vállalatok, kutató intézetek bemutatása. Szakoktatási intézmények. Szakigazgatás. A megye élelmiszeriparát bemutató grafikonok és fotók

612 Bács-Kiskun megye gazdasági és kommunális fejlődésének 25 éve. Ipar, építőipar, kereskedelem, közlekedés, szállítás, hírközlés, lakás és kommunális ellátás, fejlesztés. (Főszerk. Kőrös Gáspár.) Ke. (Bács-Kiskun Megyei Tcs. VB.) [**1970.**] 556 p. 16 t. ill. részben színes

Ágazatonkénti összefoglalás. A konkrét vállalatok, gyáregységek, telepek és szövetkezetek története, külön fejezetben a termelési mutatóik. A két fejezet adatainak lelőhelyeit a tartalomjegyzékben, mintegy a hiányzó mutatók pótlásaként, egymás mellett hozza. Főként a KSH megyei igazgatóságának kiadványai alapján

613 BODGÁL Ferenc: Borsod megye néprajzi irodalma. (Kiad. a II. Rákóczi F. m. Kvt.) Mis. **1970.** 181 p. – Lezárva: **1968.** dec. 31.

Folytatja az 1958-ban megjelent szakbibliográfiát. Szerkezete tematikus, egy csoporton belül betűrend. Név- és földrajzi mutató

614 Hajdú-Bihar megye és Debrecen munkásmozgalmának története. Szerk. Tokody Gyula. (Kiad. az MSZMP m. Biz., Városi Biz. stb.) Db. **1970.** 529 p.

Ismeretterjesztésre szánták, elsősorban a középiskolások, egyetemisták és főiskolások, va-

lamint a pártiskolák hallgatói számára. A térség munkásmozgalmának történetét a 19. század közepétől 1948-ig szintézisszerűen tárgyalja. Társadalomtörténeti megközelítésben a munkásságra és a szegényparasztságra vonatkozó levéltári és sajtóanyagot is feltárja. Középpontjában a szociáldemokrata és a kommunista indítékú mozgalmak állnak. Eseménynaptár 1844-1948. Képek és térképek jegyzéke. Névmutató. Helységnévmutató. Szakmamutató. Irodalmi hivatkozások a lapjai jegyzetekben

615 MANN Miklós – SÍPOS Péter: A Szegedi Szalámigyár száz éve. [Kiad. a Szegedi Szalámigyár.] Sze. 1970. 123 p. – Bibliogr. a jegyzetekben

Nem tér ki az 50-60-as évek átszervezései során létrejött szervezeti változásokra. Két nagy fejezet: 1. A Pick Szalámigyár története, a dolgozók helyzete, szalámigyártás és értékesítés. 2. A szocialista nagyüzem, a termelés az államosítás után, értékesítés, műszaki fejlődés, a dolgozók helyzete, párt- és tömegszervezetek, munkaversenymozgalom

616 A megye társadalmi-gazdasági helyzete és fejlődésének tendenciái. (Kiad. a KSH Heves m. Igazgatósága.) Eger, 1970. 87 p.

Statisztikai táblázatok és elemzések. A megye földrajzi helyzete és adottságai. Demográfia és településhálózat. Gazdasági helyzet. A lakosság életkörülményei. Infrastruktúra és egyéb szolgáltatások

617 MOCSÁR Gábor: Égő arany. Bp. Szépirod. K. 1970. 333 p.

18 t. /Magyarország felfedezése./ Szociográfia az alföldi olajbányászatról. „Előtörténetként” részletesen megírja a zalai olajmezők sorsát az 1940-es évek második felében. Bizonyos szintig ismerteti az olajkutatás és bányászat technikáját is, de elsősorban a környezetben élő és a munkában résztvevő emberek életmódjában bekövetkezett változások érdeklik. Szinte az egész Alföldet érinti

618 MOLNÁR Bertalan: Szentmártonkáta 1945-1970. 1-2. köt. Szentmártonkáta, 1970. 527, 38 p. – Gépírat. – PmL 145/1.

A község múltjának vázlatos áttekintése. A felszabadulás története. A Nemzeti Bizottság tevékenysége, a földosztás. Az Állami Gazdaság, a Klíma Ktsz, a Hazafias Népfőnt, a Cipész Ktsz működése. A községben szervezett társadalmi munka és a kulturális élet. Statisztikai adatokkal és jegyzőkönyvek ismertetésével hitelesíti adatait. A 2. kötet: fényképek a község életéből

619 Széphalom 1927-1944. Irodalmi és tudományos folyóirat. Repertorium. Összeáll. Lisztes László, Palotás Gyuláné. Sze. (Szegedi ny.) 1970. 64 p. /A József Attila Tudományegyetem Könyvtárának kiadványai. Ú.S. 1./

Megjelent Szegeden és Kolozsváron. Szerzői még ismeretlen és már befutott irodalmárok, tudósok. Nem provinciális jellegű. Teret adott az Alföld-kutatást népszerűsítő közleményeknek is. A folyóirat tartalmához igazodó szakrend. Szakcsoportokon belül betűrendes. Név-, és tárgymutató

620 BÁLINT Ferenc – VASS István, G.: A békéscsabai munkásmozgalom dokumentumai. 1890-1944. Kiad. Békéscsaba Város Tcs. Bcs. 1971. 155, [21] p. 8 t. /Forráskiadványok a Békés Megyei Levéltárból 5./ Amunkásság gazdasági, társadalmi, kulturális és szociális élete. Elsősorban a Békés Megyei Levéltárban fellelhető anyag és az egykorú sajtóközlemények, rövid, magyarázó jegyzetekkel. Tárgy- és névmutató. Fotókkal. Hiányoznak az agrárszocialista olvasókörkkel kapcsolatos dokumentumok

621 The Changing Face of the Great Hungarian Plain Ed. Béla Sárfalvi. Bp. Akad. K. 1971. 183 p. 25 térk. mell. /Studies in Geography in Hungary 9./ – Bibliogr. a tanulmányok végén

A dolgozatok témakörei: Az Alföld gazdaság-földrajzi problémái. Természeti adottságai. Gazdasági hasznosítása. Gyümölcs- és zöldségtermesztése. Állattenyésztése. Kiskörös környékének mezőgazdasága. Iparosítás és népességfejlődés az Alföldön. Kecskemét településföldrajza. Szabolcs-Szatmár megye központi szerekörű települései

622 GONDA Moshe Élijáhu: A debreceni zsidók száz éve. A mártírhaltát halt debreceni és környékbeli zsidók emlékére. (Tel Aviv), Debreceni Zsidók Emlékbizottsága. **1971.** 409, 264 p. ill. fotók

Magyar és héber nyelvű monográfia. Debrecen és 8 környező kisközség rövid története 1840-1945-ig, az Izraelben élő szerző által felsorolt források alapján. Forrásértékűek a szövegközti fotók is. A holocaust áldozatainak névsora településenként

623 Hajdúszabadságlevelek. [Szerk.] Szendrey István. (Kiad. Hajdúböszörmény Város Tcs.) Db. **1971.** 335 p. 9 t.

Történelmi forráskiadvány. A hajdúk kiváltáságlevelei és az azokat megerősítő iratok az 1605-1725 közötti időszakból. Részei: a nagyhajdúvárosok, az ún. kishajdútelepek, a magánföldesúri telepítések, a hajdúkatonák iratai időrendben, teljes szöveggel, magyarul. A dokumentumok előtt a történelmi körülményekre, a lelőhelyre és az esetleges korábbi kiadásokra utaló magyarázó jegyzetek. Helynévmutatója van

624 KOROKNAY Gyula: Nyíregyháza művészettörténeti emlékei. Kiad. a Városi Tcs. VB, Szabolcs m. Lapkiadó V. Nyh. **1971.** 99 p. ill. fotók /Nyíregyházi kiskönyvtár 6./

A város területén látható s valamelyes művészi értékű házak, szobrok, festmények, értékesebb sírkövek stb. Az anyagelrendezés tematikus, ezen belül kronológikus. Rövid várostörténet után az építészeti emlékek, majd a szobrok és nagyobb képzőművészeti alkotások bemutatása időrendben, a művészettörténeti korszakok, irányzatok, ill. stílusok szerint. Bepillantást ad az 1945-1970 közötti képzőművészeti életbe is

625 Szegedi egyetemi almanach 1921-1970. Főszerk. Havasi Zoltán. Sze. (Szegedi ny.) **1971.** 443 p.

József Attila Tudományegyetem, Szegedi Orvostudományi Egyetem. A korábban egységes egyetem vezetői, tudományos fokozatot szerzett oktatói, akik négy féléven át előadást hirdettek valamelyik karon. A tanszékvezetők és tudományos tevékenységük miatt ki-

emelkedő személyek akkor is helyt kaptak, ha rövidebb ideig voltak az egyetem oktatói. Előszörban a szegedi egyetemhez kapcsolódó munkásságukat ismerteti. Szerkezete a jelenlegi egyetemi struktúrát tükrözi. Névmutató. Arcképek

626 Tanulmányok Tiszazug életéből. (Összeáll. Szlankó István.) Szo. Damjanich J. Múz. **1971.** 125 p. ill. /Szolnok megyei múzeumi adattár 7./ – Bibliogr. a tanulmányok végén Válogatás a múzeum adattárában található dolgozatok közül. A tiszaföldvári Tiszazugi Földrajzi Múzeum. Tiszaföldvár 1945-ben. A tiszaföldvári Lenin tsz /1950-1968/ és Szabad Nép tsz /1952-1964/ története. Tiszazug település- és gazdaságföldrajza

627 Áchim L. András emlékkönyv. 1871-1971. (Szerk. Pölöskei Ferenc, Szabó Ferenc. A képanyagot összeáll. G. Vass István. Kiad. a Városi Tcs. VB.) Bcs. **1972.** 157 p. 8 t. ill. fotók

Ünnepi gyűlés, rendezvények Békéscsabán születésének századik évfordulóján. Tudományos ülésszak Budapesten. A magyar agrárkérdés a 20. században és Áchim L. András programja. Békéscsaba gazdasági és társadalmi struktúrája a századfordulón. Áchim L. András, a demokratikus parasztpolitikus, a békéscsabai szegényparasztság élén. A szocialista munkásmozgalom és Áchim L. András. Helye és szerepe a magyarországi progresszió táborában

628 BÁLINT Sándor: Szegedi példabeszédek és jeles mondások. Kiad. a M. Nyelvtudományi Társaság. Bp. **1972.** 171 p. /A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 127./

Anyagközlés és feldolgozás. A szegedi nyelvjárás és néprajzi táj szóláskincse. Helytörténeti, nyelvtudományi és néprajzi összefüggésben. Tematikus csoportosítás. Szólásmutató a kulcsszavak betűrendjében

629 BECSEI József: Békés, az átalakuló agrárváros. Békés, [K.n.] (Békés m. ny. Gyula) **1972.** 99 p. 14 t. 14 térk. ill. fotók – Bibliogr. 98-99. p.

A település földrajzi fekvése. A város múltja, mai funkcióinak és térbeli szerkezetének fő vonásai. Statisztikai táblázatok és jól szerkesztett ábrák

630 Békés megye településhálózatának fejlettsége regionális szerepkörök és vonzáskörzetek szerint, a települések fejlődése. 1960-1970. [Kiad. a] KSH Békés m. Igazgatósága. Bcs. 1972. 109 p.

A megye városainak, községeinek adatai táblázatokba foglalva, közigazgatási, települési szerepkör és vonzáskörzetek szerint

631 LUKÁCS Imre, Sz.: Viharsarki állami gazdaságok. 1949-1969. (Bev. Zsibók András.) Sze. [K.n.] (Szegedi ny.) [1972.] 394 p. 20 t. – Bibliogr. 391-392.p.

Agrármozgalmak a viharsarokban, az állami gazdaságok fejlődéstörténete. Békés és Csongrád megyei vonatkozások. A Békés megyei állami gazdaságok: Bánkúti, biharugrai, dombegyházi, felsőnyomási (Telekgerendás), gyulai, halaspusztai (Vésztfő), hidasháti, mezőhegyesi, orosházi, szarvasi, vizesfási (Békés)

632 MARGÓCSY József: Megyénk irodalmi hagyományai. Eredményeink és feladataink a szabolcs-szatmár-beregi tájakon. Függelék: Erdész Sándor: Irodalmi emlékmúzeumok Szabolcs-Szatmárban. (Kiad. a Hazafias Népfront Szabolcs-Szatmár m. Biz., Megyei Tcs. VB.) Nyh. 1972. 231 p.

Időrendben mutatja be, ill. említi azt a több mint 600 személyt, akinek valamilyen kapcsolata volt a táj irodalmi életével. Névmutató. Helységmutató

633 SÁPI Lajos: Debrecen település- és építéstörténete. (Kiad. a Déri Múz. Baráti Köre.) Db. 1972. 121 p. 38 t.

Tanulmányok. Levéltári kutatások, kéziratok térképek és más forrásmunkák felhasználásával. A kezdetektől az 1960-as évek végéig. A helyi körülményekre, szokásokra és a tudatos városrendezési törekvésekre figyelve.

Szerves része a kötetnek a sok fénykép és térkép. A jegyzetekben irodalmi hivatkozások. Mutatója nincs

634 SCHRAM Ferenc: Turai népszokások. Kiad. a Pest m. Múzeumok Igazgatósága. Szentendre, 1972. 152 p. /Pest megyei múzeumi füzetek 6./

Vázlatos községtörténet. Az időhöz, a családi, gazdasági és vallási élethez kapcsolódó népszokások. A szokások általában a századforduló idejéhez kötődnek

635 VÉGH Antal: Erdőháton, Nyíren. Szociográfia. Bp. Szépirod. K. (1972.) 304,[7] p. 16 t. ill. fotók. /Magyarország felfedezése./ 2. kiad. 1975. 3. kiad. 1978.

Az 1969/70-es állapotok, tereptanulmányozás alapján. Az országos vihart kavart penészleki riport után egyre táguló köröket tesz a térképen. Újfehértóra, Vajára, és a várossá vált, de urbanizáció nélküli Mátészalkára, majd a megyeszékhelyre vezet. Az Erdőháton több kisközséget mutat be. Szinte mindenhol csak negatív benyomások érik. Az 1970-es árvízzel zár – s némi reménnyel, hogy a szerencsétlenségnek haszna is lesz

636 A 900 éves Szolnok ipara. Szo. [K.n.] Békés megyei ny. 1973. 202 p. ill. fotók

A város 20. századi ipartörténete. A képekkel és szöveggel bemutatott gyárak, vállalatok közül csak a MÁV Járműjavító Üzem története nyúlik vissza a 19. századba

637 Bács-Kiskun megye társadalmi struktúrája. /Kiad. az MSZMP Bács-Kiskun m. Biz. Oktatási Igazgatósága és Propaganda és Műv. Oszt./ Ke. 1973. 2 db. 318 p.

Tanulmányok. Az értelmiség összetétele a megyében. Kiskunfélegyháza munkássága. Ipartelepítés Kiskunhalason. Kecskemét értelmisége. A tsz-paraszttság átrétegződése a kiskunhalasi járásban. A paraszti életforma válsága a megyében. A bácskai tájörzet társadalomszerveződése. A kiskunhalasi tanyasi lakosság élet- és munkakörülményei, életmódvizsgálat, leszűrhető perspektívák. A paraszttság átrétegződése Csátalján. Gara társa-

dalmának rétegződése és a nemzetiség. Császártöltés átrétegződése és a fiatalság perspektívája

638 BALOGH István: A civisek világa. /Debrecen néprajza./ Bp. Gondolat. 1973. 306 p. 12 t.

Történeti néprajzi monográfia. A történeti gyökerek, különös tekintettel a civis életforma kialakulására. Az 1849-1914 közötti civis társadalom élete: a gazdálkodás, a társadalmi rétegződés, a hagyományok. A polgári fejlődés kivédhetetlen hatásaira utal. Felsorolja a fontosabb irodalmat. A megjelenítő erejű, magas színvonalú szöveghez érdekes képanyag társul

639 DÖMÖTÖR János: Vásárhely szobrai. (Kiad. a Hódmezővásárhely Városi Tcs., Tornyai János Múz.) Hm. 1973. 66 p. 20 t.

40 köztéri szobor története, az ábrázolt személy és az alkotó rövid bemutatása. A szobrok fölállításának időrendjében. A műalkotásokról vegyes minőségű fotók. Kiegészítései a helyi sajtóban: Kőszegfalvi Ferenc: Újabb szobrok... Csongrád Megyei Hírlap 1984. okt. 7., Vásárhelyi Tükör 1990. júl. 21.

640 FEHÉR István: Gazdasági és társadalmi változások Szegeden a felszabadulás után. 1945-1962. Bp. Akad. K. 1973. 229 p.

Adatokban gazdag, a társadalmi folyamatok helyi sajátosságainak feltárására törekszik. Témája: a szocialista termelési viszonyok kialakulása az iparban és a mezőgazdaságban; a népesség összetételének módosulása, a szociális, egészségügyi és kulturális viszonyok változása

641 GAÁL Endre – OLTVAI Ferenc – SZABÓ Ferenc: 1473 – 1801 – 1973. A magyarországi könyvnyomtatás 500 éves évfordulóján kiadja a Szegedi Nyomda. Sze. 1973. 117 p. ill. fotók

Szegedi nyomdászattörténet. A Grün Nyomda történetéből. Válogatott dokumentumok a szegedi nyomdai munkások mozgalmainak történetéből 1874-1919. A szegedi nyomdászati történetéből 1949-1972

642 Hajdú-Bihar műemlékei, irodalmi emlékhelyei, népművészete. (Kiad. a Megyei Tcs. Műemlékvédelmi Albiz.) Db. 1973. 450 p. ill. – Bibliogr. a fejezetek végén

Három tematikus egységre tagolódik. Debrecen, (kiemelten a Szent András templom) és – betűrendben – az egyes helységek műemlékei, valamint a Hajdúság népi építkezése. A Debrecen irodalmi emlékhelyeit feltáró fejezetekhez külön névmutató készült, a megyei emlékhelyek a települések betűrendjében. A népművészetről ágalatonként

643 ROMÁNY Pál: A tanyarendszer ma. Bp. Kossuth K. 1973. 124,[4] p. /Új falu/

Az alföldi tanyák kialakulása, és a visszaszorításukat célzó hatalmi törekvések a 18. század második felétől kezdve. Tanyatípusok jelenleg. A tanyák lakóinak életkörülményei, gazdálkodásuk. Fejlesztési lehetőségek és feladatok

644 A Szegedi Tanárképző Főiskola centenáriumi évkönyve. 1873-1973. Szerk. Megyeri János, Moholi Károly. [Kiad. a Szegedi Tanárképző Főiskola.] Sze. 1973. 165 p.

A főiskola 100 éves története. Helye, szerepe a pedagógusképzés rendszerében. Tanszékek, tudományos tevékenység, hallgatók, gyakorlóiskola, könyvtár, kollégium, párt- és tömegszervezetek, főiskolai hivatalok

645 ZÁM Tibor: Bács-Kiskunból jövők. Bp. Szépirod. K. 1973. 287,[5] p. 14 t. /Magyarország felfedezése./

Szociográfiák. Túlnyomórészt a faluval, a mezőgazdasággal kapcsolatos témák. A Homokhátság szőlő- és gyümölcsstermesztési adottságai, eredményei. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek belső élete, vezetése, gazdálkodása

646 Békés megye gazdasági földrajza. Főszerk. Krajkó Gyula. (Szerk. Szabó Ferenc. Kiad. a Békés m. Tcs. VB.) Bcs. 1974. 506 p. 12 t. 6 térk. – Bibliogr. 495-506. p.

Kézikönyv. A megye természeti földrajza, növény- és állatvilága, gazdasági fejlődése, ipa-

ra, mezőgazdasága, településföldrajza. Fotókkal, ábrákkal

647 Észak-Magyarország atlasza. Készítette a Kartográfiai V. Közread. az Orsz. Földügyi és Térképészeti Hiv. Bp. 1974. 82, 5 térk. /Magyarország tervezési-gazdasági körzetei 2./

Regionális atlasz. 1970-es adatokat feldolgozó térképsorozat gazdaságtervező szakemberek részére. Természeti adottságok. Vízgazdálkodás. Népeség- és településviszonyok. Lakás- és közműellátottság. Egészségügy. Művelődésügy. Ipar. Mezőgazdaság. Közlekedés és hírközlés. Belkereskedelem

648 HEGYI András: Szeged társadalmi és politikai élete a Gömbös kormányzat időszakában 1932-1936. [Sze. Szegedi ny. 1974.] 82 p. /Klly. Acta Historica 53./ – Bibliogr. a lábjegyzetekben

A termelési és tulajdonviszonyok. A társadalmi rétegek sajátosságai. Pártok, szervezetek, egyesületek. Politikai élet. Törvényhatósági és országgyűlési választások

649 LAJOS Árpád: Este a fonóban. Borsodi népszokások. Bp. NPI. 1974. 519 p. ill. rajzok

Leíró monográfia. A kenderfeldolgozás szakaszai, a fonás eszközei, munkamenete és a fonó mint a társas összejövetelek fontos helyszíne. Részletesen és szemléltető módon ismerteti a hozzá kapcsolódó néphagyományokat. Adattára a megye legjellemzőbb néprajzi csoportjai körében végzett gyűjtéseket közli: népköltészeti emlékek, játékok, maskarák

650 Paraszti társadalom és műveltség a 18-20. században. A Magyar Néprajzi Társaság 1974. évi vándorgyűlése Szolnokon. Szerk. Hofer Tamás, Kisbán Eszter, Kaposvári Gyula. 1-4. Bp. – Szó. M. Népr. Társ. – Damjanich J. Múz.

1. Faluk. 1974. 222 p.

A táji tagolódás és az etnikai különbségek hazánkban és külföldön. A magyar falurendszer mai kérdései

2. Mezővárosok. 1974. 200 p.

Főként az Alföldön. Gazdasági és társadalmi kérdések

3. Tanyák. 1974. 237 p.

A tanyarendszer állapota és problémái. Történeti alakulása és változatai. Párhuzamai külföldön

4. Az ülésszak felszólalásai. [1979.] 216 p.

651 PÉTER László: Szeged irodalmi emlékhelyei. (Kiad. Szeged m. Város Tcs.) Sze. 1974. 174 p. 28 t.

A városnéző séta az irodalmi emlékhelyekkel ismertet meg. Azoknak a jeles alkotóknak szegedi kapcsolódásaival, akik szülőttei a városnak, vagy hosszabb-rövidebb ideig benne éltek. Név- és tárgymutató. Fényképek

652 Szolnok megye néprajzi atlasza. (Szerk. Szabó László és Csalog Zsolt.) I/1-2. Szó. [Damjanich J. Múz.] 1974-1975. 517 p. + 95 p. fotók; 286 p.

Az 1962-1970 között több mint 60 kutatóponton végzett vizsgálatok eredményeinek összegezése. I/1. jelzéssel az 1-75. számú kérdéscsoportok szöveges értékelése. I/2. jelzéssel a kérdéscsoportok térképes feldolgozása. Az I/1. kötetben Szolnok megye vázlatos története. A népi életmódot és eszközeit bemutató tanulmányok. A tanulmányok német nyelven is

653 BÁRTH János: A kalocsai szállások településnéprajza. Kalocsa, Városi Tcs. 1975. 176 p. 6 t. 11 térk. 1 mell. 1 térk. mell. /Kalocsai múzeumi dolgozatok 1./ – Bibliogr. 148-153. p.

Elsősorban levéltári források alapján, a kalocsai szállások kialakulásának, fejlődésének, állandó településekké válásának körülményeit mutatja be

654 Békés megye harminc éve. (Szerk. Daniss Győző, Sass Ervin.) Bcs. [K.n.] (Szolnoki ny. Szolnok.) 1975. 596 p. ill. fotók

A megye rövid leírása, kulturális élete, az egyes települések, vállalatok, szövetkezetek 1945-1975 közötti fejlődése

655 DÁM László: A Nagy-Sárrét népi építészete. Db. KLTE. 1975. 184 p. /Műveltség és hagyomány 17./ – Bibliogr. 157-165.p.

A történelmi Bihar megyében fekvő, az egykori Nagy-Sárrét elpusztult mocsárvilága területén elhelyezkedő 12 település /Püspökkladány, Sárrétudvari, Szerep, Biharnagybajom, Bihardancsháza, Bihartorda, Nagyrábé, Bakonszeg, Berettyószentmárton, Zsáka, Furta, Darvas/ a néprajzos szerző kutatási területe. A vidék sajátos építészeti képét rajzolja meg a falu- és telektípusoktól a lakóházakig és a gazdasági építményekig. Térképpel, rajzokkal, fotókkal

656 Debrecen zenei élete a századfordulótól napjainkig. Tanulmányok. (Szerk. Breuer János.) (Kiad. a Debrecen Városi Tcs. VB. Műv. Oszt.) Db. 1975. 348 p.

Levél- és irattári anyagok, valamint a korabeli sajtóközlemények alapján. A város zenei életének fontos állomásai és területei. Zeneoktatás. Hangversenyélet az első világháború óta. Zenekari kultúra, kiemelve a MÁV Filharmonikus Zenekar. A kórusok és az opera története. (A könnyűzenéről nem szólnak.) A fejezetek végén jegyzetek. Az adattári részben: az államosítástól (1949-től) az állandó opera megalakításáig játszott operák és daljátékok listája, valamint a debreceni opera kitüntetett művészeinek adatsora

657 Források a borsodi és miskolci munkásmozgalom történetéhez. (Kiad. Miskolc m. Város Tcs. VB.) Mis.

1. köt. 1889-1918. 1975. 539 p.

2. köt. 1918-1929. 1978. 567 p.

3. köt. 1930-1938. 1979. 543 p.

4. köt. 1939-1944. 1981. 578 p.

5. köt. 1945-1948. 1984. 672 p.

A kötetek egyenként 300 levéltári és sajtóforrást közölnek időrendben. Hely-, név-, és tárgymutató, időrendi táblázat a feldolgozott iratokról

658 KUKNYÓ János: A Szabolcs-Szatmár megyei almatermelés történeti kialakulása, területi kérdései. Nyh. (Szabolcs-Szatmár m. Lapkiadó V.) 1975. 141 p. ill. fotók. /Sza-

bolcs-Szatmár megyei kiskönyvtár./ – Bibliogr. 139-140. p.

A könyv abban az időben keletkezett, amikor a megye gazdasági életében az almatermelés egyik alapvető ágazat volt. Főbb témakörei: az almatermelés természeti és közgazdasági feltételei, kialakulásának története, területi viszonyai, termésmennyiségei, -átlagai, forgalmazása. Tárgyjeje: 1781-1970

659 PAPP Zoltán Sándor: A beregdaróci emberek élete a századfordulón. (Sajtó alá rend. Erdész Sándor.) Bp. Natura. 1975. 282 p. ill.

A falu társadalomrajza a kezdetektől 1970-ig. Szociológiai, agrár- és helytörténeti elemekkel átszőtt néprajz. Rövid településtörténet és -földrajz, helységnévmagyarázattal, családtörténettel /Gutkeled-nemzetség, a Daróci-, a Várdai-, a Gulácsi- és a Lónyai-család/. Néprajzi része a munka, a szokások, a régi hitvilág, a szórakozás témaköreivel foglalkozik

660 SÁNDOR Ildikó: Pest megye néprajzi irodalma. Kéziratok. Kiad. a Pest. m. Múzeumok Igazgatósága. Szentendre, 1975. 205 p. /Pest megyei múzeumi füzetek 8./

Bibliográfia. Az 1950 után kialakult Pest megyére vonatkozó néprajzi és helytörténeti kéziratok művei. /Növény- és állatvilág, földművelés, mesterségek, társadalom, hitvilág, szokások, népköltészet, népnyelv stb./ Megadja a művek lelőhelyét is. Földrajzi- és névmutatója van

661 SERES Péterné: Jász-Nagykun-Szolnok megye kialakítása. Szolnok m. Lev. 1975. 69 p. ill. /Levéltári füzetek 2./

A törvényhatóságok rendezéséről hozott 1870/42.tc. elvei. Az új közigazgatási határok megállapításának a megyét érintő tervei és vitái. A megye megszervezése (1876.) Térképek 53-69. p.

662 SZELESI Zoltán: Szeged képzőművészete. Kiad. a Móra F. Múz. Sze. 1975. 355 p. /A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1972/73-2./ – Bibliogr. a lábjegyzetekben

Szeged rövid művészettörténeti múltja. Részletesebb elemzés az utolsó száz esztendőről.

Célja egy-egy korszak, és az alkotók számbavétele. A kisebb mesterek, amatőr- és naív művészek is. Bőséges jegyzetapparátus. Fotók csak fekete-fehérben. Névmutató

663 A tanácsok Békés megyében. 1950-1975. (Kiad. a Békés m. Tcs. VB.) Bcs. 1975. 294 p. ill. fotók

Tanulmányok. A tanácsok létrejöttének történeti körülményei. A tanácsok negyedszázados tevékenysége. A megye gazdaságának, településhálózatának, egészségügyi ellátásának és művelődésügyének fejlődése

664 A Tiszántúl villamosításának története, 1888-1972. (Szerk. Pólya Jenő. Kiad. a Tiszántúli Áramszolgáltatató V.) Db. 1975. 507 p. ill. fotók

Nemcsak üzemtörténet, érdekesek a gazdaság- és politikatörténeti vonatkozásai is. Első rész: Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye villamosüzemeinek fejlődése, működése. Második rész: a felsorolt megyék üzeimeiből 1951-ben Debrecen központtal létrehozott Tiszántúli Áramszolgáltatató Vállalat tevékenysége és az energia-fogyasztás vizsgálata. Az első rész végén hivatkozások, a második után a felhasznált irodalom jegyzéke

665 VÖRÖSMARTINÉ TAJTI Erzsébet – PÁL Ágnes – VERESEGY-HÁZI Béla: Szolnok, a Közép-Tisza-vidék tájszervező centruma. (Szerk. és előszó Szurmay Ernő.) Szo. Városi Tcs.-Verseghy F. m. Kvt. 1975. 299 p. ill. – Bibliogr. 292-295. p.

Szolnok és környékének bemutatása. Természeti adottságok. Népesség. Településhálózat. Mezőgazdaság. Gazdasági élete, iparának szerkezete, infrastruktúrája, jövője

666 Az alföldi városok fejlesztési kérdései c. konferencia. Előadások és hozzászólások. Szerk. Ihrig Dénes, Tóth József, Vozár I. (Békéscsaba, 1975. szept. 3-4.) Bp. MTESZ házi ny. 1976. 124 p.

Témakörei megegyeznek a 667. tételnél megjelöltekkel

667 Alföldi városok fejlesztési kérdései. Konferencia. [Rend. az]

Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium, az Építőipari Tudományos Egyesület és Kecskemét város Tanácsának Végrehajtó Biz. Kecskemét, 1976. szept. 23-24. Előadások és hozzászólások. Összeáll. és szerk. Halmos Béla, Ihrig Dénes. Bp. (MTESZ házi ny.) 1976. 160 p.

A konferencián elhangzottak rövidítve. Jelenlétük részük átdolgozott formában megjelent a Városepítés 1976. 5. számában is. Napirenden: A termelési kérdések, összefüggésben az alföldi városok fejlesztésével. Az infrastruktúrális, társadalmi, építészeti problémák. Célkitűzése alapvetően egyezett az 1975-ben Békéscsabán rendezett tanácskozással

668 BABUS Jolán: Néprajzi tanulmányok a beregi Tiszahátról. (Vál., sajtó alá rend. Erdész Sándor.) Nyh. (Szabolcs-Szatmár m. Tcs. soksz.) 1976. 163 p. /Honismereti kutatások Szabolcs-Szatmárban 2. – Jósa András Múzeum kiadványai 6./

Elsősorban Lónyán gyűjtötte: 1848-as hagyományok, községtörténeti adatok, halászat, italkészítés, babona, boszorkányság, szokások, közmondások. A táj Rákóczi-hagyományai

669 Bács-Kiskun megye műemlékjegyzéke. (Összeáll. Orsz. Műemléki Felügyelőség. Fel. szerk. Tilinger István.) Bp. Építésügyi Tájékoztatói Központ. 1976. [36] p. Előző kiad. Műemlékjegyzék. Kiad. az Orsz. Műemléki Felügyelőség. 2. köt. Bács-Kiskun megye műemlékjegyzéke. Bp. Építésügyi Dok. Iroda. 1964.

Védett épületek Kecskeméten és a többi településen. A városok, községek betűrendjében. Jelöli a felsorolt építmények védettségi fokát. Felveszi a természetvédelmi területeket is. A hatósági tevékenységet segítő részletes bevezetője van

670 BÁLINT Sándor: A szögedi nemzet. A szegedi nagytáj népélete. 1-3. (Kiad. a Móra F. Múz.) Sze. 1976-1980. 627, 420, 952 p. /A Móra

Ferenc Múzeum évkönyve 1974/75-2.; 1976/77-2.; 1978/79-2./ – Mutató
Bálint Sándor: A szegedi nemzet című néprajzi munkájához. Összeáll. Gyuris György. Sze. 1983. 145 p. /A Móra Ferenc Múzeum évkönyve, suppl./

Gyűjtési területe földrajzilag felöleli a Szegedből kirajzott településeket. 1. rész: A kutatás múltja. Település és társadalom. A szegedi nagytáj települései. Ház, otthon, tanya. Vízi-élet. Pásztorokodás, jószágtartás. Mezőgazdaság. 2. rész: Közlekedés, közlekedési iparágak. Kereskedelem. Táplálkozás, háztartás. Élelmezési és háztartási iparágak. Népviselet. Viseleti iparok. 3. rész: Az emberi élet hagyományvilága. Családi élet (játékok, katonáskodás, esküvő, egészség, betegség, temetés). Jeles napok. Vallási élet. Nyelv. Népköltészet. Zene. Tánc. – Minden kötetben fotók. A betűrendes mutatóban a három kötet személy-, intézmény- és földrajzi nevei, a táj-, mesterség és tárgyszavak a leggyakoribb előfordulási formában

671 Debrecen iparának története a kapitalizmus kialakulásától napjainkig. (Szerk. Ránki György. Kiad. a Városi Tcs. VB. Műv. Oszt.) Db. 1976. 341 p. – Bibliogr. a fejezetek végén

Tanulmányok, alapos kutatómunka eredményeként. A gyáripar telepítése, fejlődése időrendben. A természeti tényezők, a társadalmi és gazdasági feltételek. Sok adat, főleg a fontosabb üzemekről. Mutató nincs

672 A debreceni színészet története. (Szerk. Katona Ferenc. Kiad. a Városi Tcs. VB. Műv. Oszt.) Db. 1976. 513 p. – Bibliogr. 501-511.p.

Többszerzős, tudományos igényű összefoglalás. Forrásai: levéltári és színházi iratok, a korabeli lapok színikritikái. Adattári része: a színházban 1866-1974 között bemutatott darabok időrendi táblázatai. A színházi társulatok tagjainak névsora időrendben. Betűrendes névmutató a színház művésztágyairól, működési idejük megjelölésével

673 GÉMES László: Szolnok város kereskedelmének és vendéglátásának története. Szo. Városi Jubileumi

Intéző Biz. – Verseyhy F. m. Kvt. 1976. 146 p. 18 t. ill. fotók – Bibliogr. 138-145.p.

A város 900 éves évfordulójára írt pályamunka. Az iratokon kívül az 1945 utáni történethez a témában kompetens helyi személyekkel folytatott beszélgetéseket is felhasználta

674 Népfrontmozgalom Hajdú-Bihar megyében 1937-1975. Bibliográfia és levéltári tájékoztató. (Szerk. Bényei Miklós. Kiad. a Hazafias Népfront Hajdú-Bihar Megyei Biz., Megyei Kvt.) Db. 1976. 285 p.

Első része forrásbibliográfia, szoros időrendben. Túlnyomóan az egykorú sajtóközleményeket regisztrálja. A feldolgozott lapokról jegyzéket ad. Szerepelnek benne a népfront helyi programfüzetek és más önálló kiadványok is. Második része a Megyei Levéltár vonatkozó iratanyagáról tájékoztató. Függeléként: a helytörténeti munkák és forráspublikációk listája. Külön-külön név- és tárgymutató

675 A Szegedi Ipari Vásár száz éve. A Szegedi Ipari Vásár Igazgatóságának jubileumi kiadványa. (Szerk. Sz. Simon István.) Sze. 1976. 302 p.

A korábbi szegedi kiállítások története. Szeged gazdasági jelentősége a 19. század második felében. Vásárok 1876-1975 között. A centenáriumi vásár katalógusa

676 Szolnok közlekedéstörténete. (Szerk. és előszó Kaposvári Gyula.) Szo. Szolnok m. Lapkiadó V. 1976. 79 p. ill. fotók – Bibliogr. a fejezetek végén.

A vasúti közlekedés kialakulása és fejlődése a reformkortól napjainkig. A Szolnoki MÁV Járműjavító Üzem. A közúti közlekedés kiépítése. A közúti és tömegközlekedés megszervezése és fejlődése

677 Tények és számok Békés megyéről. (Szerk. Jakab Mihály. Kiad. a Békés m. Lapkiadó V.) Bcs. 1976. 217 p.

Népességének és a lakosság foglalkoztatottságának fejlődése. Gazdasága. A lakosság életkörülményei. A közoktatás és közművelődés fejlesztése. Nemzetközi összehasonlítási adatok a KGST és EKG országokkal

678 VARGA József: A szegedi Dóm tér. (Kiad. Szeged m. Város Tcs.) Sze. **1976.** 157 p.

A tér kialakulásának története. Számba veszi az épületeket: Dömötör torony, fogadalmi templom, Nemzeti Emlécsarnok. Bemutatja az ott felállított szobrokat. Vázlatos szabadterri játékok-történet. Fotók a térről, az emlécsarnok minden alkotásáról. Névmutató

679 Vásártörténet – hídivásár. (Szerk. Szöllősi Gyula. Kiad. a Hortobágyi Intéző Biz.) Db. **1976.** 484 p. Néprajzi tanulmánykötet, főleg a Tiszántúlra (Szolnok, Békés, Szabolcs, Hajdú megye) vonatkozó kutatások alapján. Részletesen a 18–20. századdal foglalkozik. Főbb témái: A hortobágyi hídi vásárok kialakulása, története, jogi vonatkozásai. A vásár és piac folklórja. Számos irodalmi szemelvény és jórészt új fotóanyag. Mutatói nincsenek

680 ZOLTÁN Zoltán: Bizakodó Alföld. 1–2. köt. Ke. (Petőfi ny.) **1976.** 173, 123 p. /Forrás könyvek./ – Bibliogr. 2. köt. 117–121.p.

Tanulmányok. Főként a nagytáj települési és társadalmi sajátosságaival, gazdasági problémáival foglalkoznak

681 CSÁK Gyula: A síkföld sóhaja. Bp. Szépirod. K. (1977.) 189 p. 16 t. ill. fotók /Magyarország felfedezése./

Irodalmi szociográfia Püspökladány múltjáról és jelenéről. Történetét és jelenét dokumentumok, a népi hagyományok és saját tapasztalatai alapján mutatja be, krónikás hitelességgel. Külön fejezetet szentel a cigányság, a zsidóság és a felekezetek sorsának

682 EGRI Mária: A szolnoki művésztelep. Bp. Képzőműv. Alap. **1977.** 227 p. ill. fotók – Bibliogr. 123–128. p.

Szakmonográfia. Szolnok és a festészet, 1850–1900. A művésztelep története megalakulásától a II. világháborúig, 1902–1939. A Szolnoki

Művészeti Egyesület tevékenysége, 1901–1950. Képzőművészet Szolnokon 1945-től napjainkig. Névmutató. Képek. Műtárgyjegyzék

683 JUHÁSZ Izabella: A debreceni Ady Társaság bibliográfiája /1927–1951/. [Kiad. a] KLTE Kvt. Db. **1977.** 158 p.

Teljességre törekvő cikkbibliográfia. Több mint 1800 tételt regisztrál a megjelenés időrendjében. Felsorolja a Társaság működésével kapcsolatos és annak kiadásában napvilágot látott könyvek adatait is. A bevezető az irodalom- és művészettörténeti vonatkozásban egyaránt országos jelentőségű társaság sorsát mutatja be. Mellékletként forrásdokumentumok. Összevont név- és tárgymutatója van. Külön jegyzék az álnevekről és névrövidítésekről

684 Kecskemét belső tagozódása és városrészeinek főbb jellemzői. [Összeáll. és közread. a] KSH Bács-Kiskun m. Igazgatósága. Ke. Sokszt. **1977.** 35 p. ill.

Szöveges elemzés és táblázatok. – Térbeli tagozódás. Népesség. Lakás és kommunális ellátás. Ipar. Kiskereskedelem és szolgáltatások. Egészségügy, gyermekintézmények. Oktatás. Helyi közlekedés, posta

685 KÜRTI Katalin, Sz.: Köztéri szobrok és épületdíszítő alkotások Debrecenben és Hajdú-Biharban. (Kiad. a Hajdú-Bihar m. Tcs. VB. Műv. Oszt.) Db. **1977.** 219 p. 35 t. – Bibliogr. 191–195.p.

Képzőművészeti topográfia a települések betűrendjében, a murális művészet történetét áttekintő tanulmánnyal. Tájékoztató és esztétikailag értékel is. Az említett alkotók életrajzi adatai, pályakép vázlata és fontosabb művei külön betűrendes összeállítás. Szakki-fejezések magyarázata és névmutató. Illusztrációs anyaga gazdag, de ehhez nincs mutató

686 MÉNESI Lajosné: Délvidéki Szemle. Repertórium. 1942–1944. (Kiad. a Somogyi-könyvtár.) Sze. **1977.** 84 p. /Csongrád megyei könyvtári füzetek 6./

A havi folyóirat Szeged és a Délvidék irodalmi, művészeti, közművelődési és tudományos témáival foglalkozik. A repertórium minden közleményt feldolgoz, időrendben. Betűrendes név- és tárgymutató

687 Nyíregyházi szlovák „tírpák” nyelvjárási és néprajzi emlékek. (Sajtó alá rend. Erdész Sándor.) [1]-5. köt. Nyh. Jósza A. Múz. **1977-1991.** 171, 107, 160, 93, 113 p. /Jósza András Múzeum kiadványai 9, 19, 23, 27, 32./ – Bibliogr. a jegyzetekben és az 5. kötetben

Tanulmányok. Az 1753-1918 között Nyíregyházán és környékén letelepült, magyarrá vált etnikai csoport vizsgálata. A kutatást a nyíregyházi nemzetiségi munkaközösség Márkus Mihály (A bokortanyák népe szerzője) módszerének átvételével végezte. A 2-5. kötetben szlovák nyelvű tanulmányok is vannak. Az 5. kötetben a nyelvet és a hagyományos kultúrát komplexen vizsgálják a szerzők: történeti, művelődéstörténeti, szociológiai háttérrel. Ebben a kötetben: Németh Zoltán: Publikációk, közlemények a tírpák etnikai csoportról, 1896-1991 c. bibliográfiája /69-101. p./

688 TÁLASI István: Kiskunság. Bp. Gondolat. **1977.** 332 p. 16 t. ill. fotók. /Magyar néprajz./ – Bibliogr. 317-331. p.

A táj történeti múltjának, néprajzáinak összefoglalása. Az első részben ismerteti a kunok nemzeti társadalmát, feudalizálódását, etnikai műveltségük emlékeit, beilleszkedésüket a magyar kultúrába. A néprajzi részben a kunok társadalmi berendezkedését, a gyűjtögetés, állattartás, földművelés, táplálkozással kapcsolatos szokásaikat, viseletüket, építkezéseiket mutatja be. Foglalkozik a népnyelvvél, vallással, hiedelmekkel, szokásokkal is

689 TÓTH József: Az urbanizáció népességföldrajzi vonatkozásai a Dél-Alföldön. A centrumok szerepe a népességfoglalkozási átrétegződésében és területi koncentrációjában. Bp. Akad. K. **1977.** 142 p. ill. /Földrajzi tanulmányok 14./

Térképekkel, statisztikai táblázatokkal gazdagon tagolt népesség- és településföldrajzi dolgozat

690 „Ha majd a szellem napvilágra...” Az iskolán kívüli népművelés Hajdú-Bihar megyében 1867-1919. Szerk. Gazdag István. [Kiad. a] Megyei Lev. Db. **1979.** 238 p.

„Éhe a kenyérnek, éhe a Szónak, éhe a Szépnek...” Az iskolán kívüli népművelés a munkások és parasztok körében a két világháború között Hajdú-Bihar megyében. Szerk. Gazdag István. [Kiad. a] Megyei Lev. Db. **1978.** 244 p.

„... Munkát, szellemet, eszt...” Az iskolán kívüli népművelés Hajdú-Bihar megyében 1944-1956. Szerk. Gazdag István. [Kiad. a] Megyei Lev. Db. **1981.** 265 p. /A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár közleményei 13, 11, 17./

Népműveléstörténeti forráskiadvány-sorozat, e nemből úttörő vállalkozás. Levéltári iratok és sajtóközlemények szövege, a lelőhely feltüntetésével, néhol magyarázó jegyzettel. Az 1-2. kötet tematikus: általános helyzet és szervezet, ismeretterjesztés, olvasási kultúra, művészeti nevelés. Témáin belül szoros időrend. A 3. időrendben közli a dokumentumokat. Mindegyikben van bibliográfia, valamint összevont név-, hely és tárgymutató. A 2. kötetben a települések betűrendjében felsorolják a közművelődési köröket, egyleteket

691 PÁLL István: Szabolcs-Szatmár megye néprajzi bibliográfiája. Összeáll. –. Nyh. (Soksz.) **1978.** 155 p. /Honismereti kutatások Szabolcs-Szatmárban 6. – Jósza András Múzeum kiadványai 12./

A gyűjtést a kereskedelem, közlekedés és a társadalom területére is kiterjesztette. Az országos és helyi folyóiratok, önálló kötetek mellett a helyi napilapok néprajzi témájú cikkeit is regisztrálja, de csak a mai Szabolcs-Szatmár megye területére vonatkozóan. Anyagát tematikusan csoportosította. Elől szerepelnek az „Összefoglaló és vegyes tartalmú művek”. A gyűjteményes kötetek itt, egyes tanulmányai a megfelelő témakörön belül találhatók. Összevont név- és földrajzinév mutató

692 BARNÁ Gábor: Néphit és népszokások a Hortobágy vidékén. Bp. Akad. K. **1979.** 277 p. 12 t. ill. fotók. Néprajzi monográfia. Előjáróban áttekintést ad a térség folklórkutatásairól, majd a hiedelmek mítikus alakjait ismerteti, a települések és a pásztorélet szokásait, hiedelmait tárgyalja. Bőséges irodalomjegyzék

693 BELLON Tibor: Nagykunság. Bp. Gondolat. **1979.** 255 p. 32 t. ill. fotók – Bibliogr. 249-254. p.

A hagyományos paraszti kultúra bemutatása: a gazdálkodás jellemzői, földművelés, állattartás. A települések. Építkezés. Hiedelemvilág. A hagyományozódás alkalmi. A paraszti élet rendje

694 BÉRES Csaba: Lakótelep – kertés házak helyén. Az életformaváltás szociológiai problémái egy szanálási övezetben. (Kiad. a Debreceni Akadémiai Biz.) Db. **1979.** 318 p. 8 t

Szociológiai tanulmány Debrecen egyik új lakónegyedéről, a Tócskertről, általánosítható tanulságokkal. A tömeges lakásépítéssel járó kényszerű életforma változtatás jellemzőit vizsgálja kérdőíves felméréssel és a szakirodalom hasznosításával. A terület lakosságáról, az életkörülmények alakulásáról, majd a szanálás ellentmondásairól és az új környezethez való alkalmazkodásról ír, nagyon sok bizonyító adattal. Mellékletben a kérdőív szövege

695 Borsod megye néprajzi irodalma. 3. (1968-1978.) (Összeáll. Fügedi Márta, Viga Gyula.) Kiad. a Herman Ottó Múz. Mis. **1979.** 127 p. /A Miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványai 9./

Szerkezete tematikus. Témacsoporton belül a szerzők betűrendjében. Borsod-Abaúj-Zemplén valamennyi tájegységére vonatkozó irodalmat tartalmazza. Tételszámra hivatkozó név- és földrajzi mutatója van

696 DOBROSSY István: Dohánytermesztés a Nyírségben. (Db.) KLTE. (1979.) 119 p. ill. fotók. /Stu-

dia folkloristica et ethnographica 2./ – Bibliogr. a jegyzetekben

A Nyírség gazdaságnéprajzi változásait 1851-1964-ig követi nyomon. A főbb témakörök: település és építkezés, határhasználat és földművelési rendszerek, birtokstruktúra és társadalmi szervezet, piacozás és kereskedelem, növénytermesztés és állattenyésztés. A változásokat egy-egy településen belül tanulmányozza, de kitér egy-egy parasztgazdaság vizsgálatára, részletes elemzésére is

697 Hajdú-Bihar népi építészete. (Szerk. Letényi Árpád, Tóth Endre.) (Kiad. a Megyei Tcs. Műemlékvéd. Albiz.) Db. **1979.** 333 p. ill. fotók

Építészettörténeti és néprajzi tanulmánykötet. Az országos kitekintés után, a Hajdúság, Sárrét, Bihar népi építészetének kialakulását, az anyag és a technika, a forma és a funkció változásait, az építményekhez fűződő kulturális elemeket, a más tájak népi építészetével és a nagy stílusirányzatokkal való összefüggéseit mutatja be. A modern építészetre gyakorolt hatásról és a népi műemlékek védelméről is ír. Bőséges irodalmi hivatkozás a fejezetek végén. Bibliográfia, mutató nincs

698 HENKEY Gyula – KALMÁR Sándor: Heves megyei palócok etnikai embertani vizsgálata. Eger, Heves m. Tcs. ny. **1979.** 63 p. 8 t. /Palóc kutatás. Tematikus és lokális monográfiák 4./

Az egri múzeum által kijelölt kutató pontokon végzett vizsgálatok 1972 és 1978 között. Bibliográfiával, statisztikai táblázatokkal

699 A Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatok 1945-1978. A Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatok negyedszázados jubileuma alkalmából rendezett retrospektív kiállítás. Budapest, Múcsarnok 1979. jún. 8. – júl. 22. (Kiáll. rend. és a kat. szerk. Dömötör János, Kratochwill Mimi.) Bp. MA-HIR ny. Zalaegerszeg. **1979.** [154 p.] ill.

A retrospektív kiállítás alkalmából kiadott adattár. Hevenyészett irodalomjegyzéke az őszi tárlatokról szóló dokumentumokat sorol-

ja föl, mutató nélkül, nagyjából időrendben. A 25 év kiállító művészeinek rövid életrajza és fényképe, a tárlatokon kiállított művek fősorolása

700 KATHY Imre – KÜRTI Katalin, Sz.: Hajdúböszörmény népi építészete – képzőművészete. (Kiad. a Városi Tcs.) Hajdúböszörmény, 1979. 104 p. 24 t.

Két önálló tanulmány. Az első a 17-19. századi településfejlődést és a városszerkezet kialakulását, a főteret és a város nevezetes épületeit mutatja be. A második a helyi képzőművészet története a 15. századtól a megjelenésig. Mindkét íráshoz válogatott bibliográfia készült. Képmelléklet, köztük térképek. Mutatója nincs

701 Kelet Népe 1935 – 1942. Repertórium. (Szerk. Szénássy Barnáné Ludányi Valéria és Szőőr Árpádné Petrányi Anikó.) Db. KLTE Kvt. 1979. 73 p. /Tiszántúli időszaki kiadványok repertóriumai 7./

A szépirodalmi, művészeti, társadalomtudományi és kritikai folyóirat közleményeit időrendben írja le. Mutatói: tárgymutató, a témák kapcsolódása helynevekhez, személynévmutató. Külön lista a feloldott névjelekről

702 SZENTI Tibor: A tanya. Hagyományos és átalakuló paraszti élet a Hódmezővásárhely-kopáncsi tanyavilágban. Bp. Gondolat. 1979. 274 p. ill. – Bibliogr. 269-271.p.

A Hódmezővásárhely környéki tanyaágazódás története a kialakulástól a virágzason át a hanyatlásig. Elsősorban a családok életének a bemutatásán keresztül. Szociográfikus feldolgozás gazdag illusztrációs anyaggal

703 BÉNYEI Miklós: Hajdú-Bihar megye munkásmozgalom-történetének irodalma 1945-1977. Bibliográfia. (Kiad. a Megyei Tcs. VB. Műv. Oszt.) Db. 1980. 212 p.

A Tanulmányok és források Hajdú-Bihar megye munkásmozgalmának történetéhez c. sorozatban közzétett jegyzékek válogatott címanyaga. A könyvek és a folyóiratcikkek mellett az újságközleményeket is feltárja. Fi-

gyelembe veszi és regisztrálja az 1919, illetve 1950 előtt Bihar megyéhez tartozott településekre vonatkozó irodalmat, a határterületek anyagát is. Szerkezete elsődlegesen kronológikus, azon belül tematikus. Egy csoport sor-számozott tételei a megjelenés időrendjében. Forrásjegyzék. Külön-külön személynév-, földrajzi és tárgymutató

704 FÉJA Géza: Viharsarok. + (A Viharsarok-per törvényszéki tárgyalásának anyaga. A szöveget gondozta Féja Endre. 3. kiad.) Bp. Szépirod. K. (1980.) 345, [3] p. 10 t. Az 1937-es kiadás képanyagával

Annotáció az 536. tételnél. Térképek nélkül

705 Hajdú-Bihar megye képzőművészete 1945-1956. (Kiad. a Megyei Kvt.) Db. 1980. 125, 133 p.

Az első részben Bíró Lajos: Képzőművészet Debrecenben 1945-1956. c. tanulmánya, bő jegyzetanyaggal. A második rész bibliográfia és kiállítási adattár, szerk. Geller Ferencné. A képzőművészeti alkotásokkal, eseményekkel, személyekkel kapcsolatos írások, hírek címjegyzéke. Kiállítások kronológikus listája, a katalógusok leírása. Összevont hely-, név- és tárgymutató

706 Hajdú-Bihar temetőművésze. (Szerk. Letényi Árpád, Tóth Endre. Kiad. a Megyei Tcs. Műemléki Albiz.) Db. 1980. 334 p.

Tanulmányok. A helyi temetőkultúra ismeretanyagának összegezése. Összehasonlítások más helyek, népcsoportok temetési szokásaival. Célja, hogy megállapításai a műemlékvédelem, közelebbről a mai temetőművészeti gyakorlatban hasznosíthatóak legyenek. Az irodalmi hivatkozások a fejezetvégi jegyzetekben

707 A Hevesi homokhát fejlesztési koncepciója hangsúllyal a zöldségtermelésre. Készítette a MAB Mezőgazdasági Szakbizottságának Munkabizottsága. Kompolt, GATE Kut. Int. 1980. 50 p.

Termőhelyi viszonyok és gazdasági helyzet. Értékesítési lehetőségek. Mezőgazdasági üzemek termelés-szerkezete, eredményei, jó-vedelemtermelési képessége. Az öntözés vár-

ható eredményei, következményei a vetésszerkezet alakulására. A fejlesztési elképzelés alternatívái

708 HOLLANDER, A[rie] N[icolae] J[an] den: Az Alföld települései és lakói. (Ford. Czövek Olivér. A magyar kiadást szerk., jegyz. és utószó: Lettrich Edit. [Bev.] Romány Pál.) (Bp.) Mezőgazd. K. **1980.** 113 p. 16 t. – Bibliogr. a lábjegyzetekben és a fejezetek végén

A holland szociológus munkája az Alföld táji és települési sajátosságait – a tanyás településeket – vizsgálja saját, helyszíni kutatómunka és neves elődök /Györffy István, Mendöl Tibor, Fél Edit/ szakirodalmi útmutatásai alapján. Fotókkal, ábrákkal, térképekkel

709 KUNSZABÓ Ferenc: Jászföld. ([Fotó] Molnár Edit.) Bp. Szépirod. K. **1980.** 348 p. 16 t. ill. fotók – Bibliogr. 321-322. p.

Szociográfia. A Jászság vázlatos története. Az 1947 utáni iparosodás hatásának vizsgálata az egyén és a család életvitelében, a lakóhelyi környezet változásában. Középpontjában a jászberényi Lehel Hűtőgépgyár

710 A magyar tanyarendszer múltja. Tanulmányok. Szerk. Pölöskei Ferenc, Szabad György. Bp. Akad. K. **1980.** 449 p. – Bibliogr. 425-449. p.

Főként történelmi, részben néprajzi feldolgozás. Kijelöli a magyar tanyarendszer helyét az európai településrendszerek között, rámutat fejlődésének sajátosságaira, a területi, gazdasági különbségekre, a tanyás gazdálkodásnak a magyar gazdaságban betöltött szerepére

711 Magyarbánhegyes mezőgazdasága. Dokumentumok, gyűjtések, visszaemlékezések a bánhegyesi pusztá megművelőinek életéről. (Írta és szerk. Kőváry Ernő Péter. Kiad. a Békés m. Lapkiadó V.) Bcs. **1980.** 247 p. ill. – Bibliogr. 243-245. p.

A község története a kezdetektől a jelenkorig. A pusztá lakóinak élete, a nagyüzemi gazdálkodás kialakulása, kiteljesedése

712 Mezőberény, a helyét kereső kisváros. (Szerk. Tóth József.) Kiad. a Békés m. Tcs. VB. Tud.-Koord. Szakbiz., Nagyközs. Tcs. Bcs. **1980.** 206 p. 12 t. ill. fotók – Bibliogr. 187-197. p.

Természeti földrajzi adottságai. Történeti fejlődésének főbb vonásai. Népeisége. Mezőgazdasága. Ipara. Tercier funkciói. Kommunális ellátottság. Mezőberény hierarchiaszintje és vonzáskörzete. Helye és szerepe a közép-békési városrégióban

713 Századok szelleme. Tanulmányok a magyar irodalom és Debrecen kapcsolatáról. (Válogatás az Alföld 30 évfolyamából.) (Vál. és szerk. Bényei József, Fülöp László, Juhász Béla. Kiad. a Megyei Tcs. VB. Műv. Oszt.) Db. **1980.** 349 p.

Először a felvilágosodás korával foglalkozó írások, majd a gazdag 20. századi anyag (Ady, Móricz, Tóth Árpád, Oláh Gábor, Szabó Lőrinc, Gulyás Pál, Sarkadi Imre, Ady Társaság, folyóiratok). Végül a felszabadulás utáni újraindulásról és magáról az Alföld folyóiratról szólnak. A tanulmányok után feltüntetik az eredeti közlés évszámát. Mutató nincs

714 Szlovákok Békéscsabán. Szlováci v Békésskej Cabe. (Vál., sajtó alá rend., ford. és jegyz. ell. Krupa András. Kiad. a békéscsabai Rózsa F. Gimnázium, Békés m. Tcs. VB. Műv Oszt., TIT Békés m. Szervezte.) Bcs. **1980.** 103 p. /Bibliotheca Bekesiensis 20./

Ágoston János: Csabának leírása. Jan Pravdolub Bella: Szlovákok Békéscsabán. Népszokások és hiedelmek Békéscsabán. – Néprajzi, etnikai, településtörténeti feldolgozások. Magyar és szlovák nyelven. Jegyzetekkel

715 TAKÁCS Béla: A debreceni könyvkötőművészet. Db. (Közgazd. és Jogi K.) **1980.** 101 p. ill. fotók, részben színes

Iparművészeti, ipartörténeti összefoglalás. A 16. századtól, a céhek megalakulásán át a különleges kötések és híres mesterek bemutatásával jut el napjainkig. Időrendi és tematikus fejezetekre osztott. Hivatkozásai a kötet

végén. Jól reprodukálható szövegek közti fotók. Mutatója nincs

716 TROGMAYER Ottó – ZOMBORI István: Szer monostorától Ópusztaszerig. Bp. Magvető. (1980.) 159, 17 p. / Gyorsuló idő. /

Településtörténet. Régész és történész kutatási tényekre alapozott munkája. Régészeti leletek. Szer monostora. Birtokosai. Dohánykertészek. Földosztás

717 A változó Alföld. Szerk. Zoltán Zoltán. Bp. Tankönyvki. 1980. 176 p. 4 térk. mell.

Tartalom: Talajtípusok. Vizgazdálkodás. Növénytermelés. Állattenyésztés. Szénhidrogének. Közlekedés. Településhálózat. Népeség. Alföld-iparosítás. Kulturális helyzet. Urbanizáció. Természetvédelem

718 VARGA Györgyi: Szöveg tanulmányok Hatvan regionális köznyelvéből. (Kiad. az ELTE Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, MTA Nyelvtudományi Intézete.) Bp. 1980. 292 p. / Magyar csoportnyelvi dolgozatok 4. /

Szociológiailag rétegzett mintát ad Hatvan regionális köznyelvéből. Értékelést, elemzést nem végez, csupán az anyagot közli

719 100 éves a Vöröskereszt. Dokumentumok a szervezet Hajdú-Bihar megyei történetéből. Szerk. Gazdag István. [Bev.] (Kormos Miklós. Kiad. a Megyei Levél.) Db. 1981. 67 p. / A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár közleményei 16. /

Korabeli újságközlemények és levéltári iratok időrendi szerkezetben. Rövid bevezetője történeti áttekintést ad. Teljes szövegek, az eredeti lelőhely feltüntetésével. Mutató, bibliográfia nincs

720 GILYÉN Nándor – MENDELE Ferenc – TÓTH János: A Felső-Tiszavidék népi építészete. 2. jav. kiad. Bp. Műszaki K. 1981. 203 p. ill. fotók – Bibliogr. a jegyzetekben

Településföldrajz. A felső-tiszavidéki lakóház. Gazdasági épületek. A szakrális épületek

(a táj templomai és a szatmárcsekei fejfák). A sóstói Múzeumfalú építészeti jellemzői

721 A munkásság és parasztság élete és mozgalmi Szabolcs-Szatmár megyében. Források és dokumentumok. [Közread. a Megyei Munkásmozgalmi Biz.] Nyh. Nyírségi ny.

1886-1919. Szerk. Hársfalvi Péter. 1981. 367 p.

1919-1944. Szerk. Gyarmathy Zsigmond. 1982. 602 p.

1944-1948. Szerk. Botár József. 1985. 535 p.

A megye politikai, gazdasági és kulturális viszonyait általában jellemző levéltári, pártarchívumi iratok, hírlapcikkek. Szerkezete időrendi, a lelőhelyek pontos feltüntetésével. Publikált forrás esetén hivatkoznak a megjelenés helyére. Az 1. kötetben helynévmutató, a 2. kötetben személy- és helynévmutató, tárgy- és testületnév-mutató, a 3. kötetben személynév és helynévmutató

722 Változó alföldi falu és gazdaság. Országos konferencia. Békéscsaba, 1981. szept. 22-23. Rend. HNF Településpolitikai Munkabiz., M. Agrártud. Egyesület Falufejlesztő Biz., Békés m. Tcs. Tud.-Koord. Szakbiz. Előadások, hozzászólások. Szerk. Tóth József. Bcs. 1981. 156 p. ill.

Előadások: Békés megye 36 éves településfejlődése, a mezőgazdaság és az ipar hatásai. A falusi átalakulás főbb tendenciái a világon. Terepbejárás Észak-Békésben. Az alföldi településrendszerről. A mezőgazdasági értelmiség szerepe Békés megye terület- és településfejlesztésében

723 BOCSI László – PÉCSI István: Mérföldkövek a fellendülés útján. [Hatvan, ÁFÉSZ.] 1982. 98, [2] p. ill. fotók

Fejezetek a Hatvan és Vidéke Körzeti Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet történetéből, 1970-1980.

724 DÁM László: Lakóházak a Nyírségben. Db. KLTE. 1982. 116 p. /Studia Folkloristica et Ethnographica 6./ – Bibliogr. a lábjegyzetben

A Nyírség 117 településének népi építésze. Foglalkozik a lakóházak építőanyagával, alaprajzi, funkcionális és táji tagolódásával. Térképekkel, rajzokkal, fotókkal

725 ERDEI Ferenc: Makó társadalomrajza. Kiad. Makó Város Tcs. Makó, 1982. 95 p. /A makói múzeum füzetek 27./

1934-ben kezdte írni, de ez az első teljes kiadása. Átmenetet jelent a szociográfus és a szociológus Erdei elemzési módszere között. Természeti feltételek, népesség, gazdaság. Társadalomszerkezet, a mezőváros, nemzedékek, család, osztályrétegződés. Felekezetek, pártok, egyesületek. A társadalom élete

726 FARKAS József: Fejezetek az Ecsedi-láp gazdálkodásához. Db. KLTE. 1982. 195 p. ill. fotók. /Studia folkloristica et ethnographica 8./ – Bibliogr. a jegyzetekben

Gazdaságnéprajz. Levéltári kutatás és saját gyűjtés alapján rekonstruálja az ármentesítés előtti gazdálkodást, nyomon követi a 80-as évekig érvényesülő gazdálkodási tényezőket. Csak a földműveléssel foglalkozik. Részletesen tárgyalja az Ecsedi-láp környéki parasztudvart. Kiemelten foglalkozik a csűrrel. Bemutatja a Szatmár-kutatás történetét is. Jegyzetanyaga bőséges

727 GOMBÁS István: Mezőtúr településföldrajza. Mezőtúr, Verseggy F. m. Kvt. soksz. Szo. 1982. 143 p. 12 t. 11 térk. ill. fotók. /Mezőtúri helytörténeti füzetek 3./ – Bibliogr. 135-140. p.

A városkép alakulása szempontjából tárgyalja a város történetét a kezdetektől az 1980-as évekig

728 HORVÁTH Lajos: Pest megye városi, községi és megyei pecsétjei 1381-1876. Kiad. a Pest m. Lev. Bp. 1982. 378 p. ill. /Pest megyei levéltári füzetek 4./

A pecsétek története, pecsétteni vizsgálata mellett egyenként ismerteti a pecsétkeket. A gyűjtés az 1950 utáni Pest megye területére terjedt ki. A régi Pest-Pilis-Solt vm. elcsatolt területei kimaradtak. Illusztrált. Helynév-mutatóval

729 Kunszentmárton és a Tisza-zug kisipara. (Szerk. Bereczki Ibo-ly, Szabó László.) Szo. Damjanich J. Múz. 1982. 534 p. ill. – Bibliogr. a tanulmányok végén

A Kunszentmártonban 1982. okt. 29-30-án rendezett tanácskozás előadásainak preprint kiadása. Eltérő szemlélettel, módszerrel készült tanulmányok. A népi mesterségek (szűcs, szabó, bogárnár, takács, kovács, bakos, ezermester). Az iparosok életmódja. A terület ipartörténete

730 MÉSZÁROS Rezső: A falusi átalakulás alapvető térfolyamatai a Dél-Alföldön. Bp. Akad. K. 1982. 141 p. ill. – Bibliogr. 137-141. p.

Település- és népességföldrajzi jellegű feldolgozás. Településenkénti vizsgálatokat tartalmaz Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyékben. Statisztikai adatokkal, térképekkel

731 NYAKAS Miklós: Hajdúböszörmény sajtótörténete. (Kiad. a Városi Tcs., Hajdúsági Múz.) Hajdúböszörmény, 1982. 76 p. ill.

Monografikus igényű tanulmány. Részletesen mutatja be az első újság megjelenésétől, 1883-tól az 1944-ig terjedő időszakot. Az 1945-76 közötti évtizedek áttekintése vázlatosabb és tömörebb. A korabeli lapokról készült illusztrációk. Lapalji jegyzetek. Bibliográfiája és mutatója nincs

732 SZABÓ László: Jászság. Bp. Gondolat. 1982. 325 p. 40 t. ill. fotók – Bibliogr. 315-319. p.

Néprajzi monográfia: A jász etnikum. Társadalmi, anyagi és szellemi viszonyaik. A jászsági műveltség főbb jellemvonásai

733 SZENTIRMAI László – PAPP Ignác – PETŐ Zoltán: Nagyüzemi munkások Szegeden. (Kiad. Szeged m. Városi Tcs.) Sze. 1982. IV, 420 p.

Szociológiai felmérés elemzése. Témakörei: Társadalmijellemzők, tevékenységstruktúra, művelődés. (Jövedelmi és lakásviszonyok, életmód, munka és szabadidő, művelődés.) Társadalmi-politikai magatartás jellemzői. Egészség és életmód összefüggései, tennivalók

734 „Szolnok megye a népek országútján.” Szolnok megye története a régészeti leletek tükrében. Állandó kiállítás vezetője. (Szerk. Raczky Pál.) Szo. Damjanich J. Múz. **1982.** 129 p. 40 t. 1 térk. ill. fotók – Bibliogr. a tanulmányok végén

A történeti folyamatoknak egy nagyobb európai kitekintésben való összefoglalása a régészeti leletek alapján. Tárgyidőszaka az újkőkortól a 17. század végéig terjed. A kiállítás 1982-től 1992-ig volt látható a szolnoki Damjanich János Múzeumban. Angol nyelven is

735 Tiszaigar. Egy mai magyar falu képe. (Szerk. Lengyel Zsuzsa.) Bp. Művelődéskut. Int. **1982.** 176 p. – Bibliogr. 139, 175-176.p.

Az 1978-1979-ben végzett szociológiai felmérések, mélyinterjúkra, kérdőívekre adott válaszok összegzése. Tartalom: A vizsgálatok táblázata. A falu múltja, az 1970-es évek részletesebben. Munkacsere. A Béres család. A cigányság. A televízió Tiszaigaron

736 Bács-Kiskun megye mezőgazdasága az ezredforduló körül. (Összeáll., szerk. Csete László. Közrem. Gál Gyula, Szűrszabó Dénes. Bp. Agrárgazd. Kut. Int. **1983.** 7 db. ill.

A prognózis a Megyei Tanács felkérésére készült. 1.köt.: A prognózis előzményei és eredményei. 2.köt.: Hogyan tovább. Éghajlat, termőföld, talaj, víz, talajjavítás, növénytermesztés, szőlő- és bor vertikum, gyümölcsstermelés, zöldségstermelés, alapanyagstermelés, népesség, keresők száma. Függelék: 1-5.köt./ Előkészítő tanulmányok, kutatási eredmények. Táblázatok, grafikonok, térképek

737 BÁLINT Sándor: Szeged-Alsóváros. Templom és társadalom. Bp. Szent István Társ. **1983.** 201 p. 8 t. – Bibliogr. 192-201. p.

Szeged nagyon jellegzetes városrésze. Lakói földművelő, vallásos emberek, sokáig őrizték hagyományaikat. A városrész története, lakossága, néprajzi szempontból. A történelmi szerepet játszó Havi Boldogasszony templom és ferences kolostora története, műemléki leírása. Búcsújárás

738 BECSEI József: Békéscsaba, Békés, Gyula és tanyavilágának település-morfológiája. Bp. Akad. K. **1983.** 208 p. ill. – Bibliogr. 201-208.p. A három városban és környékén élők foglalkozás és társadalmi struktúra szerinti térbeli megoszlása. Az egyes települések funkciói és az azokhoz kapcsolódó térbeli képződmények településen belüli elhelyezkedése. Ábrákkal, statisztikai táblázatokkal

739 Csongrád megye gazdasági földrajza. Főszerk. Krajkó Gyula. (Kiad. a TIT Csongrád m. szervezete.) Sze. **1983.** 465 p. 20 t. – Bibliogr. 461-465. p.

Az 1945 utáni időszak társadalmi, gazdasági változásai. Egységesen a megyét tekinti kutatási területének. Röviden foglalkozik a városokkal, csak érinti a falvakat. Természeti környezet, népesség, művelődés, egészségügy, településtípusok, ipar, mezőgazdaság, közlekedés. Fotókkal, ábrákkal

740 FÜR Lajos: Kertes tanyák a futóhomokon. (Tájtörténeti tanulmány.) Bp. Akad. K. **1983.** 258 p. /Agrártörténeti tanulmányok 12./ – Bibliogr. 251-258.p.

Az első rész a 18-19. század fordulóján kialakulni kezdő homoki tanyák történeti fejlődésével, korszakaival foglalkozik. A második a tanyai társadalmat és üzemszervezetet tárgyalja. A harmadik rész a termelést, a szőlő- és gyümölcskultúrát tekinti át. Statisztikai táblázatokkal

741 JANÓ Ákos: Fejezetek a szan-ki és mőricgáti tanyásgazdálkodás múltjából. Változások a mezőgazdálkodásban, állattartási módok, termelési technikák a paraszti árutermelés időszakában. Ke. Katona J. Múz. **1982**[**1983.**] 152 p. 54 t. ill. fotók/A kecskeméti Katona József Mú-

zeum közleményei 1./ – Bibliogr. a
•jegyzetekben

Főbb fejezetei: Határhasználat, földművelés és állattartás a puszták felosztása előtt. A puszták felosztása, a tanyarendszer kialakulása. Állattartás a tanyás korszakban. Földművelés. Mezőgazdaság és társadalom

742 LÁZÁR Imre – NYAKAS Miklós: A Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep húsz éve. (1964-1983.) (Szerk. Both Ferenc. Fotók: Szabó Miklós, Vencsellei István. Kiad. a Városi Tcs., Hajdúsági Múz.) Hajdúböszörmény, 1983. 105 p. ill. fotók
Képzőművészettörténeti összeállítás. A magyar és külföldi résztvevőkkel szervezett telep története, a résztvevők névsora, a vezetőség, a művészeti tanács tagjai és a kitüntetettek felsorolása. Időrendi szerkezetű bibliográfiával

743 NYAKAS Miklós: Hajdú vármegye létrejötte. (Kiad. a Városi Tcs., Hajdúsági Múz.) Hajdúböszörmény, 1983. 98 p. 2 térk.

Közigazgatástörténet. Az 1876-ban létrejött vármegye megszervezésének előzményei az 1860-as évektől, története 1912-ig, a vármegyei székház építéséig. A fő hangsúlyt a meggyeservezésre helyezi. Lapalji jegyzetek. Térképei a 19. század elejei hajdúvárosokat, illetve Hajdú megyét ábrázolják. Mutatója nincs

744 TÓVÁRI Judit: Borsód-Abaúj-Zemplén megye műemléki bibliográfiája. (Kiad. a Herman Ottó Múz.) Mis. 1983. 322 p. /Építészeti archívum 2./

Nyomtatásban megjelent dokumentumok, kötetes kéziratok, műemléki felmérések és levéltári források leírásai. Lezárva: 1982. december 31-ével. Fő fejezetei: Műemlékjegyzékek. Forráskiadványok. Bibliográfiák. Kistopográfiák. Gyűjteményes kötetek. Műemléki sorozatok, összefoglaló munkák. Műemléki felmérések. Műemlékvédelem. Kistájak. Műemlékek a települések betűrendjében. Egységes név- és tárgymutató

745 Az Alföld gazdaságföldrajzi kutatásának eredményei és további

feladatai. Tudományos konferencia. Békéscsaba, 1983. dec. 1-2. Rend. MTA Földrajztudományi Kutató Int. Alföldi Csopt. Sorozatszerk. Tóth József. Bcs. 1984. – Bibliogr. a tanulmányok végén

1. köt. A plenáris ülés előadásai: az Alföld népesedése, településhálózata átalakulásának jellegzetességei, városai vonzáskörzete, a települések fejlődésének irányítását megalapozó kutatások jelenlegi állása. Szerk. Gurzó Imre. 182 p.

2. köt. A „Természeti környezet” szekció előadásai. Szerk. Rakonczai János. 229 p.

3. köt. A „Gazdaság” szekció előadásai. Szerk. Simon Imre. 222 p.

4. köt. A „Népesség és település” szekció előadásai. Szerk. Timár Judit. 231 p.

5. köt. Az „Infrastruktúra” szekció előadásai. Szerk. Dövényi Zoltán. 306 p.

746 Bács-Kiskun megye gazdasági földrajza. Főszerk. Krajkó Gyula. Szerk. Mészáros Rezső. (Kiad. a Bács-Kiskun m. Tcs. VB.) Ke. 1984. 455 p. ill. fotók – Bibliogr. 401-405. p.

A földrajztudomány komplex módszereivel képet ad a megye természeti erőforrásairól, a gazdasági ágazatok szerkezeti és területi módosulásairól, a művelődési, egészségügyi, szociális ellátottság fejlődéséről, a népesedési folyamatokról, a települések változásairól. Feltárták, rendszerbe foglalták a jelenlegi állapotot, javaslatot adnak a fejlődés további irányára. Sok statisztikai adat, ábra, grafikon

747 BAKÓ Endre: Hajdú-Bihar megye irodalmi kalauza. (Kiad. a Hortobágyi Idegenforgalmi Biz.) Db. 1984. 126 p.

Topografikus elrendezésű életrajzi kislexikon. A debreceni anyag erősen válogatott, a községeknek olykor a kevésbé jelentős alkotók is helyet kaptak. Anyagát a települések betűrendjében csoportosítja. A szócikkekben már nem élő írók, költők életrajzi adatai, kiemelve az adott helyhez való kötődést. Röviden jellemzi munkásságukat, fontosabb műveiket említi. Mutató nincs

748 Békés megye agroökológiai potenciálja. (Összeáll. Kiss Károly.

[Közread.] az Öntözési Kutató Int.) Szarvas, 1984. [93] p.

Országos felméréshez csatlakozik. Előrejelzéseket ad, amelyek alapján gazdaságfejlesztési intézkedésekre kerülhet sor. Kiterjed az egész megyére, ezen belül differenciáltan kezeli az eltérő természeti és gazdasági-társadalmi potenciálú körzeteket

749 Falukutatók Bács-Kiskun megyében. Szerk. Csatári Bálint. [Közread. az] MTA Regionális Kutatások Központja Településkut. Csup. Ke. 1984. 322 p. – Bibliogr. a fejezetek végén

Tanulmányok, kutatási jelentések. Témakörök: A községek népességmegtartó képessége, demográfiai helyzete, a tervszerű településfejlesztés hatása. Az iparosítás és a települések fejlődése. Az egészségügyi ellátás feltételeinek területi különbségei. Számítógépes adatbank a tanácsai szervező és irányító munkában. Méntelek/Kecskemét/szociálgeográfia. Válogatott településfejlesztési bibliográfia, 1970-1984.

750 Hevesi körkép. Bp. M. Média. 1984. 84 p. ill. fotók

A megye legfontosabb mezőgazdasági és ipari objektumainak, vállalatainak színes, fotókban gazdag bemutatkozása

751 A mezőgazdasági termelés és az ipari feldolgozás kapcsolatrendszere Kelet-Magyarország térségében. (Szerk. Ács Antal.) Db. MTA Debreceni Akad. Biz. 1984. 153 p.

Tanulmányok. Hajdú-Bihar, Szolnok és Szabolcs-Szatmár megyei adatokat tartalmaznak. A főbb témakörök: konzervipar, húsipar és állattenyésztés, tejgazdaság, cukorgyártás, dohánytermelés, gyümölcs-termesztés. Arra keresik a választ, hogy a táj egyes élelmiszeripari nagyvállalatai milyen szervezeti keretek között kívánják a nyersanyagtermelést és feldolgozást minél szorosabban összekapcsolni, főleg az 1975-1983 közötti időszakban

752 A Somogyi-könyvtár száz éve. Könyvtártörténeti tanulmányok. (Szerk. Péter László. Kiad. a Somogyi-könyvtár.) Sze. 1984. 448 p. 102 t. – Bibliogr. 401-413. p.

Szeged művelődéstörténetében betöltött szerepe. Az alapító Somogyi Károlynak és a nagy nevű igazgatóknak (Reizner János, Tömörkény István, Móra Ferenc, Cs. Sebestyén Károly, Csallány Dezső) intézményformáló ténykedése. Gazdag okmánytár. Fényképek. Betűrendes mutató

753 SZABADFALVI József: Tanulmányok a magyar pásztorkodás köréből. Db. KLTE. 1984. 324 p. /Studia folkloristica et ethnographica 10./ – Bibliogr. 262-284.p. és a lábjegyzetekben

Válogatás a szerző 1963 és 1981 között megjelent, a pásztorkodás és a külterjesség szélesebb körével foglalkozó tanulmányaiból. Az alföldi pásztorkodás sajátosságai közül a pásztormigráció fellelhető típusait írja le

754 (SZABÓ Dezső): A debreceni közúti vasút száz éve. 1884-1984. Kiad. a Debreceni Közlekedési V. Db. 1984. 73 p.

Tudományos igényű feldolgozás. A gőzüzemű vasút és a lovasutak története /1884-1911/. A villamoshálózat kiépülése és jellemzői /1911-1945/. A második világháború utáni fejlemények, a vonalak többségének megszüntetése. Érinti a helyi gőzvasutak sorsát is. Sok adat, táblázat, szemléltető ábra és fénykép. Forrásjegyzék

755 SZALONTAI Barnabás: Nyírbátor népi építészet. Db. KLTE. 1984. 240 p. ill. fotók /Studia folkloristica et ethnographica 13./ – Bibliogr. a jegyzetekben

Településföldrajzi, településtörténeti ismertetés 1279-1981-ig. A Báthori-, Károlyi-, és Bethlen-család története is. A település gazdaságnéprajza, népi építkezése és lakáskultúrája. A függelékben Nyírbátor földrajzi nevei

756 Szarvas a városiasodás útján. 1970-1984. (Szerk. Tóth Lajos. Kiad. a Városi Tcs. VB.) Szarvas, 1984. 256 p. 16 t. ill. fotók – Bibliogr. 245-250.p.

Tanulmányok. Az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem, az egészségügy, a közoktatás és a sportélet fejlődése. Az Öntözési Kutatóintézet és a Haltenyésztési Kutató Intézet mun-

kája. Szarvason kívül érinti Békésszentandrás, Csabacsüd, Örménykút községeket

757 TAAR Ferenc: A másik Hortobágy. Bp. Kossuth K. 1984. 213 p. 16 t. – Bibliogr. 213-214. p.

Szociográfia. A történeti és természetföldrajzi vonatkozásoknál átveszi a szakirodalom megállapításait, merít az irattári dokumentumokból is, de jórészt saját helyszíni megfigyeléseit, beszélgetéseit rögzíti. A Hortobágy gazdasági hasznosításának problémáiról és a természetvédelem nehézségeiről, illetve e két fő csaknem kibékíthetetlen konfliktusáról ír. Jól válogatott fotókkal. Rövid jegyzék a felhasznált forrásokról

758 Tanulmányok Szatmár néprajzához. Szerk. Ujváry Zoltán. Közrem. Farkas József. Db. KLTE. 1984. 258 p. ill. /Folklór és etnográfia 16./ Tartalom: A szatmári népelet kutatásáról. A hagyományos népi műveltség etnográfiai helyzete. Népelet a 19. században. Szabolcs-Szatmár megye népi építészetének táji tagolódása. A magyar szekér a Kárpát-medencében. Lovaskocsik és szekerek. Adatok Jármű juhászatához. Kézimalmok Kelet-Magyarországon. Bűbajos kocsisok a szatmári népeletben. Szekérkocsi a folklórban. Rajzokkal, fotókkal

759 A történelem hétköznapijai (1867-1944). Dokumentumok Hajdú és Bihar megye lakossága életmódjának történetéhez. Szerk. Gazdag István. Db. Hajdú-Bihar m. Lev. 1984. 215 p.

Forráskiadvány. A két megye és Debrecen arányos bemutatására törekszik. Levéltári anyagból, sajtóközleményekből és néprajzi gyűjtésekből egyaránt válogattak. Tematikai egységei: Létfenntartás. Település, lakás, környezet. Társadalmi kapcsolatok. Művelődés, szórakozás, pihenés. A dokumentumok lelőhelyét is közli. Összevont név-helynév- és külön tárgymutató

760 BARANYI Béla: A Tiszántúl átalakuló társadalma/1945-1978/. A társadalmi átrétegződés fő folyamatai és történeti összefüggései a Tiszántúlon. Bp. Akad. K. 1985. 200 p.

A monográfia ötvözi a tematikus és kronológikus tárgyalásmódot. Messzemenően használja a statisztikai felmérések, népszámlálások és részben a szociológiai kutatások eredményeit. Lapalji jegyzetekben hivatkozik szakirodalmi feldolgozásokra is. Földrajzi mutatója és irodalomjegyzéke nincs

761 BOZSIK Sándorné: A borsodi szakszervezeti mozgalom szerepe a gazdasági, politikai folyamatokban 1944. december – 1956. szeptember között. (Kiad. a Szakszervezetek Borsod-Abaúj-Zemplén m. Tcs.) Mis. 1985. 146 p. ill.

Levéltári forrásanyag felhasználásával. Korszakolása: A népi demokratikus forradalomban 1944. dec. – 1948. A szocializmus építésének első éveiben 1948-1953. 1953-1956 között

762 Egy város várossá lesz. (Karcag négy évtizede.) (Szerk. Bellon Tibor.) Karcag, Városi Pártbiz. 1985. 308 p. ill. fotók – Bibliogr. a tanulmányok végén

Tanulmányok. Iparának, mezőgazdaságának története, a gazdaság fejlődése, az üzemek és vállalatok bemutatása. Közoktatás, közművelődés, egészségügy és sportélet 1945 után. Szociológiai felmérés a Ruhaipari Szövetkezet működőkörei körében

763 Források a szakszervezeti mozgalom Borsod megyei történetéhez. (Szerk. Kováts György. Kiad. a Szakszervezetek Borsod-Abaúj-Zemplén m. Tcs.) Mis.

1. köt. 1945-1948. 1985. 263 p.

2. köt. 1949-1956. 1987. 359 p.

Forrásai a korabeli sajtó cikkei, a Szakszervezetek Központi Levéltárának és a Magyar Rádió hangarchívumának dokumentumai. Önálló név-, egységes hely- és tárgymutató

764 KÁLDY-NAGY Gyula: A budai szandzsák 1546-1590. évi összefirásai. Demográfiai és gazdaságtörténeti adatok. Kiad. a Pest m. Lev. Bp. 1985. 746 p. 1 térk. /Pest megye múltjából 6./

A 16. századi török pénzügyi igazgatás legfontosabb feladata a szandzsák-összeírás volt. A fennmaradtak gyűjteménye ez a könyv. Tartalmazza a település nevét, az ott élő lakosok számát és nevét, a tőlük beszedett adót. Helynévmutató. Térképmelléklet. Az 1559. évi összeírás 1977-ben külön kötetben jelent meg

765 MAKKAY János: A tiszaszőlősi kincs. Nyomozás egy rézkori fejedelem ügyében. Bp. Gondolat. 1985. 213 p. 32 t. ill.

1839-ben találták. Mindmáig ez a Kárpát-medence egyik legnagyobb őskori aranylelete, mint rézkori kincs pedig a leggazdagabb. Nemcsak a lelet sorsát igyekszik bemutatni, ezzel összefüggésben tárgyalja az Alföld vázlatos őstörténetét az újkőkorból és a rézkorból

766 Mezőgazdasági szövetkezetek Pest megyében, 1985. Szövetkezeti és közös vállalati kislexikon. Szerk. Lakatos Ernő. Kiad. a Pest. m. TE-SZÖV. Bp. 1985. 442 p. ill.

Pest megye közös gazdaságainak, mezőgazdasági vállalatainak rövid története 1945-től 1985-ig. A külön fejezetben: Budaörs és Érd városok és körzeteik. Cegléd és körzete. Nagykőrös és körzete. Dabas és körzete. Gödöllő és körzete. Monor és körzete. Nagykáta és körzete. Ráckeve és körzete. Szigetszentmiklós és körzete. Szentendre és körzete. Dunakeszi és körzete. Vác és körzete

767 Népfrontmozgalom Szabolcs-Szatmárban 1938-1984. Bibliográfia és levéltári tájékoztató. Szerk. Orosz Szilárd, Gyarmathy Zsigmond. Nyh. HNF Szabolcs-Szatmár m. Biz., Móricz Zs. Kvt. 1985. 328 p. ill. fotók /Bibliográfiai füzetek./

Az első része válogatott cikkbibliográfia a korabeli megyei lapokból kronológiai, azon belül alfabetikus rendben. A második része a Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltárnak a témához ajánlott forrásai. Ezt követik a népfrontmozgalom történelmének feldolgozásai (a cikkekkel megegyező rendezési elv szerint), majd a személy- és földrajzi neveket felölelő névmutató

768 SZABÓ Attila: A ceglédi vallásalapítványi uradalom gazdálkodása 1782-1867. Kiad. a ceglédi Kossuth Múz. Cegléd, 1985. 124 p. /Ceglédi füzetek 22./

Az uradalom történetén keresztül képet ad egy komoly mezővárosi, parasztpolgári fejlődés kibontakozásáról. Táblázatok sokasága, mértékegység-mutató teszi teljesebbé

769 Békés megye energia-ellátási koncepciója az ezredfordulóig. [Kiad. a] Békés m. Energiaipari Biz. Bcs. 1986. 144 p. ill.

A táblázatokkal, térképekkel gazdagon illusztrált kiadvány a megye gazdasági életének az ezredfordulóig terjedő feladatait, valamint az energiafelhasználás távlati terveit mutatja be

770 BLAZOVICH László: A Körös-Tisza-Marosköz középkori településrendje. [Kiad.] Békés és Csongrád m. Tcs. Bcs. – Sze. 1985[1986] 207 p. ill. 1 térk.mell. /Dél-alföldi évszázadok./ – Bibliogr. 159-165. p.

Történelmi feldolgozás a tájegység településhálózatának kialakulásáról és fejlődéséről a 11-16. században. Településjegyzékek, térképek, és bőséges jegyzetapparátus

771 DEVICH Andor: A szegedi tudományegyetem története 1921-1944. Sze. JATE Kvt. 1986. 296 p.

Törekvések egyetem létesítésére. A Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem áttelepítése. A Horthy Miklós Tudományegyetem. Kapcsolatok az egyetem és a város között. Tudományos élet. Intézetek, tanszékek. Jeles oktatók életrajza. Egyetemi hallgatók. Egyetemi mozgalmak

772 Dinamikusan fejlődő középvárosok társadalmi és urbanisztikai szerkezete. [Közread. az] MTA Szociológiai Kutató Int. Témavezető: Vágvolgyi András. Bp. Soksz. [1986]-1990. 8 db.

Tanulmányok, kutatási jelentések, bibliográfia. Részei:

MUCSI István: A kecskeméti településfejlesztési politika tükröződése a Petőfi Népe című megyei lapban. [1986.] 46 p. 4 t.

- 1971 - 1985. között

CSATÁRI Bálint: Egy dinamikusan fejlődő középváros. - Kecskemét települési terének, vonzáskörzetének néhány jellegzetessége. 1987. 66,13 p.

KIRÁLY László György: Ciklusok Kecskemét társadalmi-gazdasági fejlődésében. 1987. 67 p.

- A kezdetektől a jelenkorig

KISS Éva: Kecskemét város népességének demográfiai, szociológiai jellemzői, 1941-1986. 1988. 172 p.

LISZTES László: Kecskemét város. Válogatott bibliográfia. Különös tekintettel az 1945 utáni korszakra. 1988. 115 p.

- Lezárva 1986. dec. 31.

SZÜCS Tibor: Kecskemét város tanácsi gazdálkodása, 1976 - 1986. 1989. 61 p.

TORKOS Veronika: Kecskemét városi társadalmi és urbanisztikai jellemzői. Kutatási beszámoló... 1987 - 1990. 1991. 105 p.

VÁGVÖLGYI András: Kecskemét és Szombathely társadalmi és urbanisztikai jellemzői. Kutatási beszámoló az OTKA által támogatott „Dinamikusan fejlődő középvárosok...” c. témában folytat vizsgálatról. 1987 - 1990. 1991. 37 p.

773 Falvak, mezővárosok az Alföldön. Az 1985. március 29-31. között Nagykovácsán rendezett konferencia bővített előadásai. Szerk. Novák László, Selmeczi László. Nagykovács, 1986. 878 p. ill. /Az Arany János Múzeum közleményei 4./

Régészeti, néprajzi, szociológiai és településszociológiai tanulmányok. Az Alföldről általában, kivétel a Bács-Kiskun megyében kialakult új, csoportos falutelepülések. Helynévmutató nincs

774 Fejezetek a Bodroghöz néprajzából. Az 1986. szept. 22-én Sárospatakon rendezett tájkonferencia anyaga. Mis. Herman O. Mú. 1986. 100 p. /A Miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványai 19. - Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 5./ - Bibliogr. 84-99. p. A kistáj jellemzése. Népmozgalma. Régi vízrajza és vízi élete. Népi építkezése. A legelők

építményei. Néprajzi sajátosságai. A közösen végzett munkák. A páncsi Karcasa hasznosítása. Bodroghöz néprajzi irodalma

775 FRISNYÁK Sándor: Történeti földrajz. A Szatmár-beregi síkság, a Rétköz, a Nyírség és a Zemplén-hegység 18-19. századi földrajza. [Kiad. a Szabolcs-Szatmár m. Pedagógus Továbbképző Int. Nyh. 1985. [1986.] 163 p. ill. - Bibliogr. 146-162. p.]

Összehasonlító vizsgálatok. Természeti kép - a termelés földrajzi alapjai. A társadalom természetátalakító munkája. A termelés társadalmi-gazdasági feltételei. A termelőerők területi elhelyezkedése. A gazdasági élet alapvető jellemvonásai. Közlekedési földrajz. Szövegtérképi térképillesztések, térképjegyzék és bibliográfia

776 Heves megye 2000-ig szóló hosszú távú terület- és településfejlesztési koncepciója. [Kiad.] Heves Megye Tcs. VB. Eger, 1986. 106 p. Főbb eredmények 1970-től napjainkig. A társadalmi-gazdasági fejlődés várható feltételei. A terület- és településfejlesztés főbb stratégiai céljai és prioritásai. A sajátos adottságú területek fejlesztési feladatai: a Mátra-bükki üdülőkörzet, a Tisza-menti üdülőkörzet

777 NOVÁK László: A három város. Bp. Gondolat. 1986. 399 p. 16 t. ill. /Magyar néprajz./ - Bibliogr. 387-395. p.

Kecskemét, Nagykovács és Cegléd mezővárosok történeti néprajza a 20. század elejéig. Bizonyos mértékig monografikus igényű kezelési témakörök. Természeti környezet, a városok változásai. Társadalom. Településrendszer. Építészet. Gazdálkodás. Hiedelmek, szokások. Városképekkel, néprajzi illusztrációkkal. Térképreprodukciói gyenge minőségűek

778 NOVÁK László: Településnéprajz. Tanulmányok az Alföld településnéprajzához. Szerk. Selmeczi László, Novák László. Kiad. az Arany J. Mú. Nagykovács, 1986. 269

p. ill. /Az Arany János Múzeum kismonográfiái 5./

A történeti Magyarország alföldi települései. Az alföldi településrendszerek. Mezővárosi fejlődés az Alföldön. Mezővárosi településrendszerek a Körös-Tisza-Maros közén. A kiskunsági településrendszer Szabadszállás példáján. Települések Ung vidékén. Helynévmutató, fotó nincs, de gazdag térképanyag

779 Régészeti tanulmányok Kelet-Magyarországról. Farkas József közreműködésével szerk. Németh Péter. Db. KLTE. 1986. 218 p. ill. fotók /Folklór és etnográfia 24./ – Bibliogr. a tanulmányok végén

Egy Mátészalkán megrendezett régészeti tanácskozás előadásai. Nem mindegyikük kapcsolódik Kelet-Magyarországhoz. (Pl. a kunokkal és jászokkal kapcsolatos kutatások.) A térségen belül önállóan foglalkoznak Szatmárral és a besztekeri monostorral. Felsorolják a megyében 1981/83-ban végzett régészeti ásatásokat, s illusztrációként közlik a leletek fotóit

780 Szabolcs-Szatmár megye műemlékei. Szerk. Entz Géza. 1-2. köt. Bp. Akad. K. 1986-1987. 2 db /Magyarország műemléki topográfiája 11./

Bevezető tanulmányai összefoglalják a megye régészeti emlékeit, középkori történetét, művészettörténetét, iparművészettörténetét, népi építészetét. Ezt követik a települések adatai betűrendben. Felsorolja és elemzi az ott található műemlékeket, közli a velük foglalkozó irodalmat. Mutató a művészekről, kézművesekről, az ikonográfiákról és a helynevekről. A helynévmutatóban kiemeli a legfontosabb műemlékeket, fogalmakat

781 Viseletek és szokások Zsámbokon. Lapu Istvánné közreműködésével összeáll., a szöveget gondozta: Korhes Zsuzsa. Kiad. az Aszódi Petőfi Múz. Aszód, 1986. 227 p. ill. /Múzeumi füzetek 33./

Egy 10 holdas parasztgazda lányának visszaemlékezése. Mellékletei: Térkép, fotó, hímzés-minta, kotta

782 BODNÁR László: A terület- és településfejlesztés földrajzi alapjai Heves megyében. Eger, Ho Si Minh Tanárképző Főisk. 1986[1987] 387 p. 16 t. ill.

Természeti, gazdasági és területi adottságok. Népeség. Foglalkoztatottság. Ipar. Mezőgazdaság, tsz.-központok. Környezetvédelem. A népeség települési környezete. Településhálózat. Agglomerálódó térségek

783 DEDINSZKY Gyula: A szlovák betű útja Békéscsabán. Cesta slovenskej litery na Cabe. (Kiad. a Békés m. Tcs. VB. Tud.-Koord. Szakbiz.) Bcs. 1987. 293 p. /Fekete könyvek kultúrtörténeti sorozat 7./ – Bibliogr. a jegyzetekben

A város nyelvi és vallási képének alakulása. A Békéscsabán 250 év alatt kiadott, ill. közkezen forgó szlovák nyelvű könyvek, szerződések, jegyzőkönyvek. A szlovák nyelvű dokumentumleírásokat magyar nyelvű elemzések, művelődéstörténeti adatok kísérik. Jegyzetekkel

784 Györffy István, az Alföld kutatója és életművének irodalma. (Szerk. Bellon Tibor, Szabó László. Bibliogr. Rékasy Ildikó. Kiad. a Szolnok m. Múzeumok Igazgatósága és a Verseghe F. m. Kvt.) Karcag – Szó. 1987. 372 p. ill. /Nagykunsági füzetek./ – Bibliogr. 223-240. p. és az előadások végén

Az 1984. szept. 28-29-én Karcagon a Művelődési Minisztérium, a Györffy Emlékbizottság és Szolnok megye Tanácsa által rendezett ülés szerkesztett anyaga

785 JANÓ Ákos: Kendermunkák és társasélet Szatmárban. Kalákák. Db. KLTE. 1987. 124 p. 32 t. ill. /Folklór és etnográfia 32./ – Bibliogr. 116-119.p.

Néprajzi feldolgozás bőséges jegyzetanyaggal, s a tárgyra vonatkozó illusztrációkkal. A 78-97.p. között a kendertermelés, feldolgozás és a társasmunkák műszókincse alfabétikus rendben

786 KARSAI Ferenc: Jánoshalma néprajza. [Kiad. a] Jánoshalma Nagyközség Közös Tcs. Ke. (Petőfi ny.) **1987.** 761 p. ill. fotók – Bibliogr. 691-710. p.

Társadalmi tagolódás, család, családi kapcsolatok. Határhassználat. Lakóház, berendezés. Gazdálkodás, földművelés, állattenyésztés. A termékek feldolgozása, étkezés. Viseleti nyersanyagok, ruházat, hímzés. Nyelvjárás. Dalok. Gyermekjátékok. Tánckok. Mesék. Udvarlás, lakodalom. Születés. Halálozás, temetés. Az év jeles napjai. Hiedelmek

787 KOVÁCS Béla: Az egri egyházmegye története 1596-ig. Eger, Egeri Főegyházmegye Érseki Iroda. **1987.** 205 p. ill. /Az egri főegyházmegye sematizmusa./

Az egyházmegye kialakulása, középkori története. Az egyházi igazgatás. Templomok és védőszentek. Tudomány, műveltség, művészetek. Szerzetesrendek. Egyházi birtokok a 14-16. században. Reformáció az egyházmegyében

788 KOVÁCS Lajos: Fejezetek Hencida község népéletéből. (Kiad. a KLTE Néprajzi Tanszéke.) Db. **1987.** 155 p. 8 t. /Folklor és etnográfia 36./ Tanulmányok helyszíni gyűjtés alapján. Témai: a falu településrendje, építkezése. A földművelés és állattenyésztés helyi vonásai. A víznyerés módja. Ételek, ünnepi étkezések. Jeles napok szokásai. A néphit néhány motívuma

789 KUNSZABÓ Ferenc: Bátor. Bp. Szépirod. K. **1987.** 365 p. ill. fotók Szociográfia. Tárgya Nyírbátor és a Nyírség. Település- és társadalomtörténet a kezdetektől az 1980-as évek közepéig. Hangvétele szubjektív – kritikái

790 Műemlékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. [Kiad. a Herman O. Múz.] Mis. **1987.** 329 p. ill. színes fotók

Elsősorban fotóalbum, gazdag történeti bevezetéssel. A megye története. Kastélyok, kúriák, udvarházak és polgárházak. Műemléki templomok. A templomok festett mennyezetei és berendezései. Ortodox, görög-katolikus és

zsidó művészeti emlékek. Népi és ipari műemlékek. Színes fotók tájegységeként (87-276. p.)

791 NAGY Ferenc: Ibrány. Egy rétközi település társadalomtörténete a 20. századig. Nyh. Grafik ny. **1987.** 127 p. ill. fotók – Bibliogr. 120-126. p.

A falu létrejötte, névetimológiája. Gazdaság és társadalomtörténete. Bemutatja az Ibrányi-család és az ibrányi vár történetét is. Tárgyideje a 13. századtól a 19. század végéig terjed

792 NAGY Vera: Vékony Sándor. Szerk. Szemenyei Sarolta. Fotó: Dömötör Mihály. Kiad. a Városi Tcs. Hmvh. **1987.** 63, [11] p.

A vásárhelyi fazekas élete és tevékenysége. Áttekinti a helyi fazekasság múltját, a fazekasok szervezeteinek történetét is. (Céh, agyagipari tanműhely, raktárszövetkezet, Művészek Majolika- és Agyagipar Telepe.) Irodalomjegyzékkel

793 PÁLL István: Szabolcs megye népi építkezése a 19. század közepén. Szentendre, **1987.** 147 p. ill. 1 térk.mell. /A Magyar Népi Építészeti Archivum kiadványai 2./ – Bibliogr. 127-131. p.

Az 1840-es évek első felében készült összeírás anyagának feldolgozása. Foglalkozik a lakóházakkal, a gazdasági építményekkel (az állattartás, a földművelés és a porta egyéb épületei, a kerítések), az ipari épületekkel (malmok, főzők). Legrészletesebben a lakóházak építését tárgyalja az alapozástól a füstelvezetésig. Az építmények területi elhelyezkedését 14 térkép szemlélteti. Helynévmutató a térképhez

794 Rétközi dolgozatok. (Nyh. Szabolcs m. Lapkiadó V.) **1987.** 413-444. p. /Klly. Szabolcs-Szatmári Szemle **1987.** 4. sz./ – Bibliogr. a jegyzetekben

Nagyhalász községtörténeti adatai. Adalékok Rétköz 18. századi történetéhez, szépirodalmi ábrázolásához és néprajzához. Fotókkal

795 ROMÁNY Pál – MOLNÁR Frigyes – SIMÓ Tibor: Szakszövetkezetek Bács-Kiskun megyében. (Szerk. Simó Tibor.) Ke. Kiskunsági Mezőgazd. Szövetkezetek Területi Szövetsége. 1987. 309 p. ill. fotók

A szakszövetkezetek kialakulása, története. A megye termelési körzeteinek – Homokhátság, Duna-mente, Bácska – bemutatása, főbb adottságai. Szakszövetkezet és társadalom. A szövetkezetek egyenként. Grafikonok. Táblázatok. Sok gyenge minőségű fotó. Mutató nincs. Tartalomjegyzék hibás

796 ROMSICS Imre: Adatok Kalocsa környékének földrajzához. Előszó: Kiss József. (Bp.) – Homokmégy, Orsz. Közművelődési Központ. 1987. 87 p. ill. /Szociográfiai munkafüzetek. Homokmégyi műhelytanulmányok 4./ – Bibliogr. 82-86. p. – Borítócím: A társadalmasított természet A történelmi Kalocsa területének vizsgálata. Azt a történelmi folyamatot tárgyalja, amelynek során a 20. századi módon termelő, gondolkodó ember beavatkozik a természet évezredes rendjébe

797 RUSZOLY József: Szeged megyétől Nagy-Szegedig. (Kiad. a Móra F. Múz.) Sze. 1987. 60 p. /Szeged művelődéstörténetéből 4./ – Bibliogr. a jegyzetekben

Témája az évszázadokig húzódó vita: mely város legyen Csongrád (vár) megye székhelye. A megyei közgyűlések vándorlása Csongrád, Szegvár, Szentes, Hódmezővásárhely, Szeged között. A megye határainak változása. Szeged közigazgatási határainak változása, közjogi helyzete

798 SERES József: Egy viharsarki falu múltja és útja a felszabadulás után. Kunágota. (Szerk. Köteles Lajos. Kiad. a Békés m. Tcs. VB. Tud.-Koörd. Szakbiz.) Bcs. 1987. 101 p. A község társadalomrajza (1936). Földreform. (1947). Sorsa és útja a felszabadulás után (1983).

799 Szolnok megye népművészete. (Szerk. Bellon Tibor és Szabó László.

[Fotó]: Kozma Károly. [Rajz]: Tóth Lajos.) Bp. Európa. 1987. 441 p. ill. fotók /Népművészeti örökségünk 6./ – Bibliogr. 437-442. p.

A paraszti tárgyi környezet: a település, építkezés, a lakás és berendezése, a népviselet, gazdasági munkaeszközök, a vallásos élet tárgyai. Népművészeti ágak: Gyermekjátékok. Vessző-, gyékény-, szalmafonás. Szőttes, hímzés, csipke. Csont-, szaru-, fafaragások és a bőr díszítése. A temetők művészete. Fémművesség. Szűcs- és szűrőhímzések. Bútorművesség. Fazekasság

800 SZTRINKÓ István: Népi építészet a Duna-Tisza közén. Db. (KLTE) 1987. 133 p. 24 t. ill. fotók /Studia folkloristica et ethnographica 22./ – Bibliogr. 125-133. p.

Szakmonográfia. A terület az alföldi háztípus (Bátty Zsigmond tipológiája) körébe tartozik. A monográfia az ettől eltérő vonásokat kutatva fel. Kialakulásukat a természetföldrajzi viszonyoknak, a 18. századi történelmi folyamatoknak tulajdonítja

801 ZSUPOS Zoltán: Esztár néprajza. (Kiad. a KLTE Néprajzi Tanácsék.) Db. 1987. 139 p. 8 t. /Folklór és etnográfia 30./

A település természeti adottságai. Nevének eredete, rövid története. A népiélet következő területeit tárgyalja: település és építkezés, nagybirtok, földművelés, állattenyésztés, az emberi élet fordulója, az ünnepnapok és a hiedelmvilág. A szájhagyomány mellett a történelmi forrásokból is bőven merített. Jegyzetek a kötet végén. Bibliográfiája, mutatója nincs

802 Bodroghöz. Ember – táj – mezőgazdaság. (Szerk. Fehér Alajos.) Kiad. az MTA Miskolci Akad. Biz. és a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén m. Biz. Mis. 1988. 239 p. – Bibliogr. 237-238. p.

Szaktanulmányok. A táj természetföldrajzi viszonyai: kialakulása, felszíne, geológiája, éghajlata, vízrajza. Mezőgazdaság: növénytermelés, állattenyésztése, melioráció. A mezőgazdaságon kívüli tevékenység szerepe a bodroghközi termelőszövetkezetek fejlesztésében. Táblázatokkal és grafikonokkal

803 A Debreceni Református Kollégium története. Szerk. Barcza József. Kiad. a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya. Bp. 1988. 839 p. – Bibliogr. 831–834.p.

Többszerzős monográfia. A Kollégium intézményeinek története, a benne végzett oktatónévelő munka jelentősége, európai kapcsolatrendszere, és az egész országra kiterjedő iskolahálózata. Debrecenhez való viszonya és a diákkélet jellegzetességei. A fejezetek végén irodalmi hivatkozások. A függelékben a partikuláris iskolák helységnevsora. Válogatott irodalomjegyzéke és személynévmutatója van

804 A Dél-Nyírség és a Hortobágy melléke parasztjainak vallomása 1772-ből. Forráskiadvány. Összegyűjt. és jegyz. ell. Takács Péter. Sajtó alá rend. Erdész Sándor. Nyh. Jósza A. Múz. 1988. 339 p. ill. térk. /Jósza András Múzeum kiadványai 26./

A Mária-Terézia korabeli úrbérrendezés anyagából a hajdani nádudvari és nyírbátori járás. A járásokon belül a községek alfabetikus rendjében közli a kérdőpontokra adott válaszokat. Jegyzet, szómagyarázat, korabeli térkép, a jobbágyok úrbérrendezés utáni jogállásáról és telekállományáról készült táblázat

805 FARKAS József: Néprajzi írássok Szatmárból. Db. KLTE. 1988. 248 p. ill. /Folklór és etnográfia 39./ A kötet számos írása foglalkozik a leccapolás előtti és utáni Ecsedi-láp népeletével

806 GELLÉR Ferenc: Debrecen műemléki katasztere 1987. (2. bőv. kiad.) [Db.] Mozgáskorlátozottak Piremon Kisvállalata. [1988.] 338 p. 1 térk. – Első kiad.: 1985

Képes építészettörténeti-műemlékvédelmi adattár. 126 egész oldalas fényképen mutatja be az építés kronológikus sorrendjében a műemlékké nyilvánított, a műemléki védelem, illetve a műemlékké nyilvánítás szempontjából legfontosabb építményeket. A 2. kiadás bővült egy csatolt település műemlékeivel, 4 új épülettel és 54 archív fotóval. Ismerteti a műemlékvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat. Mutatója nincs

807 A helyi társadalmak szerveződése egy alföldi településeggyüttesben. Háttértanulmányok. (Összeáll. és szerk. Bóhm Antal és Pál László.) Bp. MSZMP KB Társadalomtud. Int. 1988. 277 p. ill. /Helyi társadalom 6./ – Bibliogr. 130–132. p. és a tanulmányok végén

Történelmi fejlődése Dabas és környékén. Iskolázási magatartások a dabasi és a nagykatái térségben. Természet, környezet, egészségügy a dabasi körzetben

808 KOCSIS Gyula: Hagyatéki leltárak, Cegléd 1850–1900. Kiad. a ceglédi Kossuth Múz. Cegléd, 1988. 279 p. /Ceglédi füzetek 24. – Mezővárosi és falusi közösségek iratai. Inventáriumok 2. sz./

A hagyatéki leltárak, végrendeletek alapján képet kapunk a város gazdaságáról, a háztartásban használt eszközökről, ruházatról, a vallási megoszlásról, a foglalkozásokról. Mutatók: nyelvi, vallási hovatartozás, foglalkozások

809 MIKLÓS Elemér: Bereg irodalmi hagyományai. (Kiad. a Móricz Zs. m. és Városi Kvt.) Nyh. 1988. 91 p. ill. fotók /Szabolcsi téka 5./ – Bibliogr. 90–91. p.

Azokat veszi számba, akik Vásárosnaményban és környékén éltek, jártak itt és bármilyen formában gazdagították Bereg kultúráját. Részletesen 60 személy adatai. Margócsy József: Megyénk irodalmi hagyományai c. összeállításánál részletezőbb, új nevekkal bővült. Regisztrálja az író-olvasó találkozókat, irodalomnépszerűsítő rendezvényeket, ismerteti az alkalmi és rendszeresen megjelenő kiadványokat. Kisebb pontatlanságok, arányatlanságok előfordulnak a kötetben

810 MÓDRA László – SIMÓ Tibor: A társadalom szerveződésének két modellje. Bp. (MSZMP KB Társadalomtud. Int.) 1988. 219 p. /Műhelytanulmányok./ – Bibliogr. a jegyzetekben. – Orosz és angol nyelvű összefoglalóval

A vizsgálat anyagát a Tiszakécske és Soltvadkert városában végzett kérdőíves és magnós interjúk képezik. Érdeklődésük a helyi társadalom gazdasági, politikai, kulturális, jogi és szociális szerkezetének megismerésére irányul. Beleszónak a településekre jellemző egyéb adatokat is

811 NÉMEDI Lajos: Emlékek, adatok és gondolatok. A Debreceni Nyári Egyetem hatvan esztendejéről. 1927-1987. (Kiad. a TIT.) Db. 1988. 214 p. ill. fotók

Történeti áttekintés levéltári iratok, újságcikkek, levelek és a szerző saját emlékei alapján. Tárgyalásmódja kronologikus. Részletes hallgatói statisztika évenként és országonként. Bibliográfiája a rendezvényre vonatkozó cikkeket regisztrálja

812 Ópusztaszer. (Összeáll. Koncz János, Sz. Simon István.) (Bp.) Kosuth K. 1988. 224 p. 12 t.

Településtörténet. A Feszty-körkép: Az irodalomban. Szabadtéri néprajzi gyűjtemény

813 PAPP Istvánné: Nyíregyháza zenei élete a századfordulótól napjainkig. Nyh. (Kiad. Szabolcs Szatmár m. Tcs. VB. Műv. Oszt., Megyei Pedagógiai Int., Nyíregyházi Zeneiskola.) 1988. 74 p. 12 t. ill. fotók

Kronológiai rendben tekinti át a város – kiemelve a zeneiskolát – zenetörténetének főbb eseményeit, ill. a neves zenei személyiségek szerepléseit. Bemutatja a Szabolcsi Szimfonikus Zenekart, a Nyíregyházi Vegyeskart, az Ifjúság Zenei Osztályát, a IV. sz. Általános Iskola zenei tagozatát és a Fúvósöttest is

814 PATAKI Ferenc: Ceglédi emlékhelyek. Kiad. a Városi Tcs. 2. átd. kiad. Cegléd, 1988. 133 p.

Jeles épületek, a házak falán lévő emléktáblák, híres személyek szobrainak, síremlékeinek ismertetése. Illusztrált

815 Szolnok megye műemlékei. (Szerk. Kaposvári Gyula és Rédei István. [Fotó.] Nagy László. Bev. Jeney László.) Kiad. a Megyei Tcs. VB. Szo. 1988. 231 p. 1 térk. fotók /Szol-

nok megye történeti, természeti és művészeti értékei/

Történeti áttekintés. Műemlékek, műemlék jellegű és városképi jelentőségű épületek. (Fotók és rövid ismertetések). Településenkénti mutató. Mesterek jegyzéke. Műemléki térkép

816 TÓTH József: Urbanizáció az Alföldön. Bp. Akad. K. 1988. 200 p. ill. /Területi és települési kutatások 3./ – Bibliogr. 177-187.p.

A szerző negyedszázados kutatási tevékenységét foglalja össze tömören a település- és népességföldrajzi munka. Kitér az urbanizáció elméleti értelmezésére, részletezi az urbanizációs folyamat alföldi sajátosságait, térszerkezeti vonatkozásait. Térképekkel, táblázatokkal, ábrákkal

817 1956 októbere Szabolcs-Szatmár megyében. Dokumentumok. Szerk., előszó: Vida István. Nyh. (MSZMP Szabolcs-Szatmár m. és Nyíregyháza Városi Szervezete.) 1989. 372 p.

Széleskörű levéltári kutatások alapján, időrendben közli a forrásokat, a megyei, városi, járási és helyi munkástanácsok, nemzeti bizottságok, rendőrségi kihallgatások jegyzőkönyveit. Lelőhelymegjelöléssel. Személynévmutatóval

818 BENCZE Géza – SUDÁR Kornélia: A Hatvani Cukorgyár története. 1889-1987. (Közread. a M. Történelmi Társulat, Üzemtörténeti Szakosztálya). Hatvan, 1989. 224 p. ill.

Cukorgyártás Hatvanban a dualizmus idején (1889-1918). A két világháború között (1919-1941). A felszabadulástól napjainkig (1944-1987)

819 CSATÁRI Bálint: A Tiszazug kistérségi problémái. (Összefoglaló vitaanyag.) Ke. MTA Regionális Kutatások Központja Településkut. Csop. 1989. 24 p. ill.

A kistáj terület- és településfejlesztési lehetőségeire vonatkozó, 1985-1988 között lefolytatott kutatások eredményeinek összegzése. Az

elkészült kéziratok, tanulmányok bibliográfiájával

820 Debrecen képzőművészete 1919-1944. Bibliográfia. (Összeáll., szerk. és bev. Tárczyné Mányi Sarolta. Kiad a Megyei Kvt.) Db. 1989. 199 p.

Sz. Kürti Katalin „Debrecen képzőművészete 1919-1944” c. tanulmányához kapcsolódik. A Debreczeni Újság (1919.jan.-1924.márc.) és a Debrecen (1924. márc. 15 – 1944) c. napilapban megjelent, Debrecen képzőművészeivel és alkotásaikkal, kiállításaiikkal, a képzőművészeti élettel foglalkozó közleményeket regisztrálja időrendben. Névmutatóval

821 Hajdú-Bihar megye népművészete. (Szerk. Gazda László, Varga Gyula.) Bp. Európa. 1989. 404 p. 52 t. /Népművészeti örökségünk./

Reprezentatív kötet a debreceni Déri Múzeum néprajzi gyűjteményének felhasználásával. A pásztorok művészete. A népi építészet és a lakásbelső. A paraszti háziipar. Az öltözködés és a viselet. A vallásos élet és az ünnepi szokások. Szürszabók, szücsök, szíjgyártók, nyergesek, fazekasok, fésűsök, paszomántók, mézeskalácsosok (és mások) munkái. Bőséges illusztrációs anyaga és terjedelmes bibliográfiája van. Mutatója nincs

822 Jubileumi tudományos ülés a jászkunságiak bácskai kitelepülésének 200. évfordulóján. Kisújszállás, 1986. ápr. 19-20. (Szerk. Kaposvári Gyöngyi, Bagi Gábor.) Szo. Damjanich J. Múz. 1989. 233 p. /A Szolnok megyei múzeumok közleményei 44-45./ – Bibliogr. az előadások végén
Tartalom: „Patsirra költözendő szegénység”. Kunhegyesi „földtelen emberek Feketisre” költözése 1785-ben. A karcagi áttelepülők. A bácskai puszták községekké alakulása és kapcsolatuk a Nagy-kunsággal. Jászki-sériek a bácskai kirajzásban. Kitelepülés, visszatelepülés Kunmadarason. Egy bácskai kirajzás történeti háttere. A kisújszállási földművelés szókincse. A népi gyógymódok emlékei Kunhegyesen

823 JUHÁSZ Antal: A szegedi táj tanyái. Kiad. a Móra F. Múz. Sze.

1989. 270 p. 6 t. 1 térk.mell. /A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1982/83-2./ – Bibliogr. 231-235.p.

Településnéprajzi dolgozat. Kutatóterülete: Csongrád megye Tisza jobb parti része, az 1810-es évektől a 20. század közepéig. A tanyák létrejötte, tanyatípusok. Népeség. Iskolák. Közigazgatás. A tanyaközségek önállósulása. Dorozsma, Kistelek, Tápé tanyái. A homokpuszták benépesedése. Az uradalmi birtokok településtörténete. Telekrendezés. Fotók, ábrák

824 KURUCZ Katalin: A nyíri Mezőség neolitikuma. Nyh. Jósa A. Múz. 1989. 170 p. /Jósa András Múzeum kiadványai 28./

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati részén a Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár, Tiszalök, Tiszanagyfalu és Tiszavasvári határára kiterjedő kistáj régészeti leletekre alapozott feldolgozása

825 Nagymágocs. Fejezetek a község történetéből. (Kiad. a Nagyközs. Közös Tcs.) 1-2. Nagymágocs, 1989. 1990. 59,66 p.

Tanulmányok. Régészeti leletek. Településtörténet. Néprajz. A Károlyi-uradalom épületei, a család alkalmazottai

826 NEUPAUER Kamill: Mária Terézia úrbérrendezése Bereg, Máramaros, Ung és Ugocsa megyében. Bp. Akad. K. 1989. 131 p. 12 t. ill.

A kárpátaljai parasztság helyzete levéltári anyag alapján. Az úrbérrendezés előkészítése, végrehajtása, következményei, az osztályharc fellendülésének okai. Külön fejezetben elemzi a téma forrásait és irodalmát. Jegyzékük a kötet végén. Közli a korabeli mértékegységeket, helyneveket és mai megfelelőiket

827 NOVÁK László: A három város építésze. Nagykőrös, (Széchenyi ny. Győr.) 1989. 784 p. 12 színes t. ill. /Az Arany János Múzeum kismonográfiái 8./ – Bibliogr. 747-755. p.

Cegléd, Nagykőrös, Kecskemét építészetének vizsgálata, a korábbi kutatások eredményeinek összegezése, értékelése. A táj hagyományos építőanyagai és építkezési technikái. La-

kőházainak, középületeinek és egyéb építményeinek fejlődése. Az egész mezővárosi építésszert karakterét megrajzolja. Kutatásait főként levéltári forrásokra alapozza. Időben a 17-18. szd.-tól a jelenkorig. – Illusztrációs anyaga rendkívül gazdag: épület- és városrész-fotók, térképek, tervrajzok

828 ÖTVÖS László: Madarasi krónika. Nagykunsági tanulmányok a helytörténet és irodalomtörténet köréből. ... (Sajtó alá rend. Ötvös Lászlóné.) Kunmadaras, Nagyközs. Tcs. **1989.** 116 p. ill. fotók – Bibliogr. a jegyzetekben és 94-98. p.

Kunmadaras rövid története a kezdetektől 1986-ig. Templomok és prédikátorok. Írók kapcsolata Madarassal. Csokonai nyomában a Nagykunságban. Kunmadaras ma

829 Palócok. Szerk. Bakó Ferenc. Eger, Heves m. Múz. Ig. **1989.**

1. köt. Kutatástörténet, föld és nép. 443 p. ill.

2. köt. Újkori történelem és népi társadalom. 503 p. ill.

3. köt. Termelés és a javak felhasználása. 889 p. ill.

4. köt. Rítus és folklór. 924 p. ill.

A népi csoport kialakulása, életkörülményei, munkamódjai, viselkedésformái, szokásai. Az a szándéka, hogy kimutassa a palócokra leginkább jellemző vonásokat. Adatbázisának törzssanyagát az utóbbi száz esztendő szolgáltatja. Irodalom az egyes tanulmányok végén

830 PFENNING Gyula: Szőlő a Duna-Tisza közén. Bács-Kiskun megye szőlő- és bortermelésének múltja és a korszerű nagyüzemi termelés kialakulásának vázlatos története. Ke. Bács-Kiskun m. Tcs. **1989.** 143 p. 16 t. fotók – Bibliogr. 131-140. p.

A szőlőtermesztés kialakulása. A mezőgazdasági termelés szocialista átszervezése, a szövetkezeti mozgalom 1945 után. A szőlészeti kutatás és kísérleti telepei. Szőlőtermelő tájak. Szőlőrekonstrukció 1960 után, 1973-1985. Felvásárlás és forgalmazás 1965-1970. Mellékletben a termelés, a fogyasztás, a forgalmazás adatai 1960-1985. Elsősorban a me-

gyei tanács és az MSZMP megyei bizottsága iratai alapján. Dokumentumok

831 RÁCZ István: A debreceni civisvagyton. Bp. Akad. K. **1989.** 403 p. Gazdaságtörténeti monográfia a későfeudalizmus korából. A sokrétű alap kutatásra épülő, összegező és rendszerező munkában az elemző és a forráspublikációra emlékeztető részek váltakoznak. A birtokosok vagyoni viszonyait vizsgálja, a birtoktalanokat csak összehasonlításokban említi. A gazdaságtörténet mellett a közigazgatás-, jog-, iskola-, építészettörténeti, régészeti, földrajzi, nyelvészeti és technikatörténeti, valamint a néprajzi vonatkozások is hangsúlyosak. Jegyzetek fejezetenként. Mellékletben a mértékegységek, a térképek és rajzok listája. Mutatója nincs

832 Regionális kérdések Magyarországon. Konferencia. Gödöllő, 1988. okt. 27. A tudományos tanácskozáson elhangzott előadások, felszólalások. Szerk. Varsányi Zsuzsa, összeáll. Tatai Zoltán. Rend. Agrártudományi Egyetem Társadalomtudományi Kar, etc. Gödöllő, GATE. **1989.** 308 p.

Témakörei: A területi politika, területfejlesztés- és hasznosítás, településtervezés három évtizede. Iparfejlesztés. Regionális különbségek. Közelítés és differenciálódás a települések között. A helyi önkormányzatok szerepe

833 SZABÓ Gyula: Történeti és néprajzi vázlatok Tarpáról. (Sajtó alá rend. Erdész Sándor.) Nyh. Jósa A. Múz. **1989.** 163 p. ill. fotók /Jósa András Múzeum kiadványai 29./ – Bibliogr. a fejezetek végén

Református lelkész tanulmányai. Egyházi iratok és személyes gyűjtés alapján. Diktálásos éneklés a tarpai reformátusoknál. A tarpai szilvás gazda családok lekvárkészítése, aszalása és ezekkel kapcsolatos népszokások. Az egyházközségek jövedelmező épületei és egyéb javadalmi forrásai. A Simon család malmai. Keresztelési szokások Beregben

834 Szeged színháztörténetének forrásai a Csongrád Megyei Levéltárban. (Összeáll. és bev. Dunainé

Bognár Júlia. Kiad. a M. Színházi Int.) Bp.

1719-1886. [Összeáll., szerk.] (Duna-
iné Bognár Júlia, Blazovich László.)

1989. 284 p. 14 t. /Színháztörténeti
könyvtár 18./

1886-1919. 1989. 222 p. 7 t. /Színház-
történeti könyvtár 21./

1920-1950. 1990. 405 p. /Színháztör-
téneti könyvtár 22./

Több mint kétezer regesztát dolgoz fel idő-
rendben. Bemutatja a levéltár színházi irata-
it, a közigazgatási szervek fondjait, vázolja a
város színháztörténetét az adott időszakban.
A tartalmi leírás sok esetben szükségtelen-
teszi az eredeti irat tanulmányozását. Név-
mutató kötetenként. Az 1-2. kötetben doku-
mentumfotók

835 100 éves a MÁV Debreceni
Igazgatósága /1890-1990/. (Szerk.
Gazdag István. Kiad. a MÁV Debreceni
Igazgatósága.) Db. 1990. 181 p.
ill. fotók 5 térk. – Bibliogr. 165-167.
p.

Tanulmánykötet és dokumentumgyűjte-
mény. A Debrecen környéki vasútépítés törté-
nete, országos, sőt európai kitekintéssel. A
Járműjavító Üzem. A helyi vasutas egyletek.
A debreceni sajtó és a vasút kapcsolata. A
dokumentumok részben levéltári iratok, rész-
ben sajtóközlemények. Az igazgatóság/és jog-
elődjé/ vezetőinek listáját is közlik. Fotói és
térképei történeti jellegűek

836 Békéscsaba és vonzáskörzeté-
nek gyógyidegenforgalmi fejlesztési
programja. Szerk. Kocsis Ferenc,
Szabó Gábor, Szász Károly. (Kiad. a)
Produktorg Szervezési V. Bp. [1990.]
81 p. ill. fotók

Azokat a lehetőségeket foglalja össze, ame-
lyekre alapozva gazdaságosan hasznosítani
lehet a térség természeti, gazdasági és társa-
dalmi adottságait. Érinti Gyula, Gerla, Sza-
badkígyós, Póstelek és Geszt gyógyidegenfor-
galmát. Angol, német, olasz nyelven is
megjelent

837 Beosztottak forradalma. Poli-
tikusok, képviselők, választások
Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.

Kiad. a Jelenkutató Alapítvány és az
MTA Regionális Kutatások Köz-
pontja (Pécs) Észak-magyarországi
Osztálya. Mis. 1990. 225 p. 8 t. 1
térk.

Szociológiai felmérés és elemzés az 1990-es
országgyűlési képviselőválasztás megyei
eredményeiről. Politikusok és képviselők a
megyében 1988-1990. Életrajzok ellenzéki po-
litikusokról, képviselőjelöltekről. Politikai
szervezetek. Kronológia 1989. január – 1990.
március 25.

838 BÉRES Csaba – SÜLI-ZA-
KAR István: Bihar. Térbeli hátrá-
nyok – társadalmi problémák. (Kiad.
a KLTE, Berettyóújfalui Városi Tcs.)
Db.-Berettyóújfalu, 1990. 156 p. –
Bibliogr. 129-144.p.

A társadalomföldrajzi és szociológiai módsze-
rekkel végzett kutatások célja a térség problé-
máinak feltárása, a településfejlesztési dön-
tések elősegítése. Először a megyét, majd a
térséget helyezik el az ország térszerkezeté-
ben, bemutatva struktúráját, népesedési, fog-
lalkoztatási, gazdasági, infrastrukturális
helyzetét. Megfogalmazzák a fejlesztés lehe-
tőségeit és problémáit. Grafikonokkal, térké-
pekkel

839 BOT György: A Debreceni Or-
vostudományi Egyetem története és
professzorainak életrajza 1918-
1988. Db. Csokonai K. 1990. 386 p.

Az Egyetem intézeteinek, klinikáinak rövid
története és a tanszékeket vezető professzorok
tevékenysége. Alfabetikus rendben a pro-
fesszorok fényképe, életrajza, működése. Köz-
li a honoris causa doktorok névsorát (1922-
1988) és a felhasznált irodalom jegyzékét

840 FAZEKAS Árpád – SZEK-
RÉNYES András: Nyíregyháza tem-
etői. ([Fotó]: Fazekas Árpád.) Nyh.
Szabolcs-Szatmár-Bereg m. Temet-
kezési V. 1990. 244 p. ill. fotók –
Bibliogr. 241-242. p.

Kilenc temetőről nyújt áttekintést. Nagyobb
részét a képillusztrációk teszik ki. Legrészle-
tesebben az Északi temető nevezetességeivel
foglalkozik (képzőművészeti alkotások, sír-
emlékek, a város hírességeinek síremlékei),

de a többi temetőt is bemutatja. Egységes tárgy- és névmutatóval

841 GACSÁRI KISS Sándor: Szolnok-vár főplébánia és vártemplom története. Kiad. a Szolnok vár Római Katolikus Egyházközség. Szo. 1990. 117 p. ill. fotók

A várplébánia településrajza, népessége, története, a hitoktatás története, a hívek búcsújáró helyei. Az 1685-ös és 1932-es újjáalapítás

842 Jász-Nagykun-Szolnok megye infrastruktúrája. A megye településeinek hálózati infrastruktúrája és a népesség térbeli mozgása. (Szerk. Sikos T. Tamás.) Pécs, MTA Regionális Kutatások Központja. 1990. 192 p. ill. – Bibliogr. 185–186. p.

Tanulmányok. A népesség térbeli mozgása. A városok vonzáskörzetei és kistérségei. A települések hálózati infrastruktúrája: önkormányzati struktúra, egészségügy, oktatás, közlekedés, kiskereskedelem. A megye lakossági infrastruktúrája. Településeinek fejlődésére ható tényezők

843 Királyhegyes. Szerk. Török József. [Kiad. a] Csongrád m. Tcs. Műv. Központja. Sze. (Soksz.) 1990. 193 p. ill. fotók 10 t. /Településvázlatok./

Szociológiai tanulmányok. Az első 1930-ban írta Erdei Ferenc. A következők 1977 és 1988 között keletkeztek. Témáik: társadalmi szerkezet, népesség, életforma, jövedelmi viszonyok, foglalkoztatottság, művelődés

844 Kirekesztéstől a beilleszkedésig. [Összeáll.] Gyergyói Sándor. 1–2. köt. Db. (Mozaik K.) 1990. 691 p.

Dokumentumgyűjtemény a Hajdú-Bihar megyei cigányság történetéről és helyzetéről. 1. köt. Történeti összefoglalások, levéltári adatok, az 1945 utáni megyei helyzetet bemutató írárok (népességi arányok, foglalkoztatottság, lakásviszonyok, oktatás, közművelődés, egészségügyi ellátás, társadalmi magatartás. 2. köt. Tanulmányok, testületi előterjesztések, jelentések. Vallomások, a mellékletekben sok információt tartalmazó dokumentumszövegek (főleg az 1960–80-as évekből). Kevés

irodalmi hivatkozás a jegyzetekben. Mutatója nincs

845 A szegedi zsidó polgárság emlékezete. Szerk. Zombori István. (Kiad. a Móra F. Múz.) Sze. 1990. 200 p. 9 t. – Bibliogr. a tanulmányok végén A Múzeumban rendezett konferencia előadásai. A zsidók részvétele és szerepe Szegeden a 19. század második felétől a pénzügyi, kereskedelmi, kulturális és politikai életben. Függelékben az 1941–45 között elhurcolt és meghalt szegedi zsidók névsora

846 Tanakodás a tanyákról. /Országos tudományos tanyakonferencia./ Kecskemét, 1989. máj. 18–19. (Rend. Bács-Kiskun m. Tcs., MTA Regionális Kutatások Központja Településkut. Csup., MSZMP Bács-Kiskun m. Biz. Oktatási Igazgatósága. Szerk. Csatári Bálint.) Ke. 1990. 168 p.

Előadások, korreferátumok teljes vagy rövidített szövege. Főbb témakörök: A tanyarendszer a településhálózatban. Modernizálódás, a tanyák jövője. Népesség, társadalmi tagozódás, életmód. Gazdálkodás, termelési szerkezet

847 Tanulmányok Boldog történetéből és néprajzából. (Szerk. Breznai Zsuzsanna. Kiad. a TIT Heves m. Szervezete). Eger, 1990. 75 p. /Néprajzi tájkonferenciák Heves megyében 7./

A község rövid története, népelete. Néprajzi része: Boldogi népszokások. A turai viselet változása. A keresztnévadás szokása Boldogon. A hatvani középkorok ragadvány, keresz- és becenevei

848 Az Alföld jelene és jövője. Az 1991. április 26-án Debrecenben rendezett vitaülés anyaga. /Szerk. Rakonczai János./ Bcs. Tisza-klub. 1991. 69 p. /Tisza-klub füzetek 1./ A tanácskozás az Országgyűlés 24/1991.(IV.17.) OGY számú, az Alföld egyes időszerű környezetvédelmi, tájvédelmi és tájhasznosítási kérdéseiről szóló határozata nyomán jött létre. Szakemberek az Alföld elma-

radottságának okairól, a gazdasági, társadalmi és településhálózati összefüggésekről, a környezetvédelmi-környezetgazdálkodási kérdésekről vitáztak

849 BAGI Gábor: A Jászkun Kerület és a reformországgyűlések. Szo. (Damjanich J. Múz.) **1991.264 p.** ill. 1 térk. /Jász-Nagykun-Szolnok megyei múzeumok közleményei 47./ – Bibliogr. 199-212. p.

1825 és 1848 között. A korabeli gazdaság, társadalom, közigazgatás és jogrendszer rövid jellemzése. Az egyes országgyűlések előmunkálatai, lefolyásuk és hatásai a Kerület szempontjából

850 BÁNKINÉ MOLNÁR Erzsébet: A Jászkun Kerület társadalma és önkormányzati igazgatása 1745-1848. Kiskunfélegyháza és Kiskunhalas feudális kori levéltára. Gyula, Bács-Kiskun m. Lev. **1991.184 p.** 10 t. ill. /Levéltári füzetek (Bács-Kiskun megye) 1./ – Bibliogr. 177-184. p. Fejezetei: A Jászkun Kerület társadalma és közigazgatása. Kiskunfélegyháza közigazgatása és levéltára 1744-1848. Kiskunfélegyháza feudális kori levéltárának ismertető leírása. Kiskunhalas közigazgatása és levéltára

851 IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: Kecskemét gazdasága és társadalma a polgári forradalom előtt. Ke. (Bács-Kiskun m. Lev. **1991.144 p.** – Bibliogr. 137-143. p. és a jegyzetekben A 18. szd. elejétől 1848-ig. Levéltári iratok alapján. A városigazgatás és a lakosság terhei. Növénytermesztés. Állattartás. Ipar. Közlekedés, kereskedelem, pénzügyek. A demográfiai mutatók alakulása. Társadalmi tagozódás

852 KOVÁCS Ágnes – NIKOLÉNYI István – POLNER Zoltán: A Szegedi Szabadtéri Játékok kézikönyve, 1931-1991. (Kiad. a Szegedi Szabadtéri Játékok Igazgatósága.) Sze. **1991.222 p.** ill. fotók

A játékok történetének két szakasza, évenkénti értékeléssel (1931-1939, 1959-1991). Adattára minden előadást felsorol, a szerzők-

kel, közreműködőkkel. Betűrendes névmutatójában a történeti rész és az adattár nevei, a képaláírások nélkül. Fotói gyengék

853 KŐSZEGFALVI Ferenc: Adatok a hódmezővásárhelyi nyomdászat, sajtó és könyvkiadás történetéhez 1852-1944. Szerk. Petőcz Károly. Kiad. a Kner Nyomda. Bcs.-Gyoma, **1991.68 p.** ill. /Kner Nyomdaipari Múzeum füzetek 19./

A polgári könyvkultúra helyi tényeinek áttekintése, összefoglalása. A nyomdák, periodikumok, helyi kiadású könyvek jegyzékével. Gazdagon illusztrált, igen jó minőségű fotók újságok, könyvek címlapjairól

854 A Mária-Terézia-kori úrbérendezés kilenc kérdőpontos vizsgálatai. (Szerk. Csorba Csaba. Kiad. a Borsod-Abaúj-Zemplén m. Lev. Mis.

[1.] Borsod vármegye, 1770. Közread. Tóth Péter. **1991.XVI,279,15 p.** 1 t. ill. térk.

Adatok a községek lakóinak gazdálkodásáról, életmódjukról. A kilenc kérdőpont szövegét és a válaszokat közlik a települések betűrendjében, feltüntetve az iratok levéltári lelőhelyeit. A könyv végén néhány falutérkép a 18. századból, szintén levéltári lelőhelyük feltüntetésével

855 NOVÁK László: Szabadszállás településnéprajzi viszonyai a XVIII-XIX. században. Db. KLTE. **1991.97 p.** 14 t. ill. térk., fotók /Folk-lór és etnográfia 54./ – Bibliogr. 91-92. p.

A településrendszer és a gazdálkodás üzemszervezeti kérdései. Főbb fejezetei: Természeti környezet. Társadalmi-gazdasági viszonyok. Határhasználat. Településrendszer

856 NYAKAS Miklós: Hajdú-Bihar megye címerei. (Kiad. a Hajdúsági Múz., Polgárm. Hiv.) Hajdúböszörmény, **1991.121 p.** /Hajdúsági közlemények 16./

A ma használt és régebbi címerek létrejötté és jelentése, grafikai rajza. Csoportosítása: törvényhatóságok, nagyhajdú városok, bihari

„kishajdú” városok, jobbágyfalvak, szabadalmas helyek, mezővárosok, a települések betűrendjében. Rövid jegyzék a levéltári és irodalmi forrásokról

857 A Rákosi diktatúra első évei. Dokumentumok Szabolcs-Szatmár-Bereg megye történetéből 1948-1953. /Szerk. Botár József. Bev. Vinnai Győző. Nyh. Stúdium. 1991. 327 p.

„A munkásság és parasztság élete és mozgalmi Szabolcs-Szatmár megyében” sorozat folytatása. Különös figyelmet szentelt a gazdasági és politikai modellváltás megyei összefüggéseinek, eseményeinek. Fő témakörök: 1948-ban az egyházak, 1949-ben a mezőgazdaság, 1950-ben az iskolapolitika, az ifjúság, a párt. Az országos és megyei közgyűteményekből válogatott, magyarázatokkal, lelőhelymegjelöléssel ellátott dokumentumok időrendben követik egymást. Az érintett időszakról megyei kronológia. Személynév-mutató és helynévmutató

858 TISZAI Lajos: Thália a Tisza partján. Fejezetek, képek a szolnoki színészet történetéből. (Művészeti vezető Kardos Tamás.) Kiad. az Ecco Keresk. és Marketing Kft. Szo. 1991. 96 p. ill. fotók

A színházi élet kezdetei. Az 1912-ben felavatott színházépület és a benne működő Városi Színház, 1951-től Szigligeti Színház története. Igazgatók, rendezők, díszlet- és jelmeztervezők, színművészek és vendégművészek 1951-1991 között

859 VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. 1-2. [köt.] (Kiad. a Borsodi Református Egyház-megye.) Db. 1991. 1043 p.

Egyháztörténeti adattár és képeskönyv. Az első kötetben a hat déli, a másodikban a három északi egyházmegye református templomai és egyházközségeit mutatja be, az utóbbiak betűrendjében. Bevezetőben az egyházkerület történetének rövid áttekintése

860 Az 1956-os forradalom utáni, megtorlás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei dokumentumai. (Szerk. Di-

kán Nóra. Kiad. a nyíregyházi Jósa A. Múz.) Nyh.

1/1. A nagykállói járás. 1992. 453 p. 2 db

1/2. A mátészalkai járás. 1993. 543 p. 2 db

1/3. A fehérgyarmati járás. 1993. 496 p.

1/4. A kisvárdai járás. 1993. 400 p.

1/5. Nyíregyháza. 1993. 532, [4] p.

1/6. A vásárosnaményi járás. 1994. 273 p.

Az „1956 októbere Szabolcs-Szatmár megyében” c. kötet folytatása. A dokumentumok 1957-1960 között keletkeztek. Elöl az egész járásra vonatkozó források keletkezési időpontjuk szerint. Ezt követik a községi dokumentumok alfabetikus rendben. Az egy ügyre vonatkozó, de több darabból álló irategyüttesnél tértek el az időrendtől. Valamennyi dokumentum után szerepel a lelőhely. Lábjegyzetben az elítéltek szabadulásának időpontja. Névmutató van, földrajzi mutató nincs

861 Borsod-Abaúj-Zemplén megye képes műemlékjegyzéke. [Kiad. a Herman Ottó Múz.] Mis. 1992.

2. köt. Mezőkövesd és környéke. 34 p.

Műemlékek és műemlékjellegű épületek. Rövid ismertetőt ad róluk, fényképpel. A leírás előtt jelzi az épület státusát és pontos címét

862 Egyetemi Élet 1963-1972. Repertórium. (Összeáll. és szerk. Berényiné Varga Ibolya. Kiad. a KLTE Kvt., Egyetemi Élet.) Db. 1992. 271 p.

Szerkezte a lap struktúráját követi: a rovatok, azon belül a közlemények megjelenésének időrendje. Kimaradtak a releváns információkat nem tartalmazó hírek, cikkek. Az irodalomtörténeti szempontból érdekes közleményeket hiánytalanul feltárja. Mutatója számítógéppel készült, használata nehézkes. Az utolsó közel 100 tételre nincsenek utalások

863 FÜGEDI Márta: Borsod-Abaúj-Zemplén megye népművészete. Válogatott bibliográfia. Kiad. a Herman Ottó Múz. Mis. 1992. 145 p.

Szerkezete: Általános művek. Település, építéset. Lakáskultúra. A gazdálkodás tárgyai, munkaeszközök. Háziipar, kisipar, kézművesipar, manufaktúra. Népviselet. Népszokások, ünnepek. A vallásos élet. Néptánc, népzene, népi hangszerek. Egy témakörön belül a szerzők betűrendjében. Név- és helynévmutató

864 Hasznosítható kastélyok, kúriák Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. (Szerk. Vincze István. 3. bőv. kiad. Kiad. a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft.) Bp. – Nyh. **1992.** 155 p. – Német, angol nyelven is

Egy-egy épületnél az adott települést, a közvetlen környezetet, s annak idegenforgalmi lehetőségeit is ismerteti, térképrészletekkel is illusztrálja. Ezt követi a konkrét objektum története, leírása, technikai paraméterei, az ingatlan jelenlegi tulajdonosa, becsült értéke, felújítási költsége, s az, hogy milyen célra lehet hasznosítani. Épület-alaprajzot és homlokzat-rajzot is közöl

865 Hiedelmek, szokások az Alföldön. Szerk. Novák László. (Kiad. az Arany J. Múz.) 1-3. köt. Nagykőrös, **1992.** 507, 511-848. p. + képkötet 95 p. /Acta Musei de János Arany nominati – Az Arany János Múzeum közleményei 7./ – Bibliogr. a tanulmányok végén

A Múzeum által rendezett interdiszciplináris konferencia. Régészeti, történettudományi és néprajzi előadások

866 JUHÁSZ Ferenc: Oktatás, szakképzés, munkaerőpiac Heves megyében. Db. [Soksz.] **1992.** 60 p., 12 t. – Szakdolgozat

Elemző jellegű tanulmány napjaink legfontosabb munkaügyi kérdéseiről: a munkaerőpiac, a foglalkoztatási törvény (1991.) hatásairól, a szakképzés-átképzés elveiről. Kutatásait mellékletek, táblázatok támasztják alá

867 KISFALUDY Katalin: Kecskemét önkormányzata. /Közigazgatás és bíraskodás./ 1686-1848. Ke.

(Bács-Ág Kft. ny.) **1992.** 120 p. /Levéltári füzetek (Bács-Kiskun megye) 8./

Elsősorban levéltári források alapján. A helyi igazgatás viszonya a földesúri hatalomhoz. Főbíróválasztás, a főbírók személye. A tanács létszáma, szervezete. Különböző tisztségviselők a tanács mellett. A Koháryak földesúri joghatósága. A tanácsi és úriszéki ítélkezés. A magisztrátus ügyintézése, és annak visszahatásai az 1786-92-ben és 1822-23-ban lefolytatott királyi bizottsági vizsgálatok tükrében. Változások az 1822-es vizsgálat hatására a városigazgatásban. Kecskemét nemesei

868 KRISTON Pál: Heves megye iparosítása a dualizmus korában. Eger, Heves m. Múz. Szerv. **1992.** 110 p. ill.

A tőkés ipar kezdetei, a kibontakozás folyamata. Az iparágak, vállalkozások történetének megírását az elérhető levéltári forrásanyag, alispáni jelentések, kereskedelmi és iparkamarai beszámolók, valamint a korabeli helyi sajtó feldolgozása tette lehetővé

869 KUCZKA Antal: A kecskeméti malmok története. (1857-1985.) (Előszó: Csatári Bálint.) Ke. Kecskeméti Lapok Kft. – Kecskemét Monográfia Szerkesztősége. **1992.** 143 p. 8 t. ill. /Kecskeméti füzetek 3./ – Bibliogr. 140-141. p. és a fejezetek végén József Gözmalom (1857-1918.). Gazdasági Gözmalom, – jelenleg is működik (alapítva 1869.). Sertéshízalók Gözmalma, – később Villanymalom néven (alapítva 1882.)

870 Mátészalka néprajza. Szerk. Ujváry Zoltán. (Munkatárs Farkas József és Kotics József.) Db. Ethnica. **1992.** 299 p. ill. fotók – Bibliogr. a tanulmányok végén

Tanulmányok. A város anyagi kultúrája és folklórja a 20. században. Építészet. Földművelés. Állattartás. Ételek-étkezési szokások. Kézműipar. Teherhordás-közlekedés. Árucsere. Népi öltözet, szőttések, hímzések. Népszokások. Népi hiedelmek

871 PAPP József: Tiszacsege történeti néprajza. Db. Ethnica. **1992.** 374 p. 38 t. – Bibliogr. 357-372. p.

1967-ben publikált Tiszacsege c. falutörténeti munkáját bővítette ki, dolgozta át: feltárta a néprajzi anyagot és a levéltári források egy újabb körét. Néprajztudományi módszereket alkalmaz és annak tagolását követi: Gazdálkodás. Település és építkezés. Népi igazgatás. Születés, házasság, életkor és temetés. Hitélet, hitvilág. Család- és keresztnévek. Mindehnyit ismerteti a történeti vonatkozásokat, adatokat. Rendkívül információgazdag, színvonalas összegzés. A bibliográfia szerzői betűrendes. Mutató nincs

872 SZÚCS Sándor: A régi Sárrét világa. (2. kiad. Sajtó alá rend., bev. Dankó Éva. A rajzokat kész. Szűcs Sándor.) Bp. Fekete Sas K. **1992.** 202 p. ill.

1. kiad. Bp. Bolyai Akadémia. [1942.] 160 p.

Pásztorokodás. Vízi mesterségek. Vadászat, madarászat a tájban. Népi gyógy módok

873 BÉNYEI Miklós: A Csokonai Kiadó első öt esztendeje, 1988-1992. Bibliográfia. (Kiad. a Csokonai Kiadó Kft., Hajdú-Bihar m. Kvt., Debreceni Városi Kvt.) Db. **1993.** 43 p.

Az államosítás után elsőként létesített önálló vidéki könyvkiadó vállalat működésére vonatkozó irodalom évenként tagolva. Éven belüli sorrend: írások a Kiadó tevékenységéről, a kiadott könyvek – megjelenésük sorrendjében – és a róluk írt recenziók. Apparátusa: forrásjegyzék, név-, cím- és lapmutató

874 Blaskovich emlékkönyv. Szerk. G. Móró Csilla. Kiad. a Pest m. Múzeumok Igazgatósága. Szentendre, **1993.** 212 p. 16 t. ill. /Pest megyei múzeumi füzetek. Új sorozat 1./

Az 1700-as években Szentmártonkátán megtelepedett művelt köznemes család élete és története. Külön foglalkozik a Tápiószelére átköltözött két testvér múzeumlalapításával. A múzeum képet a magyar köznemesség életéről, tárgyi környezetéről. Önálló fejezet Blaskovich Ernőről, a csodakanca, Kincsem tenyésztőjéről és a tápiószeliei ménestörténetéről

875 DEDINSZKY Gyula: Cabjanskí nárecoví slovník. Csabai tájszótár. Dedinszky Gy. kéziratát átdolg. és kieg. Andó György és Mazán Mátyás. (Kiad. Békéscsaba m. Jogú Város Önkorm.) Bcs. [1993?] 186 p.

A Békéscsabán megtelepedett és ma sajátos helyi nyelvjárást beszélő szlovákság tájszavaiából ad ízelítőt. Bizonyos részüket az irodalmi nyelvben egyáltalán nem használják

876 GROEN, Rob J. – VISSER, Adriaan G.B.: Development chances for Békés country. A területfejlesztés esélyei Békés megyében. [Ed.] Faculty of Geographical Sciences of the Utrecht University, Research-group Regional Studies, Centre for Regional Studies of the Hungarian Academy for Sciences, Alföld Institute, Békéscsaba Department. (Co-ordinated and ed. Imre Lengyel.) Utrecht-Bcs. **1993.** 109 p. ill. – Bibliogr. 108-109.p.

Két nyugati szakember szemével vázolja fel Békés megye fejlődési lehetőségeit a magyarországi átlakulásba beágyazva. Magyar és angol nyelvű

877 JUHÁSZ István: Fejezetek Kecskemét építészetének történetéből. Ke. (Antológia ny. Lakitelek.) **1993.** 147 p. ill. /Levéltári füzetek (Bács-Kiskun megye) 9./

Klapka-ház, Bozso-féle képzőművészeti és néprajzi gyűjtemény. Aranyas (Cserepes) vendégfogadó, Törvényszék, Megyei Bíróság. Műkert, Művésztelep, Szőnyegszövő- és kerámiaműhely. Épületfotókkal, alaprajzokkal

878 LAKI László: Ifjúsági munkanélküliség Somogyban és Szabolcs-Szatmár-Beregen. [Közread az] MTA Politika Tudományok Int. Bp. **1993.** 140 p.

Alapja egy 1991. őszén végzett kérdőíves vizsgálat, amely a 30 éven aluli munkanélküliek helyzetét mérte fel. Elemzi demográfiai, iskolázottsági adatokat, lakóhely- és lakás, valamint családi körülményeket. Második része

a munkanélküliségből való kitörés esélykülönbségeiről szól

879 MADAR Iлона: Sárretudvari néprajza. Db. Ethnica. 1993. 547 p. 1 t. ill. – Bibliogr. 539-547. p.

Monográfia, a szakirodalom, a történeti források és saját gyűjtése alapján. Átfogó képet ad a község életéről, közelmúltjáról, szükség szerint visszatekintve a korábbi történeti mozzanatokra, fejleményekre is. Az etnográfia ágazatai szerint tagolódik. Sok fotót és rajzot közöl. A bibliográfia szerzői betűrendes

880 PIRIGYI István – IVANCSÓ István: A debreceni görög katolikus egyházközség története. Db. 1993. „Békesség”. 143 p.

Ismeretterjesztő jellegű. A 17. század végétől napjainkig terjedő történet. Egy-egy korszakon belül témakörök szerint. Függelékében a megyéspüspököket, a debreceni papokat, az építő- és festőművészeket, valamint a felhasznált forrásokat sorolja fel. Közli az egyházközség elég részletes kronológiáját

881 SÜLI-ZAKAR István – BÉRES Csaba: Hajdú-Bihar megye. A térbeli társadalmi-gazdasági fejlődés lehetőségei és problémái. (Kiad. a Hajdú-Bihar m. Önkormányzatok Közgyűlése.) Db. 1993. 282 p. – Bibliogr. 275-282. p.

Társadalomföldrajzi-szociológiai monográfia. Az alapjául szolgáló kutatások célja: a térségi tervezés problémáinak tisztázása, a lehetőségek-korlátok feltárása. A megyét elhelyezi az ország térszerkezetében, ismerteti a természetföldrajzi adottságait, történeti folyamatként tárgyalja a népesedési, foglalkoztatási, gazdasági viszonyokat, a települések környezeti állapotát, a társadalmi erőforrásokat, falusi térségek kapcsolatrendszerét. Sok adattal, grafikonnal, térképpel. Mutatója nincs

882 TIMÁR Lajos: Vidéki városalakók. Debrecen társadalma 1920-1944. Bp. Magvető. (1993.) 283 p. /Mikrotörténelem./

Társadalomtörténeti monográfia. Elemzi a városi elit és a különböző rétegek belső tagoltságát, vagyoni és jövedelmi viszonyait, napi élettevékenységét, a lakáshelyzetet, a társa-

dalmi mobilitást. Egyéni életsorsokon (civisek, zsidó földbirtokosok, üzlettulajdonosok, „gyüttment” munkások, agrárproletárok) keresztül megelevenedik a közelmúlt alföldi nagyvárosa. Fejezetenként bő jegyzetanyag. Mutatója nincs

883 TÓTH Attila: Szeged szobrai és muráliái. Kiad. a Szegedi Önkorm., Csongrád m. Lev. Sze. 1993. 446 p. /Tanulmányok Csongrád megye történetéből 20./ – Bibliogr. a tanulmányok végén

Minden köztéren elhelyezett szobrot, térplasztikát, domborművet, emlékművet, művészi értékű síremléket, épületdíszítő szobrot, muráliát, kegyszobrot, művészi kivitelű oltárt bemutat. A már nem létezőket is számba veszi. Minden műtárgyról fénykép és rövid ismertető. Név-, tárgy- és képmutató

884 Agrárvilág az Alföldön 1994. /Konferencia./ (Szerk. Markó Iván, Baukó Tamás. [Kiad. a] Nagyatádi Szabó István Alapítvány, MTA Regionális Kutatások Központja Alföldi Tudományos Intézete Békéscsabai Osztálya.) Gyula – Bcs. 1994. 132 p. A Gyulán megrendezett tanácskozás főbb témái: A mezőgazdaság-fejlesztési program munkálatai. Kutatás-fejlesztés, felsőoktatás, szaktanácsadás. Táj kutatás. Alföldfásítás. Békés megye magángazdálkodói; természet- és tájvédelme. A paraszti kultúra

885 DUBECZ Sándor: Jakabszállás. Egy Bács-Kiskun megyei falu tegnap és ma. Lakitelek, Antológia K. 1994. 123 p. ill.

A szerző 1936-ban írt szociográfiája és 1993-ban megismételt adatfelvétele. Az utóbbi erősen megtűzdelve statisztikai adatokkal. Fotó-reprodukciói aránylag jó minőségűek

886 IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: Kecskemét gazdasági fejlődése 1700-1850. Kiad. a Bács-Kiskun m. Önkorm. Lev. Ke. 1994. 320 p. – Bibliogr. 306-317. p.

A témakörben végzett részkutatások történettudományi szintézise, levéltári iratanyag és statisztikai források feltárásával. Fejeze-

tei: Növénytermesztés. Állattartás. Ipar. Közlekedés. Kereskedelem. Pénzügyek

887 SÜLI-ZAKAR István - BÉRES Csaba: A Ligetaljai Településszövetség fejlesztési stratégiájának alapjai. (A dél-nyírségi kistérség fejlesztésének szociológiai és társadalomföldrajzi problémái.) [Kiad. a]

Hajdú-Bihar m. Önkormányzatok Közgyűlése. Db. 1994. 196 p. ill. – Bibliogr. 181-193.p.

Szükséges összefogniok a kistérségek településeinek. Ehhez keres bizonyító érveket a népesség- és településföldrajz, a közigazgatás, kommunális ellátás és a szociológia területén. Térképekkel, táblázatokkal